

Nederlands nationaal contactpunt voor
het Europees migratienetwerk (EMN)

Annual Policy Report 2009

Ontwikkelingen in het Nederlandse migratie- en asielbeleid

1 januari 2009 - 31 december 2009

Maart 2010

Immigratie- en Naturalisatiedienst

Het doel van het Europees Migratienetwerk (EMN) is om tegemoet te komen aan de informatiebehoefte van de communautaire instellingen en van de autoriteiten en instellingen van de lidstaten op het gebied van migratie en asiel door ter ondersteuning van de beleidsvorming op deze gebieden in de Europese Unie actuele, objectieve, betrouwbare en vergelijkbare informatie te verstrekken. Het EMN heeft ook tot taak het publiek over deze onderwerpen voor te lichten.

Het migratienetwerk is een initiatief van de Europese Commissie en vindt zijn rechtsbasis in Raadsbeschikking 2008/381/EG van 14 mei 2008. Het bestaat naast de Commissie uit door de lidstaten aangewezen nationale contactpunten (NCP). De NCP's onderhouden een nationaal netwerk.

Contact

IND Informatie- en Analysecentrum (INDIAC)

NL EMN NCP

Postbus 5800

2280 HV Rijswijk

Tel: 070 779 4897

Fax: 070 779 4397

E-mail: emn@ind.minjus.nl

Annual Policy Report 2009

Ontwikkelingen in het
Nederlandse migratie- en asielbeleid
1 januari 2009 – 31 december 2009

Maart 2010

Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND),

Stafdirectie Uitvoeringsbeleid (SUB),

IND Informatie- en Analysecentrum (INDIAC),

Nederlands nationaal contactpunt voor het Europees migratienetwerk (EMN)

Managementsamenvatting

In het Annual Policy Report 2009 wordt een overzicht gegeven van de ontwikkelingen in het Nederlandse migratie- en asielbeleid van 1 januari 2009 tot en met 31 december 2009. Dit rapport is een product van het IND Informatie- en Analysecentrum (INDIAC), het Nederlandse nationaal contactpunt voor het Europees migratienetwerk (EMN). Het EMN is een initiatief van de Europese Commissie. Het doel van het EMN is de Gemeenschap, haar lidstaten en het publiek, te voorzien van actuele, objectieve, betrouwbare en vergelijkbare informatie betreffende migratie en asielzaken op Europees en nationaal niveau.

Jaarlijks schrijven nationale contactpunten voor het EMN een Annual Policy Report. Dit dient een overzicht te verschaffen van de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van migratie en asiel in de verschillende lidstaten. Daarbij komt allereerst de ontwikkeling van wet- en regelgeving en van de administratieve praktijk aan de orde, inclusief de daarbij behorende politieke en publieke debatten. Daarnaast wordt uitgebreid ingegaan op de implementatie van EU-wetgeving op het gebied van asiel en migratie. De Europese Commissie brengt de resultaten van de verschillende landenstudies samen in een syntheserapport.

Dit jaar wordt het Annual Policy Report voor de eerste keer ook als voortgangsrapportage gebruikt voor het jaarlijkse debat van de Europese Raad over de voortgang van het asiel- en migratiebeleid. Via dit jaarlijkse debat kan de Europese Raad toezicht houden op de uitvoering door de Europese Unie en de lidstaten van het pact (follow-upmethode)¹. In dat verband is in december 2009 een deelrapportage uitgebracht. Deze deelrapportage maakt thans onderdeel uit van het complete Annual Policy Report 2009.

In het Nederlandse rapport wordt allereerst aandacht besteed aan belangrijke politieke en institutionele ontwikkelingen. Zoals gezegd worden daarbij de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving en de bijbehorende politieke en publieke debatten op het gebied van asiel en migratie onder de loep genomen. Ook integratiebeleid komt aan de orde, voor zover er een direct verband is met migratie. Om te bepalen welke onderwerpen opgenomen dienen te worden in het rapport, zijn voor het begrip 'belangrijke ontwikkelingen' een aantal criteria gehanteerd.

Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 ingegaan op de Pact gerelateerde en overige ontwikkelingen op de volgende deelgebieden:

- controle en monitoren van immigratie
- vluchtelingenbescherming en asiel
- alleenstaande minderjarigen en andere kwetsbare groepen
- economische migratie
- gezinshereniging
- overige reguliere migratie
- integratie
- burgerschap en naturalisatie
- illegale immigratie
- acties tegen mensenhandel
- terugkeer
- externe betrekkingen/algehele aanpak

Ten slotte wordt in hoofdstuk 5 aandacht besteed aan de implementatie van Europese regelgeving in 2009 en wordt een compleet overzicht gegeven van de stand van zaken op dit gebied.

In het Annual Policy Report wordt ernaar gestreefd een zo volledig mogelijk overzicht te geven van de (voorgenomen) wijzigingen in wet- en regelgeving op de verschillende beleidsterreinen die in dit rapport aan de orde komen. Ten aanzien van de politieke en maatschappelijke debatten en ontwikkelingen wordt geen volledigheid nagestreefd, maar is de mate van aandacht in parlement en media bepalend.

---

¹ Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees parlement. Follow-up methode voor de controle van de uitvoering van het Europees pact inzake immigratie en asiel. COM (2009) 266 definitief.

Van ontwikkelingen ten aanzien van de implementatie van Europese wet- en regelgeving op het gebied van asiel en migratie geeft dit rapport een volledig overzicht. Meer informatie over de selectiecriteria is te vinden in de bijlage over methodologie.

Het voert te ver om een volledige samenvatting te geven van de ontwikkelingen in 2009 op al deze deelgebieden. In plaats daarvan is ervoor gekozen in deze managementsamenvatting kort in te gaan op de opvallendste ontwikkelingen in 2009.

In 2009 is nader invulling gegeven aan de voorgenomen herziening van zowel het asielbeleid als het reguliere toelatingsbeleid. Ook op het gebied van integratie heeft het kabinet het kader geschetst waarbinnen inmiddels maatregelen zijn genomen en dat sturend is voor nieuw beleid in de nabije toekomst.

Het kabinet heeft in oktober 2009 zijn integrale visie gegeven op de thema's huwelijksmigratie en integratie van huwelijkspartners in Nederland. Om de aansluiting bij Nederlandse samenleving beter te laten verlopen zijn een aantal maatregelen gepresenteerd.

Op 15 december 2009 heeft de Tweede Kamer ingestemd met het wetsvoorstel tot wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 in verband met het aanpassen van de asielprocedure. Met het wetsvoorstel geeft het kabinet invulling aan de afspraken uit het regeerakkoord. Sneller duidelijkheid voor nieuwe asielzoekers over de uitslag van procedure én meer zorgvuldigheid is het tweeledige doel.

Op het gebied van het reguliere toelatingsbeleid kon het kabinet na vele jaren van voorbereiding het wetsvoorstel Modern Migratiebeleid naar de Tweede Kamer sturen.

Met betrekking tot vluchtelingenbescherming werd eind 2009 een belangrijk beleidsvoornemen kenbaar gemaakt. Het kabinet heeft plannen om binnen deze kabinetsperiode de mogelijkheid van groepsgewijze bescherming van asielzoekers uit de Vreemdelingenwet te schrappen. Het kabinet komt tot deze conclusie omdat, naar eigen zeggen, het Europees asielstelsel inmiddels voldoende waarborgen biedt om ook de algehele situatie in het land van herkomst mee te wegen in de individuele beoordeling of iemand bescherming nodig heeft.

Het tweede belangrijke voornemen betreft het plan van het kabinet om te komen tot afschaffing van de vergunning voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's). Het kabinet ziet deze afschaffing in samenhang met de in 2010 in te voeren nieuwe asielprocedure.

Ook was er in 2009 ruim aandacht voor het onderwerp integratie. In december zond het kabinet de zogenaamde Integratiebrief naar de Kamer.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	7
2. Politieke en institutionele ontwikkelingen in Nederland	9
2.1. Het politieke bestel in Nederland	9
2.2. De institutionele context	9
2.3. Institutionele ontwikkelingen	11
3. Politieke, wetgevings- en beleidsmatige, en institutionele ontwikkelingen in Nederland	13
3.1. Algemene politieke ontwikkelingen	13
3.2. Belangrijkste discussies op het gebied van wetgeving en beleid	13
4. Specifieke ontwikkelingen op het gebied van migratie en asiel	15
4.1. Toezicht op en monitoring van immigratie	15
4.1.1. Europese Pact Immigratie en Asiel	15
4.2. Vluchtelingenbescherming en asiel	20
4.2.1. Europese Pact Immigratie en Asiel	20
4.2.2. Bijkomende/aanvullende ontwikkelingen	21
4.3. Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (en andere kwetsbare groepen)	26
4.4. Economische migratie	28
4.4.1. Europese Pact Immigratie en Asiel	28
4.4.2. Bijkomende/aanvullende ontwikkelingen	29
4.5. Gezinshereniging	29
4.5.1. Europese Pact Immigratie en Asiel	30
4.5.2. Bijkomende/aanvullende ontwikkelingen	31
4.6. Overige legale migratie	33
4.6.1. Europese Pact Immigratie en Asiel	33
4.6.2. Bijkomende/aanvullende ontwikkelingen	33
4.7. Integratie	35
4.7.1. Europese Pact Immigratie en Asiel	35
4.7.2. Bijkomende/aanvullende ontwikkelingen	37
4.8. Staatsburgerschap en naturalisatie	38
4.9. Illegale immigratie	39
4.9.1. Europese Pact Immigratie en Asiel	39
4.9.2. Bijkomende/aanvullende ontwikkelingen	40
4.10. Maatregelen tegen mensenhandel	41
4.10.1. Europese Pact Immigratie en Asiel	41
4.10.2. Bijkomende/aanvullende ontwikkelingen	41
4.11. Terugkeer	43
4.11.1. Europese Pact Immigratie en Asiel	43
4.11.2. Bijkomende/aanvullende ontwikkelingen	44
4.12. Externe betrekkingen / algehele aanpak	45
4.12.1. Europese Pact Immigratie en Asiel	45
4.13. Overige beleidsgebieden/-onderwerpen	47
5. Implementatie van Europese regelgeving	49
5.1. Voortgang in implementatie	49
5.1.1. Immigratie	49
5.1.2. Schengen/ SIS	50
5.2. Ervaringen met implementatie	50
Bijlage I: Methodologie, termen en definities	53
Bijlage II: overzicht implementatie EU-richtlijnen	55
Bibliografie	59

1. Inleiding

Jaarlijks schrijven nationale contactpunten voor het Europees migratienetwerk (EMN) een Annual Policy Report (APR). Het EMN is een initiatief van de Europese Commissie en vindt zijn rechtsbasis in Raadsbeschikking 2008/381/EG van 14 mei 2008. Het doel van het EMN is om tegemoet te komen aan de informatiebehoefte van de communautaire instellingen en van de autoriteiten en instellingen van de lidstaten op het gebied van migratie en asiel door ter ondersteuning van de beleidsvorming op deze gebieden in de Europese Unie actuele, objectieve, betrouwbare en vergelijkbare informatie te verstrekken. Het EMN heeft ook tot taak het publiek over deze onderwerpen voor te lichten.

Follow-up methode

Het Annual Policy Report fungeert dit jaar voor de eerste keer ook als voortgangsrapportage voor het jaarlijkse debat van de Europese Raad over de voortgang van het asiel- en migratiebeleid. Via dit jaarlijkse debat kan de Europese Raad toezicht houden op de uitvoering door de Europese Unie en de lidstaten van het Europees pact inzake immigratie en asiel (follow-upmethode).²

Het pact is aangenomen door de Europese Raad van 15 en 16 oktober 2008.³

In dit pact gaat de Europese Raad vijf essentiële engagementen aan, die verder zijn ontwikkeld in het zogenaamde Stockholm Programma. In dit Stockholm Programma worden de uitgangspunten van de EU op het gebied van vrijheid van de burger, veiligheid, justitie, asiel en migratie voor de komende vijf jaar vastgelegd.

De vijf essentiële engagementen (kort samengevat) uit het Pact zijn;

- legale immigratie organiseren;
- illegale immigratie bestrijden;
- de doeltreffendheid van de buitengrenscontroles verbeteren;
- een Europa van het asiel tot stand brengen;
- een alomvattend partnerschap met landen van herkomst en doorreis tot stand brengen;

Met betrekking tot het jaarlijkse debat over de voortgang heeft de Europese Raad in het pact zelf:

- de Commissie verzocht de Raad elk jaar een verslag voor te leggen dat gebaseerd is op de bijdragen van de lidstaten en, indien nodig, vergezeld gaat van voorstellen en aanbevelingen over de uitvoering, door de Unie en haar lidstaten, van dit pact en van meerjarenprogramma dat volgt op het Haags programma;
- verklaard dat dankzij dit debat de Europese Raad op de hoogte kan blijven van de belangrijkste initiatieven die elke lidstaat ontplooit bij de uitvoering van zijn immigratie en asielbeleid.

Gelet op de aard van het jaarlijks verslag, zoals beschreven in het pact, zal dit verslag van de Commissie bestaan uit twee delen. Namelijk een kort samenvattend politiek verslag, waarin de nadruk wordt gelegd op de belangrijkste ontwikkelingen tijdens de verslagperiode en de belangrijkste geplande ontwikkelingen zowel op het niveau van de EU als op dat van de lidstaten, en op de aanbevelingen van de Commissie. In Nederland zal de Directie Migratiebeleid van het Ministerie van Justitie dit politieke verslag verzorgen.

---

² Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees parlement. Follow-up methode voor de controle van de uitvoering van het Europees pact inzake immigratie en asiel. COM (2009) 266 definitief.

³ Conclusies van het voorzitterschap, document nr. 14368/08. Het pact zelf is opgenomen in document nr. 13440/08.

Het tweede deel bestaat uit een langer en meer gedetailleerd verslag, waarin voor elk van de engagementen uit het pact de voornaamste ondernomen acties en de belangrijkste geplande ontwikkelingen op het niveau van de EU en op het niveau van de lidstaten worden opgenomen.

Als informatiebron voor dit langere en meer gedetailleerde verslag heeft de Commissie besloten de jaarlijkse beleidsrapportages (Annual Policy Reports) van de betrokken nationale contactpunten van het Europees Migratienetwerk (EMN) aan te wijzen. De lidstaten kunnen vervolgens voor het feitelijke verslag verwijzen naar het Annual Policy Report. In dat kader is reeds in december 2009 door het Nederlandse Nationale Contactpunt een deelrapportage uitgebracht. Deze deelrapportage maakt thans ook onderdeel uit van het complete Annual Policy report 2009. In deze deelrapportage zijn voor elk van de engagementen uit het pact de voornaamste acties en de belangrijkste geplande ontwikkelingen in Nederland opgenomen.

Overzicht overige ontwikkelingen op het gebied van asiel en migratie

Naast deze deelrapportage verschaffen de door de verschillende nationale contactpunten (NCP's) geschreven Annual Policy Reports een overzicht van de belangrijkste overige ontwikkelingen op het gebied van migratie en asiel in de desbetreffende lidstaat. Daarbij komen de ontwikkelingen van wet- en regelgeving en van de administratieve praktijk aan de orde, inclusief de daarbij behorende politieke en publieke debatten. Daarnaast wordt ook uitgebreid ingegaan op de implementatie van EU-wetgeving op het gebied van asiel en migratie. De Europese Commissie brengt de resultaten van de verschillende landenstudies samen in een syntheserapport.

In het Nederlandse APR 2009 wordt een overzicht gegeven van de ontwikkelingen in het Nederlandse migratie- en asielbeleid van 1 januari 2009 tot en met 31 december 2009. Deze editie van het Nederlandse APR is opgesteld door Denis Diepenhorst, werkzaam als beleidsmedewerker bij het IND Informatie- en Analysecentrum (INDIAC). INDIAC is het Nederlandse nationaal contactpunt voor het EMN. Ook de Afdeling Uitvoeringsbeleid, de Directie Migratiebeleid en een aantal externe ketenpartners hebben dit jaar een bijdrage geleverd aan het rapport.

In het rapport wordt allereerst aandacht besteed aan belangrijke politieke en institutionele ontwikkelingen. Daarna worden de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving en de bijbehorende politieke en publieke debatten op het gebied van asiel en migratie onder de loep genomen. Vervolgens wordt in meer detail ingegaan op de ontwikkelingen op de volgende deelgebieden:

- controle en monitoren van immigratie
- vluchtelingenbescherming en asiel
- alleenstaande minderjarigen en andere kwetsbare groepen
- economische migratie
- gezinshereniging
- overige reguliere migratie
- integratie
- burgerschap en naturalisatie
- illegale immigratie
- acties tegen mensenhandel
- terugkeer
- externe betrekkingen/algehele aanpak

Ten slotte wordt aandacht besteed aan de implementatie van Europese regelgeving in 2009 en er wordt een compleet overzicht gegeven van de stand van zaken op dit gebied.

Om te bepalen welke onderwerpen opgenomen worden in het rapport, is voor het begrip 'belangrijke ontwikkelingen' een aantal criteria gehanteerd. In het Annual Policy Report wordt ernaar gestreefd een zo volledig mogelijk overzicht te geven van de (voorgenomen) wijzigingen in wet- en regelgeving op de verschillende beleidsterreinen die in dit rapport aan de orde komen. Ten aanzien van de politieke en maatschappelijke debatten en ontwikkelingen wordt geen volledigheid nagestreefd, maar is de mate van aandacht in parlement en media bepalend. Van ontwikkelingen ten aanzien van de implementatie van Europese wet- en regelgeving op het gebied van asiel en migratie geeft dit rapport een volledig overzicht. Meer informatie over de selectiecriteria is te vinden in de bijlage over methodologie.

2. Politieke en institutionele ontwikkelingen in Nederland

In dit hoofdstuk wordt de politieke en institutionele context uiteengezet van het beleid op het gebied van asiel, migratie en integratie in Nederland.

2.1. Het politieke bestel in Nederland

Nederland is een constitutionele monarchie waarvan Hare Majesteit Koningin Beatrix het staatshoofd is. De ministers zijn politiek verantwoordelijk voor het optreden van de Koningin, zij is onschendbaar. Nederland kent een parlementair stelsel. Het beslissingsrecht over het te voeren beleid ligt uiteindelijk bij het parlement. Dit houdt in dat de ministers die dit beleid voorbereiden en uitvoeren het vertrouwen van het parlement moeten hebben. Het parlement bestaat uit twee kamers, de Eerste Kamer en de Tweede Kamer (samen de Staten-Generaal genoemd). De Tweede Kamer is medewetgever samen met de regering en controleert deze. Ook de Eerste Kamer controleert de regering, maar haar medewetgevende taken zijn beperkter. Zo kan de Eerste Kamer een wetsvoorstel niet wijzigen en ze heeft ook niet het recht zelf een wetsvoorstel in te dienen.

De regering bestaat uit de Koningin en de ministers. Het kabinet bestaat uit de gezamenlijke ministers en staatssecretarissen onder leiding van de minister-president. De regering is de uitvoerende macht en heeft daarnaast ook wetgevende bevoegdheden. Elke minister is politiek verantwoordelijk voor een bepaald beleidsterrein en kan daarbij terzijde worden gestaan door staatssecretarissen, die een specifiek beleidsterrein onder hun hoede krijgen. De minister-president is voorzitter van de ministerraad en coördineert in die functie het regeringsbeleid. Ministers en staatssecretarissen dienen verantwoording af te leggen tegenover het parlement over het gevoerde en te voeren beleid. Als blijkt dat het parlement het vertrouwen heeft verloren in een minister en/of staatssecretaris (en eventueel in het hele kabinet), dan dient deze af te treden.

Nederland maakt samen met Aruba en de Nederlandse Antillen (eilanden in het Caribische gebied) deel uit van het Koninkrijk der Nederlanden. Alle drie de landen in het Koninkrijk hebben een eigen regering en parlement. In het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden is een beperkt aantal onderwerpen aangegeven waarover de organen van de afzonderlijke landen geen zeggenschap hebben, maar waarvoor de bevoegdheid berust bij de organen van het Koninkrijk. Daaronder vallen bijvoorbeeld defensie, buitenlandse betrekkingen en de regeling van het Nederlanderschap. Staatsburgers van de drie landen hebben de Nederlandse nationaliteit.

2.2. De institutionele context

Asiel en migratie

De staatssecretaris van Justitie is, binnen de grenzen van het door de minister vastgestelde beleid, belast met het vreemdelingen- en asielbeleid.⁴ De taken met betrekking tot de Rijkswet op het Nederlanderschap (naturalisatie) en met betrekking tot de grensbewaking behoren tot de portefeuille van de minister van Justitie.⁵ De minister van Buitenlandse Zaken is verantwoordelijk voor het visumbeleid. Ook de totstandkoming van algemene ambtsberichten, die de situatie in belangrijke herkomstlanden van asielzoekers beschrijven, en individuele ambtsberichten, waarmee door een asielzoeker gepresenteerde feiten of documenten op juistheid en authenticiteit worden gecheckt, valt onder zijn verantwoordelijkheid.⁶ Niet alle vreemdelingen die naar Nederland komen, mogen arbeid verrichten in Nederland. De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is verantwoordelijk voor de toelating van vreemdelingen tot de Nederlandse arbeidsmarkt.

---

⁴Ministerie van Algemene Zaken. (2007) *Samen werken, samen leven: Beleidsprogramma Kabinet Balkenende IV 2007-2011*, Den Haag: Ministerie van Algemene Zaken.

⁵Ministerie van Justitie (2007) *Wat doet Justitie: Taken*. Op 12 april 2007 ontleend aan www.justitie.nl.

⁶De Nationale ombudsman. (2007) *Factsheet individuele ambtsberichten in asielzaken*. Op 2 maart 2007 ontleend aan www.ombudsman.nl.

Een groot aantal organisaties speelt een rol bij de uitvoering van het beleid op het gebied van asiel en migratie.⁷ Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste:

- De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), een agentschap van het Ministerie van Justitie, is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Vreemdelingenwet en de Rijkswet op het Nederlanderschap. Deze dienst beoordeelt alle aanvragen van vreemdelingen die in Nederland (willen) verblijven of Nederlander willen worden. Ook heeft de IND namens de minister van Buitenlandse Zaken een rol bij de beoordeling van aanvragen voor visa.
- De Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V), ook een agentschap van dit ministerie, is verantwoordelijk voor het op humane en professionele wijze bevorderen van het vertrek van vreemdelingen die Nederland dienen te verlaten.
- De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), eveneens een agentschap van het Ministerie van Justitie, is onder andere verantwoordelijk voor de uitvoering van vrijheidsontnemende maatregelen ten behoeve van de uitzetting van vreemdelingen uit Nederland, waaronder inbewaringstelling (de zogeheten vreemdelingenbewaring).
- Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) is een zelfstandig bestuursorgaan dat wordt bekostigd door het Ministerie van Justitie. Het COA is verantwoordelijk voor de opvang van asielzoekers.
- UWV WERKbedrijf is een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO) dat werkt in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Het is door het ministerie onder andere belast met de verstrekking van tewerkstellingsvergunningen aan vreemdelingen die willen werken in Nederland.
- De Raad voor de Rechtsbijstand is een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO) dat volledig wordt gefinancierd door het Ministerie van Justitie. De Raad heeft toezicht op en draagt zorg voor de organisatie van de verlening van gesubsidieerde rechtsbijstand door het Juridisch Loket, mediators en advocaten. Deze organisatie heeft daarbij ook de verantwoordelijkheid voor de organisatie van de verlening van rechtsbijstand in asielzaken.
- De Koninklijke Marechaussee (KMar), onderdeel van de strijdkrachten, en de regionale politiekorpsen spelen een rol bij de grensbewaking en het toezicht op vreemdelingen.
- De gemeentes zijn verantwoordelijk voor de huisvesting van houders van een asielvergunning en hebben ook een rol bij de behandeling van naturalisatieverzoeken.

Verder is een aantal non-gouvernementele organisaties actief op het gebied van asiel en migratie. De belangrijkste zijn:

- de Internationale Organisatie voor migratie (IOM), die een rol speelt bij vrijwillige terugkeer en/of doormigratie van vreemdelingen;
- VluchtelingenWerk Nederland, die praktische ondersteuning biedt aan asielzoekers;
- de stichting NIDOS, een landelijk werkende voogdij-instelling specifiek voor alleenstaande, minderjarige vluchtelingen en asielzoekers.

Rechterlijke macht

Binnen de rechterlijke macht houden de volgende instanties zich bezig met rechtspraak ten aanzien van het vreemdelingenbeleid:

- De Vreemdelingenkamer behoort tot de sector bestuursrecht van de rechtbank in Den Haag en houdt zich uitsluitend bezig met het behandelen van vreemdelingenrechtelijke geschillen. Formeel behandelt alleen de rechtbank 's-Gravenhage vreemdelingenrechtelijke geschillen. De rechtszittingen vinden echter niet alleen plaats in Den Haag, maar ook in de zogeheten nevenzittingsplaatsen. Alle negentien rechtbanken in Nederland hebben een vreemdelingenkamer. In de vreemdelingenkamer wordt het beroep in vreemdelingzaken behandeld.⁸
- De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (AbRvS) is de hoogste algemene bestuursrechter van het land. Hier vindt onder meer de behandeling in het hoger beroep van vreemdelingenzaken plaats.

---

⁷Europees Migratie Netwerk (augustus 2009) *Annual Policy Report 2008*. Rijswijk: IND, Nationaal contactpunt voor het Europees Migratienetwerk

⁸Artikel 8:7, lid 2 Algemene wet bestuursrecht (Awb); artikel 71 Vreemdelingenwet 2000 (Vw 2000); Kuijer, A. (red.). (2002) *Nederlands vreemdelingenrecht*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers.

Integratie en inburgering

De programmaminister voor Wonen, Wijken en Integratie is verantwoordelijk voor het integratiebeleid. Programmaministers hebben een verantwoordelijkheid voor beleidsterreinen die zich over meerdere departementen uitstrekken.⁹ De budgetten en de dienstonderdelen van de verschillende ministeries die zich bezighouden met het integratiebeleid zijn ondergebracht in het programma Wonen, Wijken en Integratie en vallen onder de rechtstreekse verantwoordelijkheid van de minister voor Wonen, Wijken en Integratie. Het programma is ondergebracht bij het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.¹⁰

2.3. Institutionele ontwikkelingen

Op dit gebied zijn geen relevante ontwikkelingen voor het jaar 2009 te melden.

---

⁹Rijksvoorlichtingsdienst (RVD). (2007) *Begrippenlijst: Ministeries (departementen)*. Op 8 november 2007 ontleend aan www.regering.nl/Begrippenlijst/M/Ministeries_departementen; *Kamerstukken II* 2006/07, 30 891, nr. 7 (Brief).

¹⁰RVD. (2007) *Kabinet Balkenende IV: Portefeuilleverdeling*. Op 8 november 2007 ontleend aan www.regering.nl.

3. Politieke, wetgevings- en beleidsmatige, en institutionele ontwikkelingen in Nederland

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de belangrijkste debatten en politieke ontwikkelingen op het gebied van migratie, integratie en asiel. Daarbij wordt waar mogelijk ook ingegaan op de positie en rol van de belangrijkste politieke partijen en maatschappelijke organisaties. Voor wat betreft de juridische context waarbinnen deze ontwikkelingen plaatsvinden wordt verwezen naar de vorige editie van het rapport.

3.1. Algemene politieke ontwikkelingen

In 2009 zijn geen relevante ontwikkelingen te melden op dit gebied. In 2009 waren er geen verkiezingen en vonden er geen veranderingen plaats in de samenstelling van de regering.

3.2. Belangrijkste discussies op het gebied van wetgeving en beleid

Het kabinet Balkenende IV ging in 2009 verder met de reeds in voorgaande jaren ingeslagen weg om te komen tot een herziening van de asielprocedure. Deze voornemens zijn uitgewerkt in een wetsvoorstel. Op 29 juni is het wetsvoorstel tot wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 in verband met het aanpassen van de asielprocedure ingediend voor behandeling bij de Tweede Kamer. Op 15 december heeft de Tweede Kamer ingestemd met dit wetsvoorstel.

Op het gebied van het reguliere toelatingsbeleid kon het kabinet na vele jaren van voorbereiding het wetsvoorstel Modern Migratiebeleid op 9 september 2009 naar de Tweede Kamer sturen.

Twee belangrijke beleidsvoornemens werden eind 2009 naar buiten gebracht.

De eerste betrof het voornemen van het kabinet om binnen deze kabinetsperiode de mogelijkheid van groepsgewijze bescherming van asielzoekers uit de Vreemdelingenwet te schrappen. Het kabinet komt tot deze conclusie omdat, naar eigen zeggen, het Europees asielstelsel inmiddels voldoende waarborgen biedt om ook de algehele situatie in het land van herkomst mee te wegen in de individuele beoordeling of iemand bescherming behoeft.

Het tweede belangrijke beleidsvoornemen is dat het kabinet ten aanzien van het beleid voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's) het plan heeft ontvouwen om te komen tot afschaffing van de AMV-vergunning. Het kabinet ziet deze afschaffing in samenhang met de in 2010 in te voeren nieuwe asielprocedure.

Ook was er in 2009 wederom aandacht voor het onderwerp integratie. 'Een samenleving waarin iedereen meedoet en meetelt, wat hun afkomst, traditie of religie ook is'. Dat is de samenleving waar het kabinet naar streeft. Dat valt te lezen in de Integratiebrief die het kabinet in december 2009 naar de Kamer zond. In de brief schetst het kabinet het kader waarbinnen inmiddels maatregelen zijn genomen en dat sturend is voor nieuw beleid in de nabije toekomst.

Integratie speelde ook een belangrijke rol bij de maatregelen die het kabinet heeft gepresenteerd op het gebied van gezinsmigratie. Het kabinet heeft in oktober zijn integrale visie gegeven op de thema's huwelijksmigratie en integratie van huwelijkspartners in Nederland. Belangrijk uitgangspunt bij de keuze voor de maatregelen in deze brief is de omstandigheid dat volgens het kabinet een deel van de gezinsmigranten dat naar Nederland komt nog altijd niet in staat is aansluiting te vinden bij de Nederlandse samenleving. Om die aansluiting op alle fronten beter te laten verlopen zijn deze maatregelen gepresenteerd.

Eerder in het jaar in juli 2009 werd het debat rond de kosten van immigratie aangezwengeld door de Partij voor de Vrijheid (PVV). De PVV wilde exact weten hoeveel geld allochtonen de staat kosten en hoeveel ze opbrengen. De Partij voor de Vrijheid heeft bijna alle Haagse ministeries gevraagd uit te rekenen hoeveel geld ze precies uitgeven aan allochtonen en hoeveel inkomsten uit allochtone kring er binnenkomen voor de Nederlandse samenleving.¹¹ In het Kamerdebat op 10 september heeft de minister voor Wonen, Wijken en Integratie uiteengezet dat alle beschikbare informatie over de kosten van immigratie al werd gegeven. De minister heeft daarbij toegelicht dat alle informatie waarover in de rijksbegroting wordt beschikt is gegeven. De minister heeft ook verklaard dat het kabinet niet wil doen aan het berekenen van de kosten van mensen.¹² Een motie van het Kamerlid Fritsma waarin hij het kabinet verzocht zorg te dragen voor een onafhankelijk onderzoek naar de financiële gevolgen van de massa-immigratie van niet-westerse allochtonen werd verworpen.

---

¹¹Zie onder andere: *Trouw*. (2009, 23 juli) PVV-voorstel stuit op veel principieel verzet; Kostenbatenanalyse allochtonen 'schaadt solidariteit', *NRC Handelsblad*. (2009, 22 juli), Allochtoon is voor PVV een kostenpost; Fritsma: Wat kost immigratie?

¹²*Handelingen II* 2008/09, nr. 109, p. 8741-8774.

4. Specifieke ontwikkelingen op het gebied van migratie en asiel

In onderstaande subparagrafen worden ontwikkelingen in 2009 op verschillende deelreinen van het immigratie- en asielbeleid besproken. In elke subparagraaf worden eerst de ontwikkelingen gerelateerd aan het Europees Pact inzake immigratie en asiel genoemd, daarna volgt een overzicht van de belangrijkste overige ontwikkelingen.

4.1. Toezicht op en monitoring van immigratie

In deze paragraaf wordt uitgebreid aandacht besteed aan 7 relevante engagementen uit het Europees Pact. Daarbuiten zijn geen noemenswaardige ontwikkelingen te melden over het jaar 2009.

4.1.1. Europese Pact Immigratie en Asiel

De relevante engagementen in het Pact voor dit onderdeel betreffen:

Engagement II(c) erop toezien dat er geen risico op illegale immigratie ontstaat

Het bestrijden van illegale immigratie is een van de vijf essentiële engagementen die de Europese Raad is aangegaan. In 2009 heeft Nederland een bijdrage geleverd aan de intensivering van de samenwerking tussen de lidstaten in FRONTEX-verband. Grenswachters van de Koninklijke Marechaussee (KMar) en Zeehavenpolitie Rotterdam-Rijnmond (ZHP) hebben deelgenomen aan verschillende gezamenlijke operaties. Ook heeft de KMar voor FRONTEX opleidingen gefaciliteerd op het gebied van documentanalyse en het terugkeerbeleid. De Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) heeft meerdere malen het initiatief genomen voor gezamenlijke Europese terugkeervluchten naar derde landen. Naast bijdragen in personele zin, heeft Nederland ook in materiële zin capaciteit vrijgemaakt. Zo zijn er technische instrumenten voor documentcontroles ter beschikking gesteld voor gebruik tijdens FRONTEX-operaties. Tevens heeft de KMar een 'Rigid Hull Inflatable Boat' (RHIB) ingezet in de territoriale wateren van Griekenland tijdens de FRONTEX-operatie Poseidon 2009. Verder heeft Nederland verschillende initiatieven aan de Raad van Bestuur van FRONTEX voorgelegd. Het betreft o.a. voorstellen om de voorbereiding/implementatie/evaluatie van gezamenlijke operaties gestructureerder en uniformer vorm te geven. Andere aspecten waarvoor Nederland heeft gepleit zijn o.a. een mechanisme voor de melding van incidenten en trainingen voor grenswachters op het gebied van asielrecht/mensenrechten. Deze voorstellen zijn overgenomen in respectievelijk het (concept-) Stockholm programma en het werkprogramma voor FRONTEX in 2010.

Ter bestrijding van illegale immigratie onderhoudt Nederland reeds enkele jaren een actief netwerk van Immigration Liaison Officers (ILO's) in de belangrijkste landen van herkomst en transit landen. Aanvankelijk was de aandacht primair gericht op het voorkómen van de inreis in Nederland van niet- of onjuist gedocumenteerden en betroffen de werkzaamheden vooral het adviseren van luchtvaartmaatschappijen op locatie. Het takenpakket heeft zich echter in de loop der tijd verder ontwikkeld. Zo wordt over steeds meer uiteenlopende onderwerpen, die verband houden met migratie, informatie verzameld, worden diverse partijen getraind op het gebied van documenten en Schengenregelgeving, en behoort het faciliteren en onderzoeken van mogelijkheden rond terugkeer inmiddels tot de kerntaken van de ILO. Bovendien wordt geparticipeerd in EU-projecten.

De Europese Raad benadrukt in het kader van dit engagement dat illegale immigranten die zich bevinden op het grondgebied van de Lidstaat dat grondgebied moeten verlaten. In dat kader kan worden opgemerkt dat in Nederland de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) sinds 1 januari 2007 verantwoordelijk is voor de terugkeer en het vertrek van vreemdelingen die niet in Nederland mogen blijven. De DT&V is een taakorganisatie van het ministerie van Justitie. De DT&V richt zich op de volgende doelgroepen:

- illegale vreemdelingen die zijn aangehouden in het kader van het binnenlands (mobiel) toezicht en vreemdelingen aan wie de toegang is geweigerd in het kader van de grensbewaking;
- uitgeprocedeerde asielzoekers die het land moeten verlaten.

De DT&V regisseert het daadwerkelijke vertrek van vreemdelingen die geen recht hebben op verblijf in Nederland.¹³

Engagement II(h) bewerkstelligen dat een verwijderingsbesluit van een lidstaat overal op het grondgebied van de Europese Unie uitvoerbaar is

De Europese Raad hecht er aan te bewerkstelligen dat een verwijderingsbesluit van een lidstaat overal op het grondgebied van de Europese Unie uitvoerbaar is.

In dit verband kan worden opgemerkt dat in Nederland de richtlijn 2001/40/EG betreffende de onderlinge erkenning van verwijderingsbesluiten al in 2002 is geïmplementeerd door middel van bestaande regelgeving.¹⁴

Nederland kent geen afzonderlijk verwijderingsbesluit en neemt evenmin actie om tot invoering van een dergelijk besluit te komen. In het wettelijk stelsel van de Vreemdelingenwet (Vw) is de bevoegdheid tot uitzetting steeds het gevolg van de beslissing de vreemdeling geen rechtmatige verblijf te verlenen (artikel 27, 45, 61,62 en 63 VW). In artikel 6 van de Richtlijn 2008/115/EG van 16 december 2008 (de terugkeerrichtlijn) is bepaald dat de richtlijn lidstaten niet belet een dergelijke werkwijze te volgen.

Overeenkomstig het doel en de strekking van de hier voor genoemde richtlijn kan Nederland op grond van bepalingen in de Vreemdelingenwet tot verwijdering overgaan van die vreemdeling, voor wie een verwijderingsbesluit door een andere lidstaat is genomen en die zich bevindt op Nederlands gebied. Nederland dient daarbij wel eerst vast te stellen dat de nationale regelgeving niet aan de uitvoering van een door een andere lidstaat genomen verwijderingsbesluit in de weg staat.

Volgens staand Nederlands beleid wordt een in het Schengeninformatiesysteem (SIS) gesignaleerde vreemdeling, voor wie door een andere lidstaat een verwijderingsbesluit is genomen en die in het kader van grensbewaking wordt aangetroffen, in beginsel de toegang geweigerd op grond van artikel 13, juncto artikel 5, eerste lid, aanhef en onder d, van de Schengengrenscore (SGC). Voordat tot toegangswijering wordt overgegaan wordt met de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) contact opgenomen als de vreemdeling kenbaar maakt asiel te willen aanvragen, of als hij of zij onderdaan van de EU, EER of Zwitserland is of stelt te zijn.

Een in het SIS gesignaleerde vreemdeling kan ook in het kader van binnenlands vreemdelingtoezicht worden aangetroffen. Hij of zij wordt in dat geval overgebracht naar een politiebureau of een brigade van de KMar, waarna de vreemdeling in beginsel uit Nederland wordt verwijderd

Indien de in het SIS gesignaleerde vreemdeling in het bezit is van een verblijfsvergunning voor Nederland of een van de andere Schengenlanden, dan wel een aanvraag tot verblijf indient of heeft ingediend, dan wel een verblijfsvergunning wil verlengen, geldt de verplichting ex artikel 25 van de Schengen Uitvoeringsovereenkomst (SUO) om overleg te plegen met de signalerende Lidstaat.

In de huidige Nederlandse praktijk volgt een signalering in het Schengeninformatiesysteem (SIS) door Nederland pas na een succesvolle verwijdering van een vreemdeling uit Nederland, dit wil zeggen na de feitelijke handeling. Exacte aantallen over het jaar 2009 zijn (nog) niet voorhanden.

In 2009 zijn voorbereidingen getroffen voor de implementatie van de eerdergenoemde Richtlijn 2008/115/EG¹⁵ (terugkeerrichtlijn) over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven. Deze richtlijn

¹³Dienst Terugkeer & vertrek. Op 16 november 2009 ontleend aan www.dienstterugkeerenvertrek.nl

¹⁴Implementatie richtlijn 2001/40/EG betreffende de onderlinge erkenning van verwijderingsbesluiten, *Stcrt.* 25 oktober 2002, nr. 206 p. 10

¹⁵<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:348:0098:0107:NL:PDF>

is op 16 december 2008 tot stand gekomen en dient uiterlijk 24 december 2010 te zijn geïmplementeerd. Daarbij is een tweetal in Nederland nieuw in te voeren besluiten van belang. Het terugkeerbesluit (conform artikel 6 van de Richtlijn). Het terugkeerbesluit is de administratieve of rechterlijke beslissing of handeling waarbij wordt vastgesteld dat het verblijf van een onderdaan van een derde land illegaal is of dit illegaal wordt verklaard en een terugkeerverplichting wordt opgelegd of vastgesteld.

Artikel 11 van de terugkeerrichtlijn omvat het inreisverbod. Het inreisverbod is, volgens de richtlijn, een administratieve of rechterlijke beslissing of handeling waarbij de betrokkene de toegang tot en het verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor een bepaalde termijn wordt verboden, samen met een terugkeerbesluit.

Bezien wordt op welke wijze registratie hiervan zal plaatsvinden.

Engagement III(a) doeltreffender controle van de buitengrenzen te land ter zee en in de lucht

Een ander belangrijk engagement op het gebied van toezicht op migratie en het monitoren van migratie waar de Europese Raad zich aan heeft gecommitteerd betreft de doeltreffendheid van de controle van de buitengrenzen. Concrete actie op dit gebied in 2009 betreft onder andere bijscholing van Kmar-personeel over de Schengengrenscodes.

Het grenstoezicht wordt in Nederland uitgevoerd door de KMar en Zeehavenpolitie Rotterdam-Rijnmond (ZHP). Een goede opleiding en het actueel houden van het kennisniveau van het personeel belast met de grenstoezichtstaak draagt bij aan doeltreffendheid van de controle aan de buitengrenzen.

In 2009 heeft een extra inhaalslag plaatsgevonden specifiek over de Schengengrenscodes, waarbij al het uitvoerend personeel van de KMar een bijscholing heeft gekregen over de Schengen wet- en regelgeving gerelateerd aan buitengrenscodes.

In de algemene basisopleiding van het personeel van de KMar dat wordt ingezet in het grenstoezicht (de opleiding tot opsporingsambtenaar) worden de aspecten van de Vreemdelingenwetgeving (waaronder grenscontrole en grensbewaking) in verschillende modules aangeboden. Dit vormt een vast en verplicht onderdeel van de opleiding.

Naast deze basisopleiding bestaat er een opleiding speciaal gericht op de coördinatoren/teamleiders van de verschillende brigades. In deze opleiding wordt een verdiepingslag gemaakt o.a. op het gebied van inbewaringstelling, rechtsmiddelen wetgeving etc.. Ook worden er meerdere opleidingen op het gebied van documentenkennis en losse modules grenstoezicht (buiten de basisopleiding) aangeboden.

Separaat worden ook in 2009 regelmatig op de nationale luchthaven Schiphol aparte theoriemomenten ingepland voor het personeel van de Brigade Grensbewaking. In die theoriemomenten worden actuele en belangrijke onderwerpen behandeld die specifiek betrekking hebben op de grens. Enkele van die theoriemomenten hebben in het teken gestaan van 'Bijscholing Schengengrenscodes'. Deze opleidingen worden geregeld en georganiseerd door een speciaal daarvoor opgezette afdeling.

Het Expertise Centrum Identiteitsfraude & Documenten (ECID) van de KMar heeft dit jaar in verschillende derde landen trainingen verzorgd gericht op het voorkomen van illegale immigratie.

Binnen de Rotterdamse zeehaven is dit jaar door de ZHP geïnvesteerd in het verbeteren van de kwaliteit van het grenstoezicht. Aan grenswachters is een opfriscursus Schengengrenscodes aangeboden. Verder zijn werkprocedures tegen het licht gehouden en waar nodig geactualiseerd.

In 2009 is het in 2008 opgerichte HVT (Havengerelateerd Vreemdelingen Toezicht) verder uitgewerkt door personeel voor deze specifieke taak op te leiden. Het HVT dat door de ZHP wordt uitgevoerd is een vorm van aan grenstoezicht gerelateerd vreemdelingentoezicht dat plaatsvindt in en rond de havens en de kustlijn binnen het competentiegebied van de ZHP

Doel van dit HVT is om, in aanvulling aan het grenstoezicht op de ambulante doorlaatpost, illegale migratie (en grensoverschrijdende criminaliteit) in een zo vroeg mogelijk stadium tegen te gaan. HVT geschiedt op basis van projectmatige aanpak en op basis van risicosturing.

Door HVT te laten uitvoeren door flexibel inzetbare teams kan maximaal worden bijgedragen aan het verbeteren van de informatiepositie van specifieke vervoersegmenten (recreatievaart, visserij, cruiseschepen).

Engagement III(b) afgifte van biometrische visa, intensivering van de samenwerking tussen de consulates van de lidstaten, gemeenschappelijke consulaire diensten wat betreft visa

De Europese Raad hecht er belang aan dat de voorwaarden voor de afgifte van visa aan personen buiten de EU bijdragen aan het geïntegreerde management van de buitengrenscontrole.

De Europese Unie wil bij de geleidelijke totstandbrenging van een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid het vrije verkeer van personen en een hoog niveau van veiligheid waarborgen. In dit verband is de hoogste voorrang gegeven aan de ontwikkeling en het opzetten van een systeem voor de uitwisseling van visumgegevens tussen de lidstaten, het EU-visum informatiesysteem (EU-VIS). Dit systeem vormt een van de voornaamste initiatieven in het kader van het stabiliteits- en veiligheidsbeleid van de Unie.

In verband met de eerder geplande uitrol van 21 december 2009 hebben niet alleen de verschillende posten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, maar ook de overige visumautoriteiten KMar, ZHP en de IND in 2009 de nodige (technische) voorbereidingen getroffen om deze uitrol mogelijk te maken. Het ministerie van Buitenlandse Zaken is al bijna gereed met de uitrol van apparatuur wereldwijd en het Nederlandse visum informatiesysteem (N-VIS) is al voorbereid op EU-VIS. Deze versie van het N-VIS zal begin volgend jaar in productie worden gebracht. Naar verwachting zullen ook de overige Nederlandse visumautoriteiten de benodigde voorbereidingen voor de uitrol van EU-VIS begin 2010 kunnen afronden. Zoals het er nu naar uitziet zal de uitrol van EU-VIS in december 2010 plaatsvinden.

Eventuele beleidswijzigingen die met EU-VIS samenhangen, zullen pas worden doorgevoerd wanneer de uitrol van EU-VIS zal plaatsvinden. Dit zal niet meer in 2009 gebeuren. EU-VIS is immers uitgesteld tot december 2010. Omdat de VIS-Verordening (Vo. 767/2008/EG) en de bijbehorende wijziging van de gemeenschappelijke visuminstructie (GVI) (Vo. 390/2009/EG), die de juridische basis voor EU-VIS vormen, rechtstreekse werking hebben, zijn geen grote wijzigingen van de regelgeving voorzien. De huidige procedure met betrekking tot visa kort verblijf is neergelegd in de GVI, dus bevatten de Nederlandse Vreemdelingenwet en het Vreemdelingenbesluit vrijwel geen bepalingen met betrekking tot kort verblijf.

Engagement III(d) solidariteit met lidstaten die te kampen hebben met een onevenredig grote stroom migranten

De activiteiten die in dit verband in 2009 door Nederland zijn uitgevoerd hebben alleen betrekking op solidariteit met lidstaten waarvan het nationale asielstelsel specifiek en onevenredig onder druk staat. Hierop zal nader ingegaan worden in paragraaf 3.2 waar engagement IV(c) wordt behandeld (solidariteit met lidstaten waarvan het nationale asielstelsel specifiek en onevenredig onder druk staat).

Engagement III(e) inzet van moderne technologische middelen bij beheer van de buitengrenzen

Op 13 juli 2009 is het kaderdocument Grenstoezicht¹⁶ aan de Tweede Kamer aangeboden. In dit document is op hoofdlijnen een visie op het grenstoezicht uitgewerkt. Ook is hierin aangekondigd dat er een Programma Vernieuwing Grensmanagement is opgesteld waarin het ministerie van Justitie, KMar, IND, Douane, de luchthaven Schiphol en de luchtvaartmaatschappij KLM proberen te komen tot een slimmere, snellere, en betere grenscontrole. In het kaderdocument Grenstoezicht worden maatregelen voor de middellange en lange termijn voorgesteld. Daarbij wordt gebruik gemaakt van technologie en geïntegreerde risico-inventarisaties en -analyses.

Sinds het rapport van de Algemene Rekenkamer in 2005 over *Het gebruik van grenscontroles bij terrorismebestrijding*¹⁷ is fors geïnvesteerd in het grenstoezicht, onder meer door het uitvoeren van het plan van aanpak verbetering grenscontroles, zo meldt het kaderdocument Grenstoezicht.

Voor de komende jaren is het volgens het kabinet van belang dat in het grenstoezicht sprake is van een goede balans tussen enerzijds het controle- en veiligheidsbelang en anderzijds het economisch belang

---

¹⁶ *Kamerstukken II 2008/09, 30315, nr.8* (Brief en bijlagen)

¹⁷ *Kamerstukken II 2005/06, 30315, nrs. 1-2*

van Nederland bij een vlotte en klantgerichte afhandeling van personen- en goederenstromen. Het vinden en behouden van de juiste balans ziet het kabinet als zijn belangrijkste uitdaging.

Binnen het Programma Vernieuwing Grensmanagement (VGM) zal uitvoering worden gegeven aan vier projecten:

Passenger Related Data Exchange (Project PARDEX)

Het project PARDEX heeft als doelstelling gezamenlijk voorstellen te ontwikkelen waardoor de bij het project betrokken organisaties in staat zijn om in onderlinge samenwerking sneller, slimmer en beter passagiergerelateerde informatie te verzamelen, te analyseren en te verspreiden, om zo de veiligheid en mobiliteit in en rond het passagiersverkeer te vergroten. De verzamelde informatie, afkomstig van verschillende diensten, moet leiden tot een eenduidig beeld van personen die Nederland inreizen op basis waarvan profiling van personen kan plaatsvinden.

Advanced Passenger Information (Project API)

Het project API is een pilot voor het gebruik van Advanced Passenger Information. Het gaat hier om implementatie van Richtlijn 2004/82/EG, betreffende de verplichting voor vervoerders om passagiersgegevens door te geven. Het is de bedoeling dat in het najaar van 2009 wordt gestart met de pilot.

Automatische Grenspassage (Project No-Q)

Het project No-Q heeft als doel het realiseren van een snel en integer concept voor automatische grenspassage. Het belangrijkste doel is om in 2010 aan EU-onderdanen (inclusief Zwitserland) die het Schengengebied via Schiphol verlaten de mogelijkheid te bieden om zelf, geholpen door innovatieve ICT-oplossingen, de grenspassage te verzorgen zonder actieve tussenkomst van een ambtenaar belast met grensbewaking. Hierbij zal gebruik worden gemaakt van biometrie. Vooraf zal worden onderzocht welke vorm van biometrie, of combinatie van biometrievormen, voldoende betrouwbaar is voor automatische grenspassage.

Registered Travellers Programs

In het kader van grensmanagement is het van belang dat de grensbewakingsautoriteiten in een zo vroeg mogelijk stadium beschikken over passagiersinformatie. Eén van de manieren om dat te bereiken is door het creëren van bekende reizigersgroepen, bijvoorbeeld zakelijke reizigers die frequent heen en weer reizen tussen bepaalde bestemmingen. Door middel van een registratie op basis van persoonsgegevens en een biometrische kenmerk en een antecedentenonderzoek kunnen zij deelnemen aan een programma op basis waarvan zijn geautomatiseerd de grens kunnen passeren.

In april 2009 is een pilot genaamd FLUX van start gegaan. Deze pilot voorziet in een (deels) geautomatiseerde grenscontrole voor Nederlandse en Amerikaanse onderdanen. Passagiers met de Nederlandse nationaliteit die lid zijn van het service programma Privium, van de luchthaven Schiphol, kunnen lid worden van het Amerikaanse programma Global Entry. Andersom bestaan dezelfde mogelijkheden voor Amerikanen. Deze programma's bieden reizigers exclusieve faciliteiten om het reizen te vergemakkelijken, waaronder automatische grenspassage. Nieuwe leden worden uitgebreid gescreend en er wordt gebruik gemaakt van de irisscan (Nederland) en vingerafdrukken (de VS). Daarna hoeven de passagiers niet meer in de rij te staan voor de grenscontrole op Schiphol en op twintig internationale luchthavens in de VS.¹⁸

De Nederlandse regering heeft in de brief met bijlage van 13 juli 2009 aan de Tweede Kamer¹⁹ aangegeven dat de vier hierboven beschreven projecten zullen worden ontwikkeld en uitgewerkt in samenhang met de Europese initiatieven op het gebied van het buitengrensbeheer en het verzamelen van persoonsgegevens.

---

¹⁸<https://www.flux-alliance.eu/nl/home/>

¹⁹Kamerstukken II 2008/09, 30315, nr.8 (Brief en bijlagen)

Engagement III(f) intensiveren van de samenwerking met de landen van herkomst en doorreis om de controle aan de buitengrenzen te verscherpen

Zoals al is opgemerkt in paragraaf 3.1.1. zijn door de IND Immigration Liaison Officers (ILO's) geplaatst in een aantal belangrijke landen van herkomst en –transit. ILO's dragen bij aan de intensivering van de samenwerking met de landen van plaatsing zoals o.m. Syrië, China, Zuid Afrika en Kenia, alsook met naburige landen.

In het kader van de preventietaken van de ILO's worden trainingen verzorgd op het gebied van documenten en op het gebied van (Schengen-)regelgeving aan onder meer immigratiediensten, personeel van luchtvaartmaatschappijen en luchthavenpersoneel. Deze trainingen worden regelmatig verzorgd in samenwerking met liaisons uit andere landen.

Door het opbouwen van een relevant netwerk op het gebied van migratie in de regio van plaatsing, wordt verdere samenwerking gestimuleerd. In dit kader nemen ILO's deel aan internationale vergaderingen en conferenties en werken zij vaak samen in een internationaal team van liaisons van onder meer EU-lidstaten, Canada en de Verenigde Staten van Amerika. Ook niet-gouvernementele organisaties, zoals bijvoorbeeld de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) zijn in dit verband belangrijke gesprekspartners.

Eind juni 2009 is in Ghana een contract ondertekend tussen de Ghanese Immigratiedienst en de Nederlandse Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). In dit contract is ondermeer vastgelegd dat gedurende de komende twee jaar in totaal 150 Liberiaanse grensbewakingsambtenaren op de "training school and academy" in Ghana worden getraind. Deze training komt tot stand met financiering door Nederland (Dienst Terugkeer & vertrek (DT&V)) en met ondersteuning van de Verenigde Naties (VN) in Liberia.

Het betreft een samenwerkingsvorm tussen twee West-Afrikaanse landen, gesteund door de VN en Nederland waarbij in de regio immigratieambtenaren door een partnerorganisatie worden opgeleid en getraind.

Meerdere overheidsdiensten op het gebied van migratie en grensbewaking hebben reeds een werkbezoek afgelegd aan Nederland, ondermeer uit Zuid Afrika en Nigeria. Deze bezoeken vinden onder meer plaats in het kader van projecten die tot doel hebben de grensbewaking te versterken of kennis op te doen over de wijze waarop Nederland omgaat met migratie aangelegenheden, zoals reguliere migratie of asielprocedures. Op dit moment lopen naast het al genoemde project in Ghana verdere projecten op het gebied van migratie in onder meer Turkije, Zuid-Afrika en Nigeria.

Tevens worden de mogelijkheden gezien om in Europees verband samen te werken. Een voorbeeld daarvan is de plaatsing van een Nederlandse ILO in Ethiopië, mede namens Duitsland. Deze plaatsing is als project gefinancierd door het Europees Buitengrenzenfonds.

4.2. Vluchtelingenbescherming en asiel

In deze paragraaf wordt allereerst ingegaan op de twee engagementen uit het Pact die samenhangen met vluchtelingenbescherming en asiel. Vervolgens worden de bijkomende en aanvullende ontwikkelingen besproken die in Nederland hebben plaatsgevonden.

4.2.1. Europese Pact Immigratie en Asiel

De relevante engagementen in het Pact voor dit onderdeel betreffen:

Engagement IV(c) solidariteit met lidstaten waarvan het nationale asielstelsel specifiek en onevenredig onder druk staat

In het voorjaar van 2009 heeft de Staatsecretaris van Justitie juist in dit kader drie zuidelijke lidstaten bezocht die met dit fenomeen te kampen hebben, namelijk Griekenland, Malta en Cyprus. Zij heeft zich daarbij vergewist van de problematiek en de noodzaak tot het tonen van solidariteit benadrukt.

Daarnaast heeft zij onderstreept dat door praktische samenwerking tussen de Europese immigratiediensten men een belangrijke bijdrage kan leveren aan deze problematiek.

Als voorbeeld van deze praktische samenwerking in 2009 kunnen de volgende activiteiten worden genoemd.

In het kader van de General Directors Immigration Services Conference (GDISC), een netwerk van hoofddirecteuren van immigratiediensten die gezamenlijk projecten opzetten, is het "interpreters pool project" onder leiding van Nederland uitgevoerd. In dit project wordt door middel van videoconferencing door donor immigratiediensten, schaarse tolken beschikbaar gesteld aan immigratiediensten die niet kunnen beschikken over die tolken in eigen land. Nederland heeft verder het voortouw genomen in de oprichting van een High Level Working Group Particular pressures in GDISC verband. Daarin zijn een aantal initiatieven ontplooid rond het onderwerp particular pressures²⁰. Ook is in dat kader door Nederland en het Verenigd Koninkrijk een ondersteuningsproject uitgevoerd in Malta. De Maltese immigratieautoriteiten zijn getraind in een aantal uitvoeringsaspecten van het asiel proces. Zo wordt Malta onder meer door Nederlandse experts geassisteerd bij het verlenen van medisch advies, leeftijdsbepaling, taalanalyse, terugkeer en documentenonderzoek. In Cyprus heeft Nederland een project uitgevoerd in het kader van de opvang van asielzoekers en de advisering over de inrichting van een aanmeldprocedure. Met de Griekse autoriteiten zijn ook afspraken gemaakt om te komen tot een project in dit kader.

Engagement IV(e) verzoek aan de lidstaten het personeel dat met de controle aan de buitengrens belast is een opleiding te verstrekken betreffende de rechten en plichten op het vlak van internationale bescherming

In 2009 zijn geen specifieke initiatieven op dit gebied ontplooid. De algemene opleiding van de KMar besteedt ook aandacht aan rechten en plichten op het vlak van internationale bescherming.

4.2.2. Bijkomende/aanvullende ontwikkelingen

In 2009 zijn in Nederland 14.905 eerste asielaanvragen geregistreerd. Dit betekent een toename van 11% ten opzichte van 2008 (13.399 aanvragen). Het totale aantal geregistreerde asielaanvragen in 2009 is 16.163. De belangrijkste landen van herkomst bij eerste asielaanvragen zijn Somalië (5.889 aanvragen), Irak (1.991 aanvragen) en Afghanistan (1.281 aanvragen).

Wetsvoorstel aanpassing asielprocedure aangenomen door Tweede Kamer

In de vorige editie van dit rapport is uitvoerig stilgestaan bij het kabinetsvoornemen om te komen tot een snellere en betere asielprocedure. Deze voornemens zijn uitgewerkt in een wetsvoorstel. Op 29 juni is het wetsvoorstel tot wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 in verband met het aanpassen van de asielprocedure ingediend voor behandeling bij de Tweede Kamer.²¹ Met het wetsvoorstel geeft het kabinet invulling aan de afspraken uit het regeerakkoord. Sneller duidelijkheid voor nieuwe asielzoekers over de uitslag van procedure én meer zorgvuldigheid is het tweeledige doel. Zo behelst het voorstel de invoering van een rust- voorbereidingstermijn van ten minste zes dagen, een termijn die voorafgaat aan de algemene asielprocedure in het aanmeldcentrum. Ook wordt de duur van de procedure niet langer uitgedrukt in (proces)uren, maar in dagen en wordt tevens verlengd. De procedure bedraagt nu 48 (proces)uren (5 à 6 dagen) en wordt verlengd tot in beginsel maximaal 8 dagen.

Het kabinet hoopt dat het aantal herhaalde asielaanvragen en reguliere aanvragen van ex-asielzoekers zal dalen. Verder moeten meer afgewezen asielzoekers na afloop van de procedure Nederland daadwerkelijk verlaten.

De Raad van State heeft positief over het wetsvoorstel geadviseerd.

---

²⁰GDISC. Progress report on the GDISC Pilot Project on Particular Pressures.

²¹Wetsvoorstel tot wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 in verband met het aanpassen van de asielprocedure *Kamerstukken II 2008/09, 31 994, nr. 1-4*

Op 15 december 2009 heeft de Tweede Kamer ingestemd met dit wetsvoorstel. SP, de PvdA, GroenLinks, D66, de PvdD, de ChristenUnie, de SGP en het CDA hebben voorgestemd, de overige fracties tegen. Alle ingediende amendementen werden verworpen. Van de negen ingediende moties werden alleen de motie die ging over het eerder in behandeling nemen van een asielverzoek en de motie die betrekking heeft op de mogelijkheden van opvang voor een aantal specifieke kwetsbare groepen aangenomen.

In de motie die gaat over het eerder in behandeling nemen van een asielverzoek wordt overwogen dat voorkomen moet worden dat de rust- en voorbereidingstijd langer duurt dan strikt noodzakelijk. Er zal daarom bij de monitoring en in de evaluatie onderzocht worden of in meer gevallen dan nu genoemd in het Vreemdelingenbesluit eerder dan na zes dagen een asielverzoek in behandeling kan worden genomen.

In de andere motie wordt geconstateerd dat gemeenten worden geconfronteerd met uitgeprocedeerde asielzoekers die recht hebben op verblijf in Nederland gedurende hun verdere procedure, maar geen recht hebben op opvangvoorzieningen. De indieners van de motie zijn van mening dat voor een aantal relatief kleine kwetsbare groepen moet worden gezocht naar een passende oplossing. De regering wordt om die reden in de motie verzocht de mogelijkheden tot en de consequenties van het bieden van opvang aan die kwetsbare groepen in kaart te brengen en de Kamer binnen drie maanden over de uitkomsten daarvan te informeren en waar mogelijk met voorstellen te komen.

Uitgenodigde vluchtelingen

Zoals in de vorige editie van dit rapport reeds is opgemerkt heeft het kabinet besloten in de periode 2008-2011 gemiddeld 500 uitgenodigde vluchtelingen per jaar te willen opvangen, met een maximum van 2000 voor de gehele periode. Voor verdere informatie omtrent dit onderwerp wordt verwezen naar het Annual Policy Report 2008.

Kwetsbare minderheidsgroepen

In Nederland kan een asielzoeker in het bezit worden gesteld van een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd, als hij aannemelijk heeft gemaakt bij uitzetting een reëel risico te lopen op een behandeling in strijd met artikel 3 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten voor de Mens en Fundamentele Vrijheden (EVRM). Het betreft hier een vorm van subsidiaire bescherming. Daarbij dient de vreemdeling specifieke individuele kenmerken (special distinguishing features) naar voren te brengen waaruit dit risico op een behandeling in strijd met artikel 3 EVRM blijkt. Sinds 30 juli 2007 worden naar aanleiding van een uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM)²² in het landgebonden asielbeleid kwetsbare minderheidsgroepen aangewezen waarvoor eerder een reëel en individueel risico op een behandeling in strijd met artikel 3 EVRM wordt aangenomen. Dit risico wordt nu aangenomen als:

- de vreemdeling behoort tot een kwetsbare minderheidsgroep in zijn land van herkomst; én
- hij met op zichzelf beperkte individuele indicaties aannemelijk heeft gemaakt dat in samenhang daarmee een dreigende schending van artikel 3 EVRM aanwezig is.²³

De volgende groepen waren gedurende heel 2009 aangewezen als kwetsbare minderheidsgroep:

- Afghanistan: etnische minderheden, religieuze minderheden en alleenstaande vrouwen.
- Democratische Republiek Congo: Tutsi's
- Irak: christenen, Palestijnen, yezidis en mandeeërs.
- Somalië: Reer Hamar
- Soedan: niet-Arabische bevolkingsgroepen uit Darfur

Op grond van de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 30 oktober 2009 in de zaak Cabdulahi hoeven Somalische asielzoekers die behoren tot de Reer Hamar geen individuele kenmerken aannemelijk te maken, om onder het beschermingsbereik van artikel 3 EVRM te

---

²²EHRM, 11 januari 2007, nr. 1948/04 (Salah Sheekh/Nederland), meer hierover is te vinden in het Annual Policy Report 2007

²³Besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 30 juli 2007, nr. 2007/19, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, *Stcrt.* 148 p. 5.

vallen. Derhalve komt deze categorie asielzoekers, behoudens de gebruikelijke contra-indicaties, in aanmerking voor een verblijfsvergunning op grond van artikel 29, aanhef en onder b, Vw.

Categoriale bescherming

Op 19 mei 2009 heeft de Tweede Kamer ingestemd met de voorgestelde beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid voor Centraal- en Zuid-Somalië. Het categoriaal beschermingsbeleid voor asielzoekers uit Somalië is daarom met ingang van 19 mei 2009 beëindigd. Asielzoekers uit Somalië die hun asielaanvraag op of na 19 mei 2009 hebben ingediend komen daarom niet langer in aanmerking voor een vergunning op grond van artikel 29, eerste lid, onder d, Vreemdelingenwet.²⁴

De beleidswijziging is ingegeven door het feit dat ons omringende landen geen bijzonder beleid voeren ten aanzien van Somalische asielzoekers. Tevens heeft het kabinet geconstateerd dat er wegens fraude en misbruik een situatie is ontstaan waarbij in een te groot deel van de Somalische asielaanvragen niet toetsbaar is of een ander (Europees) land verantwoordelijk is voor de aanvraag dan wel de aanvrager afkomstig is uit een niet beschermingswaardig land of deel van Somalië.

Notitie Visie op bescherming

Op 11 december 2009 heeft het kabinet de standpuntverkennde notitie *Visie op bescherming* aan de Tweede Kamer gezonden.²⁵ Een belangrijk voornemen van het kabinet is om binnen deze kabinetsperiode de hierboven genoemde mogelijkheid van groepswijze bescherming van asielzoekers (categoriale bescherming) uit de Vreemdelingenwet te schrappen. Het kabinet komt tot deze conclusie omdat het Europees asielstelsel inmiddels voldoende waarborgen biedt om ook de algehele situatie in het land van herkomst mee te wegen in de individuele beoordeling of iemand bescherming behoeft. Het kabinet hoopt daarmee ook de ongewenste aanzuigende werking en fraude te voorkomen. Overigens draagt het kabinet ook juridische inhoudelijke redenen aan die het voeren van een nationaal beleid van categoriale bescherming niet langer nodig maken. Zo kunnen volgens het kabinet collectieve elementen onder invloed van het EVRM en het EU-recht een voldoende grote rol spelen in de toepassing van artikel 29, eerste lid, onder b, van de Vreemdelingenwet 2000. Ook met het oog op de harmonisatie van het Europese asielbeleid ligt inzet op een gemeenschappelijke appreciatie van de situatie in de landen van herkomst en gemeenschappelijke normen voor bescherming meer voor de hand, aldus het kabinet.

Op de lange termijn is volgens het kabinet na de totstandkoming van een Gemeenschappelijk Europees asielstelsel zelfs een Europese Immigratiedienst denkbaar die over asielverzoeken zal kunnen beslissen. Daarnaast zouden toegelaten vluchtelingen kunnen worden verdeeld over de lidstaten. Het kabinet schets een toekomstscenario waarbij de toetsing van asielaanvragen op termijn zelfs in landen en regio's van transit en herkomst van asielzoekers kan plaatsvinden.

Over deze voorstellen heeft in 2009 geen uitgebreid debat plaatsgevonden.

Reacties op het voornemen tot afschaffing van het categoriaal beschermingsbeleid.

VluchtelingenWerk Nederland noemt de afschaffing van het categoriaal beleid 'onverantwoord'.²⁶ Het categoriaal beschermingsbeleid, met zijn beperkingen, moet blijven bestaan als nationaal vangnet, zolang er geen volwaardig en adequaat alternatief is. Uit het oogpunt van humaniteit en solidariteit mag Nederland geen mensen terugsturen naar een onveilige situatie, stelt VluchtelingenWerk Nederland. Directeur Huizing: 'Consequentie van dit beleid is dat mensen teruggestuurd worden naar levensbedreigende situaties, of in Nederland op straat komen te staan'. VluchtelingenWerk vindt dat er naast de individuele beschermingsgronden een vangnet moet blijven bestaan. 'Sommige conflicten in de wereld zijn zo heftig, dat het inhumain is mensen daar naar toe terug te sturen. Door het categoriale beleid af te schaffen, creëer je een beschermingsgat. Je kunt dan wel schermen met de Europese kwalificatierichtlijn, die volgens Justitie ook genoeg beschermingsgrond biedt, maar dan moet je die

---

²⁴Besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 2 juli 2009, nr. 2009/16, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, *Stcrt.* 11449

²⁵*Kamerstukken II* 2009/10, 19 637, nr. 1314 (Brief)

²⁶VluchtelingenWerk Nederland. (2009) *Afschaffing categoriaal beschermingsbeleid onverantwoord*. Op 10 februari 2010 ontleend aan www.vluchtelingenwerk.nl

richtlijn wel op een goede manier toepassen. Zoals het nu is, zullen veel vluchtelingen onterecht worden afgewezen.'

Het voornemen tot afschaffing van het categoriale beschermingsbeleid lijkt ook haaks te staan op het advies van de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ). Eerder, in 2006, heeft de ACVZ een advies uitgebracht 'Categoriaal Beschermingsbeleid, een noodzaak', over het groepsgebonden beschermingsbeleid.²⁷ Daarin bepleitte de ACVZ voortzetting van het zogenoemde groepsgebonden beschermingsbeleid en werd geconstateerd dat dit beleid geen aantoonbare 'aanzuigende werking' had. In de update van dit advies van 6 mei 2009²⁸ constateert de ACVZ dat de variaties in instroom van asielzoekers in een tiental Europese landen niet kunnen worden verklaard uit de (minimale) verschillen in wet- en regelgeving op het gebied van groepsbescherming. De verschillen in instroom zoals die naar voren komen in het voor de update door het International Centre for Migration Policy Development (ICMPD, Wenen) en de European Council for Refugees and Exiles (ECRE) uitgevoerde onderzoek kunnen mogelijk het gevolg zijn van een andere beleidsuitvoering of van andere factoren, variërend van de aanwezigheid van landgenoten tot economische kansen. De update heeft, naar de mening van de ACVZ, geen resultaten opgeleverd die een wijziging van het categoriaal beschermingsbeleid, of het één-status-systeem, rechtvaardigen. De ACVZ beveelt in de update verder aan om binnen de Europese Unie initiatieven te ontwikkelen om de internationaal-rechtelijke normen te harmoniseren zodat het groepsgebonden beschermingsbeleid voor wat betreft regelgeving en uitvoering een Europees karakter kan krijgen.²⁹

Uitgeprocedeerde asielzoekers met medische problemen

In 2009 heeft het kabinet een beleidswijziging aangekondigd ten aanzien van uitgeprocedeerde asielzoekers met medische problemen. Onder een aantal voorwaarden kunnen uitgeprocedeerde asielzoekers die een verblijfsvergunning vragen op medische gronden en die in afwachting zijn van een beslissing op die aanvraag opvang krijgen door de Rijksoverheid. Dat blijkt uit een brief die de staatssecretaris van Justitie op 7 december 2009 aan de Tweede Kamer stuurde.³⁰ De brief gaat over de uitvoering van de motie Spekman die de Tweede Kamer op 18 december 2008 aannam.³¹

Op basis van de motie is een beleidskader en een werkwijze ontwikkeld waarmee uitvoering kan worden gegeven aan de motie. Vervolgens is in de zomer van 2009 een onderzoek uitgevoerd naar de objectieve, technische toetsing van de praktische haalbaarheid en uitvoerbaarheid van de motie. Op basis van de uitkomsten daarvan is een beleidsmatige en juridische analyse gemaakt. Dit heeft geleid tot definitieve voorstellen.

Nadat een asielzoeker is uitgeprocedeed verliest hij of zij het recht op opvang. De beleidswijziging maakt het voor de uitgeprocedeerde asielzoeker met medische problemen onder bepaalde voorwaarden toch mogelijk in aanmerking te komen voor opvang.

De IND zal een eerste beoordeling doen omtrent de volledigheid van de ontvangen (medische) documenten. Op basis hiervan zal de Afsprakenlijn van de IND met de vreemdeling een afspraak maken om het verzoek officieel in te dienen. Het Bureau Medische Advisering (BMA) beoordeelt verder de volledigheid van de relevante medische stukken en stelt een medisch advies op ten behoeve van de beoordeling van de aanvraag als alle hiervoor nodige stukken aanwezig zijn. Na het indienen van de aanvraag kan de vreemdeling, als op dat moment nog niet op de aanvraag kan worden beslist, in aanmerking komen voor opvang bij het Centraal orgaan Opvang Asielzoekers (COA) zolang de beslissing op de aanvraag nog niet is genomen.

---

²⁷ Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ) (2006) *Categoriaal beschermingsbeleid, een 'noodzaak'*. Op 10 februari 2010 ontleend aan www.acvz.org

²⁸ ACVZ (2009) *Briefadvies: Vervolgstudie categoriaal beschermingsbeleid*. Op 10 februari 2010 ontleend aan www.acvz.org

²⁹ Zie het persbericht van ACVZ op <http://www.acvz.org/publicaties/20090512%20Persbericht.pdf>.

³⁰ *Kamerstukken II* 2009/10, 30 846, nr. 16 (Brief en bijlagen)

³¹ *Handelingen II* 2008/09, nr. 4 p. 2565-3566

De regeling gaat in per 1 januari 2010. Het kabinet verwacht dat jaarlijks ongeveer 1200 mensen een beroep zullen doen op de regeling. Geschat wordt dat in een kwart van de gevallen waarschijnlijk de aanvraag zal worden ingewilligd.

Kritiek op asielbeleid

In 2009 werd een aantal kritische rapporten uitgebracht over (onder andere) de Nederlandse asielprocedure.

Hieronder worden enkele kritiekpunten en de reactie van het kabinet weergegeven:

VN mensenrechtencomité

In het eindrapport van VN-mensenrechtencomité van 11 augustus zijn opmerkingen gemaakt rond de versnelde asielprocedure in Nederland.³² Dit punt is een principiële punt van aandacht voor het comité. In de concluding observations wordt onder punt 9 opgemerkt dat het comité bezorgd is over de huidige (versnelde) procedure op het aanmeldcentrum alsmede ten aanzien van het nieuwe voorstel om te komen tot een 8 dagen procedure. Het comité meent dat de procedure asielzoekers niet de mogelijkheid geeft om adequaat hun substantiële claims te plaatsen en dat kan ertoe leiden dat zij worden verwijderd naar een land waar sprake is van een risico. Het comité adviseert de Nederlandse staat ervoor zorg te dragen dat in de asielprocedure een zorgvuldige en adequate beoordeling kan plaatsvinden door een periode toe te staan waarbinnen bewijs wordt gepresenteerd door de asielzoeker. Verder dient Nederland in alle zaken het principe van non-refoulement te respecteren.

In reactie op de kritiek van het VN-comité op de Nederlandse asielprocedure en de voorstellen voor een 'verbeterde asielprocedure' stelt de minister van Justitie dat hij met het op 29 juli 2009 ingediende wetsvoorstel en de daarbij behorende maatregelen erop vertrouwt 'dat in de nieuwe asielprocedure optimale zorgvuldigheid is gewaarborgd'.³³

Hammarberg (Raad van Europa) bekritiseert mensenrechtensituatie Nederland

Nederland moet zijn beleid voor immigranten en asielzoekers verder herzien. Dat stelt mensenrechtencommissaris Thomas Hammarberg van de Raad van Europa in een op 11 maart 2009 verschenen rapport over de mensenrechtensituatie in Nederland.³⁴

In het rapport gaat Hammarberg onder meer in op de situatie van asielzoekers. Hun leefomstandigheden in Nederland moeten verbeteren. Zo mogen er geen gemeenschappelijke doucheruimtes zijn voor mannelijke en vrouwelijke asielzoekers. Bij zijn bezoek aan een detentiecentrum in Schiphol trof hij jonge asielzoekers, die goed werden verzorgd maar geen benul hadden van wat hun te wachten stond. 'Dat hoort niet. De kinderen moeten op hun niveau en in hun taal uitleg krijgen', aldus Hammarberg. Hammarberg is verder bezorgd over de Nederlandse plannen om meer asielaanvragen te behandelen in een versnelde asielprocedure. 'Een versnelde asielprocedure is handig voor duidelijke gevallen, maar is zeer ongeschikt voor kwetsbare groepen zoals slachtoffers van geweld en voor alleenreizende kinderen.' Commissaris Hammarberg dringt in zijn rapport aan op heroverweging van het besluit om Iraakse asielzoekers niet langer categoriale bescherming te bieden, in view of the continued difficult situation in Iraq. Verder beveelt hij aan om seksuele oriëntatie (gender identity) expliciet als vervolgingsgrond te erkennen. De door het kabinet voorziene 'algemene asielprocedure' van acht dagen zou alleen toegepast mogen worden in duidelijke (clear-cut) gevallen. Aandacht gaat ook uit naar positie van kinderen (alleenstaande minderjarigen, '1F-kinderen'³⁵ en staatloze kinderen) in de asielprocedure.

---

³² Verenigde Naties, Mensenrechtencomité (2009), *Consideration of reports submitted by states parties under article 40 of the covenant*. Op 14 januari 2010 ontleend aan www2.ohchr.org

³³ *Kamerstukken II 2009/10*, 32 123 VI, nr. 11 (Brief met bijlage)

³⁴ Raad van Europa, Rapporteur voor de mensenrechten, (2009), *Report by the Commissioner for Human Rights, Mr Thomas Hammarberg on his visit to the Netherlands*. Op 10 februari 2010 ontleend aan www.coe.int https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1417061&Site=CommDH&BackColorInternet=FEC65B&BackColorIntranet=FEC65B&BackColorLogged=FFC679#P52_2076

³⁵ Kinderen wier ouders (of één van de ouders) artikel 1 F van het Vluchtelingenverdrag is tegengeworpen. Voor een nadere toelichting op artikel 1F wordt verwezen naar de vorige editie van dit rapport.

Hammarberg gaat in zijn rapport uitvoerig in op detentie van asielzoekers. Over detentie aan de buitengrens (gedurende en onmiddellijk na de AC-procedure op Schiphol) schrijft hij dat voor het Nederlandse standpunt dat detentie een eerlijke en snelle beoordeling van asielverzoeken mogelijk maakt geen bewijs is geleverd.

Hammarberg bezocht Nederland in september 2008. Het rapport over Nederland is het voorlaatste in een reeks waarin alle 47 landen van de Raad van Europa onder de loep worden genomen. Volgens Hammarberg is er geen ranglijst gemaakt en kan hij dus ook niet zeggen of Nederland het beter of slechter doet dan andere landen.

De Nederlandse regering antwoordde op 27 april 2009 op de aanbevelingen van Hammarberg. Dat antwoord omvatte onder meer de beloftes om de situatie van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen te onderzoeken, de mogelijkheid tot een verblijfsstatuut voor staatloze niet-begeleide minderjarigen te bekijken, en de bevestiging van de onwenselijkheid om slachtoffers van mensenhandel op te sluiten. Voorts gaf het kabinet in zijn reactie aan dat in opdracht van de staatssecretaris van Justitie een herijking plaatsvindt van het beleid voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen en kinderen in het vreemdelingenbeleid. Hierbij vormt het belang van het kind een uitgangspunt.³⁶

4.3. Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (en andere kwetsbare groepen)

Van dit aspect wordt in de doelstellingen van het Pact geen expliciete melding gemaakt.

Notitie herijking van het beleid voor (alleenstaande) minderjarige vreemdelingen

Het kabinet heeft op 11 december 2009 een notitie aangeboden aan de Tweede Kamer over de herijking van het beleid voor (alleenstaande) minderjarige vreemdelingen (AMV's).³⁷ Eerder had het kabinet al diverse toezeggingen gedaan over het Vreemdelingenbeleid waarbij ook werd gemeld dat bij deze herijking de positie van gezinnen en kinderen in het reguliere vreemdelingenbeleid zou worden betrokken.³⁸ Deze herijking zou volgens het kabinet moeten leiden tot een verbetering van de positie van kinderen in het vreemdelingenbeleid vooral door hen snel en volledig uitsluitel te bieden over hun verblijfsperspectief.

De reguliere AMV-vergunning zal worden afgeschaft, zo blijkt uit de notitie. De verlening van de AMV-vergunning conform het huidige beleid vormt volgens het kabinet een tegenstrijdig signaal niet alleen voor de jongeren zelf maar ook voor begeleiders en hulpverleners. In de huidige situatie kunnen alleenstaande minderjarige vreemdelingen onder bepaalde voorwaarden in aanmerking komen voor een (tijdelijke) verblijfsvergunning. Deze vergunning zou deze jongeren juist richten op integratie en niet op de terugkeer, terwijl het een tijdelijke status betreft, aldus het kabinet in zijn notitie. De meeste van de houders van een AMV-vergunning moeten terugkeren zodra ze achttien jaar worden.

Het kabinet ziet de afschaffing van de AMV-vergunning in samenhang met de medio 2010 in te voeren nieuwe asielpcedure. AMV's krijgen dan een rust- en voorbereidingstermijn op de asielpcedure van minimaal drie weken, een langere termijn dan de volwassenen, die minimaal zes dagen de tijd krijgen om uit te rusten en zich voor te bereiden. Achtergrond van het verschil is dat in de periode van drie weken de minderjarige met meer organisaties te maken heeft dan de volwassenen. Zo worden AMV's onder meer onder de voogdij van de stichting Nidos geplaatst en krijgen zij een voogd en een COA-mentor toegewezen, en gaan zij soms voor het eerst in Nederland naar school. Het kabinet streeft ernaar de onzekerheid over het verblijfsperspectief te beperken en zal daarom proberen binnen één jaar de procedure, inclusief de beroepsprocedure, af te ronden. Asielverzoeken van AMV's wil het kabinet in ieder geval zoveel mogelijk tot en met het nader gehoor in de algemene procedure van acht dagen behandelen.

---

³⁶ *Kamerstukken II 2008/09, 31 700 V nr. 95 Brief*

³⁷ *Kamerstukken II 2009/10, 27 062, nr. 64 (Brief)*

³⁸ *Kamerstukken II 2008/09, 30 573 nr. 45 (Brief)*

Het kabinet houdt rekening met de mogelijkheid dat AMV's niet terug kunnen keren naar het land van herkomst. Voor die gevallen wordt een vangnet gecreëerd. In individuele gevallen, als daar aanleiding toe bestaat, kan een buitenschuldvergunning worden verleend. Uitgangspunt is dat alle vreemdelingen terug kunnen naar hun land van herkomst. Toch kunnen zich bijzondere situaties voordoen waarin een vreemdeling buiten zijn schuld niet uit Nederland kan vertrekken omdat hij de benodigde reisdocumenten niet kan bemachtigen, terwijl er geen twijfel bestaat omtrent de door hem verstrekte gegevens over zijn identiteit en nationaliteit. Hiervan kan bijvoorbeeld sprake zijn als de vreemdeling staatloos is en hij geen wedertoelating kan verkrijgen tot het land waar hij eerder bestendig verblijf had.

In deze gevallen kan de vreemdeling in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning onder de beperking 'verblijf als vreemdeling die buiten zijn schuld niet uit Nederland kan vertrekken'. Het buitenschuldbeleid wordt herzien in die zin dat niet langer geldt dat deze vergunning kan worden verleend na een minimumperiode van drie jaar, maar dat wordt gewerkt met een maximumperiode van drie jaar. De termijn van drie jaar gaat niet meer, zoals nu het geval is pas lopen op het moment dat de asielaanvraag van de vreemdeling is afgewezen, maar al vanaf het moment dat de asielaanvraag van de minderjarige wordt ingediend. De buitenschuldvergunning kan daarmee worden verleend zodra daar in het individuele geval aanleiding toe is. Dit kan ook bij of kort na de afwijzing van de asielaanvraag al aan de orde zijn, als in het individuele geval duidelijk is dat terugkeer naar een plek (die als adequate opvang) is aan te merken, niet kan worden gerealiseerd.

Reactie op voornemens herijking beleid (alleenstaande) minderjarige vreemdelingen

Op 16 december 2009 stuurden Unicef en Defence for Children-ECPAT naar aanleiding van de brief over het AMV-beleid een uitgebreide reactie naar de betrokken bewindslieden.³⁹ De kinderrechtenorganisaties zijn verheugd dat het kabinet als beleidsuitgangspunt voor herijking zich heeft laten inspireren door het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK). De staatssecretaris verwijst veel naar het Kinderrechtenverdrag en het belang van het kind, dat voorop moet staan. Over de consequenties daarvan verschillen Defence for Children-ECPAT en UNICEF echter op veel punten met haar van mening. Zo vinden deze organisaties de voorgenomen afschaffing van de AMV vergunning geen goed idee omdat het leidt tot een verblijf in de illegaliteit. Defence for Children-ECPAT en UNICEF erkennen dat er ook winst is behaald voor de kinderrechten: AMV's zullen minder vaak worden gedetineerd en eerder duidelijkheid krijgen over hun toekomstperspectief.

VluchtelingenWerk Nederland vindt terugkeer alleen aan de orde na een zorgvuldige procedure. De algemene procedure van acht dagen is daarvoor te kort. Alle aanvragen van kinderen moeten daarom standaard in de verlengde asielpcedure worden afgedaan, vindt VluchtelingenWerk. Die duurt maximaal een half jaar. In het nieuwe AMV-beleid staat bovendien dat Justitie drie jaar de tijd krijgt om ervoor te zorgen dat een kind terugkeert. VluchtelingenWerk roept de staatssecretaris dringend op een kortere termijn in te voeren, om de kinderen niet zo lang in onzekerheid te laten zitten. Daarnaast zou er in het beleid meer duidelijkheid moeten komen over wanneer terugkeer daadwerkelijk mogelijk is. Terugkeer kan volgens VluchtelingenWerk alleen een optie zijn als duidelijk is aangetoond dat dit in het belang is van het kind. Als na een zorgvuldige afweging terugkeer inderdaad gerechtvaardigd blijkt te zijn, moet nagegaan worden hoe dat op een veilige en waardige manier kan. Zo zouden duurzame opvang, medische zorg en onderwijs gegarandeerd moeten zijn in het land van herkomst.⁴⁰

In een artikel in NRC Handelsblad van 12 december 2009 zegt directeur Tin Verstegen van de voogdij-instelling Nidos dat snel duidelijkheid geven en snel handelen prima is. 'Maar als het ondanks maximale inspanningen niet lukt om een kind uit te zetten, bijvoorbeeld omdat het herkomstland geen papieren wil verstrekken, moet het kind na één of twee jaar alsnog een vergunning krijgen', aldus Verstegen. Nidos vindt dat er zekerheid moet zijn dat het kind goed wordt opgevangen. 'Niet alle familie die zegt dat ze het kind opvangen kan of wil dat ook. Het kind zwerft na drie weken weer op straat totaal ontheemd.'⁴¹

---

³⁹<http://www.defenceforchildren.nl/images/20/1012.pdf>

⁴⁰Vluchtelingenwerk (2009) *Bescherming kinderen gaat voor terugkeer*. Op 9 februari 2010 ontleend aan www.vluchtelingenwerk.nl

⁴¹NRC Handelsblad, (2009, 12 december) *Jonge asielzoeker snel naar huis; Zekerheid over goede opvang in eigen land van herkomst moeilijk te krijgen*.

In hetzelfde artikel keert directeur Huizing van VluchtelingenWerk Nederland zich tegen behandeling van asielaanvragen van AMV's in de algemene procedure van acht dagen: 'Extra tijd voor een nauwkeurige asielpcedure is bij deze kinderen echt noodzakelijk. Ze zijn wantrouwig en vermoeid als ze in Nederland aankomen. Je kunt van een kind die in zo'n situatie zit niet verwachten dat zij hun volledige asiolverhaal helder kunnen maken in acht dagen.'

In een ingezonden brief, geplaatst in NRC Handelsblad van 15 december 2009, schrijven Carla van Os (Defence for Children) en Karin Kloosterboer (Unicef Nederland) dat veel van de ideeën van Albayrak stroken met het Kinderrechtenverdrag, maar dat zij met haar beleidsvoornemens, misschien onbedoeld, een groep kinderen omtovert tot 'illegale' medeburgers. Met het afschaffen van de tijdelijke verblijfsvergunning voor AMV's verworden volgens de schrijfsters deze minderjarigen tot kinderen zonder papieren, 'illegale kinderen'. Van Os en Kloosterboer vinden ook dat kinderen zo snel mogelijk terug moeten naar het land van herkomst als vast staat dat ze in Nederland geen toekomst hebben. 'Maar dan moet wel de terugkeer met alle nodige veiligheidswaarborgen gerealiseerd worden. Er is intensieve begeleiding nodig, zowel tijdens de voorbereiding van de terugkeer als daarna door mensen die het kind vertrouwt. Er is een plan nodig over waar het kind gaat wonen, hoe de bestaansvoorwaarden verzekerd zijn'. Van Os en Kloosterboer willen vooral dat uitgezocht gaat worden of degenen die het kind in het land van herkomst gaan opvangen daartoe ook voldoende in staat zijn. De voogd in Nederland moet instemmen met de terugkeer.

Het politieke debat over de herijking van het beleid (alleenstaande)minderjarige vreemdelingen zal in de loop van 2010 worden gevoerd.

4.4. Economische migratie

4.4.1. Europese Pact Immigratie en Asiel

De relevante engagementen in het Pact voor dit onderdeel betreffen:

Engagement I(a) voeren van een arbeidsmigratiebeleid

De Europese Raad nodigt de Lidstaten en de Commissie uit om beleidsmaatregelen te implementeren op het gebied van arbeidsmigratie waarbij zo zowel acht wordt geslagen op het gemeenschapsrecht als de behoefte die bestaat op de arbeidsmarkt.

De Nederlandse regering staat een modern migratiebeleid voor ogen. Na enkele jaren van voorbereiding is op 9 september 2009 het wetsvoorstel Modern Migratiebeleid⁴² naar de Tweede Kamer gestuurd. Na haar akkoord en vervolgens goedkeuring door de Eerste Kamer, treedt de wet in werking. Naar verwachting is dat begin januari 2011 het geval.

Het wetsvoorstel beoogt tot een ingrijpende wijziging te komen van het reeds bestaande toelatingssysteem. Deze wijzigingen zien vooral op het toelatingsbeleid ten aanzien van economische migratie (kennismigranten, reguliere arbeidsmigranten, studenten en wetenschappelijk onderzoekers). Het huidige toelatingssysteem is volgens het kabinet te complex voor snelle en doeltreffende toelating. Kern van het nieuwe beleid is een vereenvoudiging van de procedures en een grotere verantwoordelijkheid van de om overkomst van de migrant vragende partij (bijvoorbeeld een werkgever of onderwijsinstelling). Bij de toelatingsaanvragen van deze economische migranten is het de bedoeling dat minder gegevens behoeven te worden overgelegd.

Ook in Nederland is de arbeidsmarkt getroffen door de economische crisis. De crisis heeft echter niet geleid tot maatregelen op het terrein van het arbeidsmigratiebeleid. De huidige economische crisis lijkt op enkele vormen van economische migratie naar Nederland van invloed te zijn. Met name bij de aanvragen om toelating van nieuwe kennismigranten is sprake van duidelijk lagere aantallen dan in het voorgaande jaar.

---

⁴²Kamerstukken II, 2008/09, 32 052 nr. 2 (Voorstel van wet)

Vooralsnog is er in Nederland echter geen aanleiding om de nationale wetgeving en het beleid inzake hooggekwalificeerde werknemers naar aanleiding van de crisis aan te passen. Wel zal deze wetgeving aangepast worden in verband met het tegengaan van misbruik.

Engagement I(b) de Europese Unie aantrekkelijker maken voor hooggekwalificeerde werknemers en de opvang van studenten en onderzoekers nog meer vergemakkelijken

Met het oog op het voeren van een arbeidsmigratiebeleid is in 2009 op verschillende wijzen getracht Nederland aantrekkelijker te maken voor hooggekwalificeerde werknemers.

Zo wordt ter implementatie van Richtlijn 2009/50 Blue Card op dit moment gewerkt aan een wijziging van nationale vreemdelingenwet- en regelgeving. Nadat de Vreemdelingenwet en het Vreemdelingenbesluit zijn gewijzigd zal de Vreemdelingen-circulaire worden aangepast. Ook zal de Wet arbeid Vreemdelingen worden aangepast als gevolg van de implementatie van de Blue Card richtlijn. Het implementatietraject dient in juni 2011 te zijn afgerond.

Verder werd eind september 2009 het businesscentrum Holland Gateway op Schiphol geopend. In Holland Gateway werken het ministerie van Economische zaken (Netherlands Foreign Investment Agency, NFIA), het ministerie van Justitie, (IND), het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen UWV, de Kamers van Koophandel en de Schiphol Group samen aan de ontvangst voor buitenlandse bedrijven. Buitenlandse bedrijven worden onder andere geholpen met de afhandeling van allerlei procedures bij vestiging in Nederland. Zo worden deze bedrijven bijvoorbeeld bijgestaan bij de overkomst van kennismigranten. Als een bedrijf enkele weken vooraf verzoekt om voor werknemers een aanvraagprocedure te verzorgen, dan kan in samenwerking met de IND de aanvraag voor een verblijfsvergunning afgehandeld zijn als de werknemers Nederland inreizen.⁴³

Om opvang van studenten en onderzoekers nog meer te vergemakkelijken is onder andere een regeling voor toelating voor hoogopgeleiden ontwikkeld. De regeling is gepubliceerd in december 2008 en is ingegaan op 1 januari 2009. Voor verdere details omtrent deze regeling wordt verwezen naar het Annual Policy Report 2008⁴⁴ van het Nederlands nationaal contactpunt voor het EMN.

Zoals hierboven reeds werd opgemerkt heeft de economische crisis ook zijn weerslag gehad op de arbeidsmarkt. Vooralsnog is niet gebleken dat de economische crisis voor Nederland aanleiding heeft gevormd om de nationale wetgeving en het beleid inzake studenten en onderzoekers aan te passen.

Engagement I(c) de braindrain niet in de hand werken

Aan de Nederlandse inspanning in 2009 ten aanzien van dit engagement wordt aandacht geschonken bij engagement V(d) 'betere integratie van het migratie- en ontwikkelingsbeleid'. Dit wordt behandeld in paragraaf 4.12.1.

4.4.2. Bijkomende/aanvullende ontwikkelingen

Vooruitlopend op de implementatie van het Modern Migratiebeleid wordt sinds 2009 ervaring opgedaan met de Toegang- en Verblijfprocedure: de zogenaamde TEV-procedure. In deze procedure worden de mvv-aanvraag en de aanvraag voor een verblijfsvergunning tegelijkertijd behandeld. Dit heeft tot gevolg dat de totale proceduretijd kan worden bekort en de administratieve lasten van de vreemdeling en de referent minder worden.

4.5. Gezinshereniging

Immigranten komen om verschillende redenen naar Nederland. Arbeid, en in mindere mate gezinshereniging en gezinsvorming, zijn belangrijke motieven voor westerse migranten om zich in

---

⁴³<http://www.hollandgateway.nl/>

⁴⁴Annual Policy Report 2008. EMN augustus 2009

Nederland te vestigen. Niet-westerse migranten komen vooral naar Nederland vanwege gezinsmigratie (gezinsvorming en gezinshereniging), en in mindere mate voor studie.⁴⁵

4.5.1. Europese Pact Immigratie en Asiel

Het relevante engagement in het Pact voor dit onderdeel betreft:

Engagement I(d) gezinsimmigratie beter reguleren

Het kabinet heeft in haar brief van 2 oktober 2009⁴⁶ maatregelen gepresenteerd op het gebied van gezinsmigratie en integratie. Het kabinet geeft met deze brief zijn integrale visie op de thema's huwelijksmigratie en integratie van huwelijkspartners in Nederland. Belangrijk uitgangspunt bij de keuze voor de maatregelen in deze brief is de omstandigheid dat volgens het kabinet een deel van de gezinsmigranten dat naar Nederland komt nog altijd niet in staat is aansluiting te vinden bij de Nederlandse samenleving. Om die aansluiting op alle fronten beter te laten verlopen zijn deze maatregelen gepresenteerd.

Het kabinet wil het toezicht op en de handhaving van de vreemdelingenwet intensiveren om fraude en misbruik rond huwelijksmigratie tegen te gaan. Het kabinet wijst in haar brief ook op initiatieven van de IND in het kader van onderkenning en aanpak van fraude en misbruik, waaronder de aanpak van schijnhuwelijken. Het is juist ook op dit onderdeel van het vreemdelingenbeleid dat het kabinet de komende jaren verder wil inzetten. Er komt een nieuw stelsel van reguliere migratie, voortgekomen uit het Programma modern migratiebeleid (ook al genoemd bij engagement I(a) arbeidsmigratie), dat tot doel heeft het restrictieve toelatingsbeleid samen te laten gaan met selectieve elementen. Eén en ander is uiteengezet in de Blauwdruk modern migratiebeleid⁴⁷, die in juli 2008 aan de Tweede Kamer is aangeboden.

Na inwerkingtreding van de Wet Modern Migratiebeleid (naar verwachting begin 2011 zie paragraaf 4.4.1.) is het de bedoeling dat de IND door een betere informatie-uitwisseling met andere overheidsinstanties een strengere controle uitvoert op openbare orde-aspecten en een eventueel beroep op de bijstand. Het kabinet wil in Europees verband bepleiten om het onmogelijk te maken dat iemand nogmaals een partner uit het buitenland haalt na een relevante strafrechtelijke veroordeling.

Het kabinet heeft verder in haar brief de volgende beleidsvoornemens uiteengezet.

Verhogen inburgerings- en opleidingseis

Sinds 15 maart 2006 moeten in het kader van de Wet inburgering buitenland bepaalde categorieën migranten al in het land van herkomst een basisexamen inburgering afleggen.

Het kabinet gaat het niveau van de Toets gesproken Nederlands in dit basisexamen verhogen. Ook wordt een schriftelijke toets toegevoegd aan het examen. Daarnaast zal het kabinet onderzoeken of van gezinsmigranten een aanvullende opleidingsinspanning kan worden gevraagd na komst naar Nederland. Ook zal het kabinet zich in Europees verband inzetten om te zorgen dat iemand die een partner naar Nederland laat komen, ten minste eerst zelf aan de inburgeringsplicht moet hebben voldaan. Het kabinet onderzoekt of de partner in Nederland verantwoordelijk gesteld kan worden voor het hele inburgerings/scholingstraject van de buitenlandse partner.

Versterken emancipatie en tegengaan van huwelijksdwang, neef-nicht huwelijken en polygamie

Om ongewenste aspecten van huwelijksmigratie te bestrijden wil het kabinet o.a. de volgende maatregelen treffen:

- een verbod op neef/nichthuwelijken;

---

⁴⁵Nicolaas, H., 2009, *Bevolkingsprognose 2008–2050: veronderstellingen over immigratie*. CBS. Bevolkingstrends 57(1), blz. 23–33.

⁴⁶Kamerstukken II 2009/10, 32 175, nr. 1 (Brief)

⁴⁷Kamerstukken II 2007/08, 30 573, nr. 10.

- verhoging van de minimumleeftijd voor erkenning van in het buitenland gesloten huwelijken van 15 naar 18 jaar;
- niet langer erkennen in Nederland van in het buitenland gesloten polygame huwelijken;
- het stellen van de eis van een zelfstandige woonruimte van degene die een huwelijkspartner uit het buitenland laat overkomen;

In de brief geeft het kabinet ook aan dat Nederland zich, vooruitlopend op de nieuwe voorstellen over gezinsmigratie van de Europese Commissie in 2010, in zal zetten om samen met andere lidstaten en de Europese Commissie te komen tot afspraken over onder andere het tegengaan en opsporen van schijnhuwelijken en schijnrelaties, het tegengaan van gedwongen huwelijken en polygamie en de verblijfsrechtelijke gevolgen hiervan, het voorkomen van oneigenlijk gebruik van gemeenschapsrecht en de aanpak van partners die zich schuldig hebben gemaakt aan huiselijk geweld of andere vormen van relationeel geweld.

Naast bovengenoemde maatregelen heeft de staatssecretaris van Justitie op 3 april 2009, naar aanleiding van de hoge instroom van nareizende pleegkinderen van Somalische herkomst, aan de Tweede Kamer aangekondigd een aantal maatregelen te treffen om te borgen dat uitsluitend pleegkinderen die reeds in het land van herkomst tot het gezin van de gestelde pleegouder(s) behoorden, voor nareis in aanmerking kunnen komen. De maatregelen zijn op 24 juli 2009 gepubliceerd in de Staatscourant.⁴⁸ Het betreft de volgende maatregelen:

- Als het pleegkind niet is genoemd in de asielgehoren van de gestelde pleegouder(s), dan wordt niet aannemelijk geacht dat het pleegkind feitelijk heeft behoord tot diens gezin.
- Er wordt een zwaardere bewijslast bij aanvrager en gestelde pleegouders(s) gelegd om aan te tonen dat zij feitelijk tot elkaars gezin hebben gehoord.
- Voor pleegkinderen geldt voorts dat de gezinsband als verbroken wordt beschouwd, als deze kinderen na vertrek van de gestelde pleegouder(s) zijn opgenomen in een ander gezin.

4.5.2. Bijkomende/aanvullende ontwikkelingen

Voortgezet verblijf om klemmende redenen van humanitaire aard

In het Annual Policy Report 2008 is uitvoerig stilgestaan bij de toezegging van de minister van Justitie om nadere invulling te geven aan de klemmende redenen van humanitaire aard op grond waarvan voortgezet verblijf wordt toegestaan bij beëindiging van de (huwelijks)relatie binnen drie jaar. Zo stelde de minister in zijn brief van 29 juli 2008 voor ten aanzien van achtergelaten vrouwen het aantal richtinggevende voorbeelden te verfijnen en aan te vullen en in het bijzonder ook de situatie van eventueel met de ouder achtergebleven kinderen hierbij te betrekken.⁴⁹ Bij besluit van de staatssecretaris van Justitie van 26 november 2009 is aan deze toezegging gevolg gegeven.⁵⁰ Als uitwerking van de hiervoor genoemde klemmende redenen van humanitaire aard worden nu in de Vreemdelingencirculaire de volgende richtinggevende voorbeelden genoemd:

- de banden met Nederland;
- de vraag of de eigen familie in het land van herkomst de vrouw in kwestie verstoten heeft, hetgeen opvang in het land van herkomst ernstig bemoeilijkt;
- de vraag of er sprake is van gedwongen uithuwelijking in het land van herkomst;
- de (on)mogelijkheid naar het recht van het land van herkomst te scheiden hetgeen haar juridisch in een moeilijke positie plaatst bij afwezigheid van de echtgenoot (het komt voor dat de vrouw niet kan scheiden, terwijl de man in Nederland is hertrouwd);

---

⁴⁸Besluit van de minister van Justitie van 24 juli 2009, nr. 2009/18, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, *Stcrt.* nr.12691

⁴⁹*Kamerstukken II* 2007/08, 19 637, nr. 1217 (Brief)

⁵⁰Besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 26 november 2009, nr. 2009/28, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, *Stcrt.* nr. 18 618

- weigerachtigheid van de vader om toestemming te verlenen de kinderen aan te melden op een school in het land van herkomst, terwijl die toestemming noodzakelijk is voor het kunnen volgen van onderwijs;
- de duur van het door het kind in Nederland genoten onderwijs;
- de vraag of het kind de Nederlandse nationaliteit heeft.

Eén van de klemmende redenen van humanitaire aard betreft huiselijk geweld. Huiselijk geweld biedt op zichzelf een voldoende grond om voortgezet verblijf te verlenen, indien de relatie binnen drie jaar rechtmatig verblijf bij partner verbroken is door het slachtoffer in verband met dit geweld.

Echter de geboden handvatten voor toetsing door de uitvoering zijn niet geheel toereikend gebleken. In drie gevallen is thans een nadere invulling van het beleid gegeven, namelijk ten aanzien van de medische verklaring, ten aanzien van de aangifte en ten aanzien van degene die de relatie feitelijk heeft verbroken.

Uit overleg met de Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering de Geneeskunst (KNMG) is gebleken dat een arts alleen een verklaring kan afleggen over medische omstandigheden en dat een arts niet kan verklaren over andere factoren die kunnen leiden tot het oordeel dat er sprake is (geweest) van huiselijk geweld. Daarop is besloten meer gegevens als bewijs voor huiselijk geweld te accepteren zoals bijvoorbeeld een verklaring van de instelling voor vrouwenopvang waar het slachtoffer verblijft, of verklaringen van betrokken hulpverleners/maatschappelijk werkenden, Geestelijke Gezondheidszorg, lokale organisaties voor huiselijk geweld of het Advies en meldpunt huiselijk geweld (AMHG).

Uit de praktijk is gebleken dat de politie een slachtoffer dat melding maakt van huiselijk geweld niet altijd de gelegenheid biedt hiervan aangifte te doen, bijvoorbeeld omdat het feit te lang geleden heeft plaatsgevonden of op een locatie die valt onder de verantwoordelijkheid van een ander regiokorps. Daarom is besloten, naast het proces-verbaal van aangifte of de ambtshalve verklaring, ook genoeg te nemen met de melding van betrokkene bij de politie (zoals in het beleid dat gold vóór oktober 2003 geaccepteerd werd), mits betrokkene bij de politie voldoende aannemelijk maakt dat het geweld heeft plaatsgevonden.

De kern van het beleid is dat bescherming geboden moet worden tegen huiselijk geweld. Om die reden wordt zelfstandig verblijf toegestaan zodat het slachtoffer zich aan de gewelddadige relatie kan onttrekken. Door als voorwaarde te stellen dat het slachtoffer de relatie feitelijk verbreekt werd geen bescherming geboden in het geval het de gewelddadige partner zelf is die de relatie verbreekt. In dat geval werd geen voortgezet verblijf verleend aan het slachtoffer in verband met huiselijk geweld, maar werd diens aanvraag uitsluitend beoordeeld op het aanwezig zijn van bijzondere, individuele factoren, hetgeen een zwaardere weging betekende.

Ook kan het geweld plaatsvinden tussen ouder en kind. In die situatie kan niet worden verlangd dat het (minderjarige) kind de relatie verbreekt, terwijl het verlenen van voortgezet verblijf ook hier het zich kunnen onttrekken aan het geweld feitelijk mogelijk maakt. In verband hiermee is in het beleid op genomen dat ook in deze gevallen voortgezet verblijf kan worden verleend in verband met huiselijk geweld.

‘Internationale gezinsvorming begrensd?’

Het IND Informatie- en Analysecentrum (INDIAC) en het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) van het Ministerie van Justitie hebben een gezamenlijk onderzoek uitgevoerd waarin de verhoging van de inkomens- en leeftijdseis bij migratie van buitenlandse partners naar Nederland is geëvalueerd.

Dit onderzoek betreft de uitvoering van een toezegging van de minister van Justitie aan de Tweede Kamer in februari 2007. De aangescherpte inkomenseis bij gezinsvormende migratie naar Nederland heeft geleid tot een forse daling van het aantal buitenlandse partners dat naar Nederland komt. De strengere inkomens- en leeftijdseisen hebben geen eenduidige bijdrage geleverd aan de verbetering van de sociaal-economische positie van allochtonen in Nederland.

Deze conclusies zijn gebaseerd op een analyse van ingewilligde aanvragen tot gezinsvorming tussen 1 juli 2003 en 1 maart 2006 (INDIAC) en interviews met vijftig internationale stellen (WODC). De gezinsvormende immigratie blijkt in de 16 maanden na de maatregelen te zijn afgenomen met 37% ten opzichte van de 16 maanden voorafgaand aan de maatregelen. Het onderzoek laat zien dat de daling

voor een belangrijk deel het gevolg is van de verhoging van de inkomenseis. De maatregelen hebben geen eenduidige bijdrage geleverd aan de verbetering van de sociaal-economische positie van internationale stellen. Sommige mensen met een buitenlandse partner verbeterden hun sociaal-economische positie om te kunnen voldoen aan de hogere inkomenseis. Anderen verwierven het hogere inkomen slechts tijdelijk. Weer anderen offerden carrièremogelijkheden op de lange termijn op voor een inkomensstijging op de korte termijn.

Het onderzoek toont verder aan dat meer buitenlandse partners zelf ook werk zijn gaan zoeken in Nederland. Door de hogere leeftijdseis blijken sommige jonge buitenlandse partners in het herkomstland een opleiding af te ronden of een cursus te volgen. De hogere leeftijdseis leidde onder de al in Nederland wonende partners echter niet of nauwelijks tot doorstudeergedrag.

Het rapport is op 16 april 2009 aangeboden door de staatssecretaris van Justitie aan de Tweede Kamer.⁵¹

4.6. Overige legale migratie

Naast het beleid voor economische migratie en het beleid voor gezinshereniging, kent het Nederlandse reguliere migratiebeleid nog een aantal andere onderdelen, zoals toelating om religieuze, medische en studiegerelateerde redenen. Een aantal voorwaarden voor toelating gelden in principe voor alle vormen van regulier verblijf. In deze paragraaf wordt na het relevante engagement uit het pact ingegaan op onderwerpen die verder reiken dan één vorm van reguliere toelating. Daarna wordt dieper ingegaan op ontwikkelingen in 2009 ten aanzien van verblijfsdoelen die niet vallen onder economische migratie of gezinshereniging.

4.6.1. Europese Pact Immigratie en Asiel

Het relevante engagement in het Pact voor dit onderdeel betreft:

Engagement I(f) meer informatie verstrekken over de mogelijkheden en voorwaarden voor legale migratie

Zoals ook reeds is opgemerkt in paragraaf 3.4.1 is op 28 september 2009 het businesscentrum Holland Gateway in het World Trade Centrum op Schiphol geopend. Holland Gateway is een businesscentrum dat tot doel heeft om buitenlandse ondernemingen en kennismigranten welkom te heten in Nederland. Holland Gateway past in het beleid van het kabinet om Nederland aantrekkelijker te maken voor hoogwaardige kennismigranten.

Op 23 juni 2009 is de Klantdienstwijzer⁵² officieel in gebruik genomen door de IND. Met deze Klantdienstwijzer beoogt de IND haar dienstverlening te verbeteren. Op de Klantdienstwijzer is informatie vinden over verblijf in Nederland en over verblijfsvergunningen. De verbetering bestaat eruit dat de informatie meer dan voorheen op de specifieke situatie van de aanvrager is toegespitst. Zo weet de aanvrager precies wat in zijn of haar geval moet gebeuren om een aanvraag bij de IND in te dienen. Ook kan de aanvrager via de Klantdienstwijzer een aanvraagset op maat aanmaken (een aanvraagformulier en relevante bijlagen) waarin alleen die gegevens ingevuld hoeven te worden die in zijn of haar geval nodig zijn.

4.6.2. Bijkomende/aanvullende ontwikkelingen

Wet dwangsom en beroep niet tijdig beslissen

---

⁵¹ *Kamerstukken II 2008/09, 30 573, nr. 43* (Brief met bijlage)

⁵² <http://www.indklantdienstwijzer.nl/> (geraadpleegd op 16 november 2009)

Op 1 oktober 2009 is de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen in werking getreden.⁵³ De Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen in werking bevat een tweetal regelingen voor die gevallen waarin een bestuursorgaan niet tijdig beslist. Allereerst voorziet de wet in een regeling op grond waarvan een bestuursorgaan een dwangsom verschuldigd kan zijn voor iedere dag dat de beslissing uitblijft. Voorts bevat het ook een regeling op grond waarvan beroep kan worden ingesteld tegen het niet tijdig beslissen door het bestuursorgaan, zonder dat eerst bezwaar gemaakt hoeft te worden.

Voor vreemdelingenzaken is een bijzondere overgangsrechtelijke bepaling opgenomen: Dit betekent dat voor beschikkingen, genomen op grond van de Vreemdelingenwet 2000 of het Soeverein Besluit van 12 december 1813 de dwingendrechtelijke regeling is uitgesteld tot 1 oktober 2012. De regeling van de nieuwe afdeling 8.2.4.A Algemene Wet Bestuursrecht geldt wel vanaf 1 oktober 2009 in vreemdelingenzaken.

Proeftuin au pair

Vooruitlopend op de invoering van het Modern Migratiebeleid (zie paragraaf 4.4.1) is in 2008 door de IND een Proeftuin 'Au Pair' ingericht om ervaring op te doen met de au pair bureaus en hun onder Modern Migratiebeleid voorziene toekomstige rol als erkende referent. Voor een beschrijving van de referentsystematiek onder het Modern Migratiebeleid wordt verwezen naar het Annual Policy Report 2008.

Met ingang van 30 oktober 2009 wordt in de Vreemdelingencirculaire de mogelijkheid geboden ook voor au pair bureaus, die deelnemen aan de Proeftuin Au Pair, onder bepaalde voorwaarden een convenant met de IND af te sluiten om op die manier toelating te verkrijgen tot de zogenaamde verkorte mvv - procedure.⁵⁴ Deze procedure gold tot dan toe alleen voor studie en de kennismigrantenregeling.

Met dit convenant wordt beoogd om in samenwerking met de aan de proeftuin deelnemende au pair bureaus, vooruitlopend op de inwerkingtreding en implementatie van de Wet Modern Migratiebeleid, ervaring op te doen met de toekomstige referentsystematiek.

Het mvv-vereiste

In het Annual Policy Report 2008 is melding gemaakt van het voornemen van de staatssecretaris van Justitie om het beleid ten aanzien van het mvv-vereiste op een aantal punten te wijzigen. Op 2 mei 2009 zijn deze wijzigingen van kracht geworden. Het gaat daarbij om de volgende categorieën:

Gezinsleden van een toegelaten asielzoeker

Door een wijziging van het Vreemdelingenbesluit kunnen gezinsleden met een andere nationaliteit dan de hoofdpersoon met een asielstatus onder bepaalde omstandigheden worden vrijgesteld van het mvv-vereiste.

Artikel 8 EVRM

Jurisprudentie van het Europees Hof gebiedt het Nederlandse vreemdelingenbeleid en de uitvoeringspraktijk binnen de kaders die artikel 8 EVRM stelt te blijven. Toetsing aan artikel 8 EVRM vond reeds plaats maar om in de pas te blijven met de hiervoor bedoelde jurisprudentie is een nieuw onderdeel toegevoegd aan het betreffende artikel van het Vreemdelingenbesluit.

Minderjarige vreemdelingen die drie jaar feitelijk verblijf hebben

Ook ten aanzien van minderjarigen ouder dan twaalf jaar, of minderjarigen die niet in Nederland zijn geboren en al geruime tijd alhier verblijven kan het tegenwerpen van het mvv-vereiste tot onbillijke situaties leiden. Voor deze categorie geldt dat onder bepaalde omstandigheden, o.a. drie jaar hoofdverblijf direct voorafgaande aan de aanvraag, ook zij kunnen worden vrijgesteld van de mvv-plicht.

De associatie met Turkije

---

⁵³<http://www.justitie.nl/onderwerpen/wetgeving/wet-dwangsom-en-beroep-bij-niet-tijdig-beslissen/>

⁵⁴Besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 19 oktober 2009, nr. 2009/23, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, *Stcrt.* nr. 16242

Turkse werknemers en hun gezinsleden konden reeds op grond van de Associatie overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en Turkije een beroep doen op vrijstelling van de mvv-plicht. Uit jurisprudentie van het Europese Hof volgt dat ook zelfstandigen zich voortaan kunnen beroepen op een dergelijke vrijstelling.

4.7. Integratie

Op 1 januari 2009 woonden 1,8 miljoen niet-westerse migranten in Nederland. Van de totale bevolking bedraagt dit 11 %.⁵⁵ Tweederde van de niet-westerse migranten behoort tot de vier grote herkomstlanden Turkije, Marokko, Suriname en Nederlandse-Antillen. De eerste generatie van al deze groepen neemt af, terwijl de tweede generatie toeneemt. Inmiddels is al bijna de helft van deze groepen in Nederland geboren. Ook onder de vluchtelingengroepen groeit de tweede generatie sneller dan de eerste.

4.7.1. Europese Pact Immigratie en Asiel

De relevante engagementen in het Pact voor dit onderdeel betreffen:

Engagement I(g) harmonieuze integratie bevorderen overeenkomstig de gemeenschappelijke beginselen

Het onderwerp integratie krijgt veel aandacht in Nederland. Op 17 november 2009 is de Integratiebrief⁵⁶ naar de Tweede Kamer gezonden. In de brief schetst het kabinet het kader waarbinnen inmiddels maatregelen zijn genomen en dat sturend is voor nieuw beleid in de nabije toekomst. Integratie vraagt volgens het kabinet om een keuze voor Nederland door de vreemdeling. Dat betekent beginnen met inburgering, meedoen, kansen pakken die er liggen en liefst ook zelf kansen creëren, aldus het kabinet. Op de volgende beleidsterreinen wordt invulling gegeven aan het engagement 'harmonieuze integratie bevorderen overeenkomstig de gemeenschappelijke beginselen'.

Inburgering

Op 1 januari 2009 is de eerste wet tot verbetering en vereenvoudiging van de Wet Inburgering in werking getreden.⁵⁷

De aanloopproblemen van de nieuwe wet Inburgering zijn aangepakt door middel van aanpassing van de wet, meer tijd voor gemeenten en aanbieders en verbetering van de registratiemogelijkheden. Ondanks deze aanpak loopt het aantal voorzieningen echter achter op de prognose. Hiervoor zijn ook in 2009 aanvullende maatregelen ingesteld waaronder extra middelen, meer effectieve werkwijzen voor het benaderen van vrijwillige inburgeraars en campagne.⁵⁸

Onderwijs

Voor verbetering van de achterstanden van migranten en hun kinderen worden op het gebied van onderwijs in 2009 een aantal maatregelen getroffen. Zo is er onder andere sprake van ondersteuning van taalvaardigheid door middel van voor- en vroegschoolse educatie. Ook is er een versterkte inzet op het bestrijden van schooluitval onder andere door middel van het programma : "Aanval op de uitval"⁵⁹

Arbeidsmarkt

Het arbeidsmarktbeleid kent in principe geen specifiek op migranten gericht beleid. Met het algemene beleid worden ook migranten en hun kinderen geholpen. Daarnaast zijn maatregelen⁶⁰ opgezet voor het actief bestrijden van discriminatie⁶¹, hulp bij het zoeken naar werk en het ontwikkelen van vaardigheden,

---

⁵⁵ Sociaal en Cultureel Planbureau. (2009) *Jaarrapport Integratie 2009*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

⁵⁶ *Kamerstukken II* 2009/10, 31 268 nr. 25 (Brief met bijlagen)

⁵⁷ *Kamerstukken II* 2008/09, 31 143, nr. 38 (Brief)

⁵⁸ *Kamerstukken II* 2008/09, 31 143 nr. 38 en 67

⁵⁹ *Kamerstukken II* 2008/09, 26 695, nr. 61 (Brief met bijlagen)

⁶⁰ *Kamerstukken II* 2006/07, 29 544, nr. 99 (Brief met bijlage)

⁶¹ *Kamerstukken II* 2007/08, 29 544, nr. 149 (Brief)

stimulering van het diversiteitsbeleid en is er onderzoek gedaan naar de effectiviteit van reïntegratietrajecten voor allochtonen.⁶²

Om de gevolgen van de economische crisis te verminderen is in het voorjaar van 2009 het actieplan Jeugdwerkloosheid opgesteld.⁶³ Hierbij krijgt de hoge werkloosheid onder migrantenjongeren bijzondere aandacht.

Integratiebeleid voor specifieke groepen

Het beleid voor integratie en inburgering kent over het algemeen een generieke benadering. Alleen wanneer er sprake is van bijzondere omstandigheden of situaties is aanvullend beleid zinvol.

Voor Antilliaans-⁶⁴ en Marokkaans-Nederlandse probleemjongeren is volgens het kabinet aanvullend beleid nodig.⁶⁵ Het kabinet heeft het afgelopen jaar twee brieven naar de Tweede kamer gestuurd over de aanpak van deze groepen.

Naar de situatie van migranten uit Midden- en Oost-Europese landen (de zogenaamde MOE-landers⁶⁶) is onderzoek gedaan.⁶⁷ Gezien de verwachting dat een aanzienlijk deel van de arbeidsmigranten uit Midden- en Oost Europa voor langere tijd in Nederland zal verblijven, vindt het kabinet het van belang actief in te zetten op hun inburgering. EU-burgers kan echter geen inburgeringsverplichting worden opgelegd. Een standpuntbepaling over de situatie van migranten uit Midden- en Oost-Europese landen is bij brief van de minister van Wonen, Wijken en Integratie van 23 november 2009 naar de Tweede Kamer verstuurd.⁶⁸ In deze brief gaat de minister in op de belangrijkste onderzoeksresultaten en staat vooral stil bij die uitkomsten die van belang zijn voor de onderwerpen die het beleid ten aanzien van integratie en huisvesting van MOE-landers betreffen.

‘Taalvaardigheid is een belangrijk onderdeel in het welslagen van de open Europese samenleving’, aldus de minister in zijn brief en hier wordt dan ook aandacht voor gevraagd, onder meer bij de Europese Commissie. Dit onderwerp zal zo blijkt uit de brief naar voren worden gebracht tijdens de eerstvolgende EU-bijeenkomst van de Integratieministers in april 2010 in Spanje.

Burgerschap

Aan het bereiken van de doelstellingen bij actief burgerschap wordt bijgedragen door de oprichting van het Huis voor de Democratie en Rechtsstaat, dat zich richt op alle burgers van Nederland.⁶⁹ Doel van het Huis is, kort gezegd, het overdragen van kennis over de democratische rechtsstaat, het vergroten van burgerschapscompetenties en democratisch burgerschap. Kennis van en draagvlak voor democratie en rechtsstaat bij burgers in onze samenleving vindt het kabinet van fundamenteel belang voor de toekomst van Nederland. De voorbereidingen zijn erop gericht het Huis in het eerste kwartaal van 2010 op te richten.

Engagement I(h) bevorderen van de uitwisseling van informatie over goede praktijken inzake opvang en integratie

---

⁶² *Kamerstukken II* 2008/09, 28 719, nr. 60 (Brief met bijlagen)

⁶³ *Kamerstukken II* 2008/09, 29 544, nr. 189 (Brief met bijlagen)

⁶⁴ *Kamerstukken II* 2009/10, 26 283 nr. 52 (Brief met bijlagen)

⁶⁵ *Kamerstukken II* 2008/09, 31 268 nr. 13 (Brief met bijlage)

⁶⁶ Onder MOE-landers wordt in dit verband verstaan: personen met de nationaliteit van de 8 Midden- en Oost Europese landen die in mei 2004 zijn toegetreden tot de Europese Unie (Polen, Hongarije, Tsjechië, Slowakije, Slovenië, Letland, Litouwen en Estland) en Bulgarije en Roemenië.

⁶⁷ A. Weltevrede, J. de Boom, S. Rezai, L. Zuiderwijk, G. Engbersen (2009) *Arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa; een profielschets van recente arbeidsmigranten uit de MOE-landen*. Rotterdam: Risbo.

J. de Boom, A. Weltevrede, S. Rezai, G. Engbersen (2008) *Oost-Europeanen in Nederland; een verkenning van de maatschappelijke positie van migranten uit Oost-Europa en voormalig Joegoslavië*. Rotterdam: Risbo.

⁶⁸ *Kamerstukken II* 2009/10, 29 407, nr. 103 (Brief)

⁶⁹ *Kamerstukken II* 2008/09, 31 475, nr. A6 (Brief met bijlagen)

Voor verbetering van de samenhang tussen de activiteiten van de Rijksoverheid en gemeenten op het gebied van integratie is de gemeenschappelijke integratieagenda "Datgene wat ons bindt"⁷⁰ opgesteld. Als onderdeel van deze agenda zijn en worden bijeenkomsten georganiseerd aan de hand van verschillende integratiethema's zoals inburgering, onderwijs, werk, wonen, sociale integratie, actief burgerschap, emancipatie/participatie van migranten vrouwen, veiligheid en gezondheid.

Nederland heeft in 2009 een tiental delegaties ontvangen uit verschillende EU-lidstaten ten behoeve van een uitwisseling van gedachten over "good practices".

In het kader van inburgering vindt er naast intensieve samenwerking tussen Rijksoverheid en gemeenten ook regelmatig overleg plaats met de Vlaamse overheid.

Vanuit het Ministerie voor Wonen, Wijken en Integratie wordt het kenniscentrum Forum gefinancierd. Ook in 2009 was dat het geval. FORUM is een onafhankelijk kennisinstituut op het terrein van multiculturele vraagstukken vanuit het perspectief van de democratische rechtsstaat, sociale cohesie en gedeeld burgerschap. FORUM heeft als doel kennis te vergaren op het brede terrein van integratie, deze beschikbaar te stellen en om te zetten in praktisch toepasbare methoden en producten.⁷¹ Zo verscheen ook in 2009 de *Forum Monitor* waarin onder andere verslag wordt gedaan van de arbeidsmarktsituatie van migranten.

4.7.2. Bijkomende/aanvulende ontwikkelingen

IntegratieBarometer

Vluchtelingenwerk Nederland publiceerde in 2009 de IntegratieBarometer 2009. Dit is een periodiek onderzoek naar de integratie van vluchtelingen. Een belangrijke conclusie uit dit onderzoek is dat integratie tijd kost. Hoe langer vluchtelingen hier zijn, hoe beter zij Nederlands leren spreken, Nederlandse vrienden krijgen en een opleiding afronden. De meeste vluchtelingen zien hun toekomst in Nederland en zijn sterk georiënteerd op Nederland als permanente vestigingsplaats. Over het algemeen voelen zij zich veilig en prettig hier. Er is een grote behoefte zo snel mogelijk te naturaliseren. Vluchtelingen wonen verspreid over het hele land als gevolg van een speciale spreidingsbeleid van de overheid. Wel wonen ze vaker in de grote steden. Dit geldt met name voor migranten uit Soedan, China en Sierra Leone.⁷²

Koppeling inburgering en verblijf

Zoals aangekondigd in de vorige editie van het rapport zal per 1 januari 2010 de koppeling tussen Wet inburgering en permanent verblijfsrecht in werking treden. Dit houdt in dat de vreemdelingen die zich permanent in Nederland willen vestigen vanaf 1 januari 2010 dienen aan te tonen dat zij aan het inburgeringvereiste voldoen dan wel hiervan vrijgesteld zijn of ontheven.

Dit geldt voor de vreemdelingen die een aanvraag indienen voor een verblijfsvergunning regulier voor voortgezet verblijf (na drie jaar verblijf bij een persoon met niet-tijdelijk verblijfsrecht, bijvoorbeeld 'verblijf bij Nederlandse echtgenoot') of in aanmerking wensen te komen voor een verblijfsvergunning regulier of asiel voor onbepaalde tijd.

De ratio achter deze koppeling is dat van vreemdelingen die zich permanent in Nederland willen vestigen verwacht mag worden dat zij voldoende kennis hebben van de Nederlandse taal en de Nederlandse samenleving. Het nieuwe beleid is inmiddels gepubliceerd en gaat in op 1 januari 2010.⁷³

---

⁷⁰ *Kamerstukken II* 2007/08, 31 268, nr. 8 (Brief met bijlage)

⁷¹ Forum. Op 24 november 2009 ontleend aan www.forum.nl

⁷² Vluchtelingenwerk Nederland. (2009) *Integratiebarometer 2009*. Amsterdam: Vluchtelingenwerk Nederland.

⁷³ Besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 16 december 2009, nr. 2009/30, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, *Stcrt.* 20192

4.8. Staatsburgerschap en naturalisatie

Verklaring van verbondenheid

In het Annual Policy Report 2008 is melding gemaakt van de invoering van de verklaring van verbondenheid. Met ingang van 1 maart 2009 moet iemand die in aanmerking wil komen voor verkrijging van het Nederlanderschap zich bereid verklaren om een zogenaamde verklaring van verbondenheid af te leggen. Met het afleggen van de verklaring van verbondenheid verklaart hij of zij de vrijheden en rechten die bij het Nederlanderschap horen te respecteren. Het afleggen van de verklaring van verbondenheid is een wettelijke voorwaarde om het Nederlanderschap te verkrijgen.⁷⁴

Aanscherping eis met betrekking tot het overleggen van documenten

Per 1 mei 2009 is de eis met betrekking tot het overleggen van nationaliteit- en identiteitvaststellende documenten aangescherpt.⁷⁵ Het komt erop neer dat de houders van ongeacht welke reguliere verblijfsvergunning en ongeacht of tijdens de vreemdelingrechtelijke procedure vrijstelling van het paspoortvereiste is verleend, in het kader van de verkrijging van het Nederlanderschap in beginsel niet langer worden vrijgesteld van het overleggen van een geldig buitenlands reisdocument (paspoort) en een (gelegaliseerde/van apostille voorziene) buitenlandse geboorteakte.

Aan deze beleidswijziging is gekoppeld dat de houder van een reguliere verblijfsvergunning, die in de vreemdelingrechtelijke procedure is vrijgesteld van het paspoortvereiste, een geslaagd beroep kan doen op vrijstelling van het doen van afstand van de oorspronkelijke nationaliteit, indien hij bij de indiening van zijn verzoek om naturalisatie op voorgeschreven wijze aantoonst dat hij niet of niet meer in het bezit kan worden gesteld van een geldig buitenlands reisdocument.

Erkenning minderjarige kinderen

Vanaf 1 maart 2009 verkrijgen minderjarige kinderen die na de geboorte worden erkend door een Nederlander en jonger zijn dan zeven jaar, net als vóór 1 april 2003, direct het Nederlanderschap. Hetzelfde geldt voor minderjarige kinderen die zonder erkenning worden gewettigd door een Nederlander. De eis van drie jaar verzorging en opvoeding vervalt dus voor deze groepen omdat de wetgever er van uitgaat dat de schijnerkenningen die enkel gericht zijn op verkrijging van het Nederlanderschap betrekking hebben op oudere minderjarigen. De automatische verkrijging was afgeschaft in 2003 om schijnerkenningen tegen te gaan, maar dat leverde veel problemen op voor de ouders. Bij erkenning door een Nederlander van minderjarige kinderen die zeven jaar of ouder zijn is er voor gekozen deze erkenning pas nationaliteitsrechtelijk gevolg te geven indien de erkenner bij erkenning of binnen een jaar na de erkenning zijn biologische vaderschap aantoonst. Het biologische vaderschap wordt bewezen door overlegging van DNA-bewijs van een laboratorium in binnen- of buitenland.⁷⁶ Dit DNA-bewijs dient aan strenge normen te voldoen.

Memorandum of Understanding tussen Nederland en Suriname

In de praktijk bestaat er veel behoefte aan informatieverstrekking betreffende de ver- of herverkrijging van de Nederlandse hetzij de Surinaamse nationaliteit, door personen met de Surinaamse hetzij Nederlandse nationaliteit. Nederland heeft vanwege het koloniale verleden speciale banden met Suriname. Deze informatieverstrekking is nodig voor een goede toepassing van de eigen nationaliteitswetgeving. De uitwisseling van die gegevens zal geschieden op basis van de voor Nederland en respectievelijk Suriname geldende wettelijke regelingen inzake nationaliteiten. Door de minister van Justitie, de minister van Binnenlandse Zaken van Suriname en de minister van Justitie en Politie van Suriname is ervoor gekozen om dit te regelen in een Memorandum of Understanding.⁷⁷

1F en het verkrijgen van de Nederlandse nationaliteit

Met het Wijzigingsbesluit Nationaliteiten van 19 oktober 2009 zijn met ingang van 1 januari 2010 in de Handleiding voor de toepassing van de Rijkswet op het Nederlanderschap beleidsregels opgenomen

---

⁷⁴Tussentijds Bericht Nationaliteiten (TBN 2008/8) *Stcrt.* nr. 233

⁷⁵Tussentijds Bericht Nationaliteiten (TBN 2009/1) *Stcrt.* nr. 2248

⁷⁶Tussentijds Bericht Nationaliteiten (TBN 2008/8), *Stcrt.* nr. 233

⁷⁷Tussentijds Bericht Nationaliteiten (TBN 2009/2), *Stcrt.* nr. 32

voor de beoordeling van verzoeken om naturalisatie van personen ten aanzien van wie er ernstige redenen zijn te vermoeden dat zij zich schuldig hebben gemaakt aan misdrijven zoals bedoeld in artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag. Indien een zodanig vermoeden bestaat kan het verzoek om naturalisatie worden afgewezen⁷⁸.

4.9. Illegale immigratie

In deze paragraaf wordt ingegaan op illegale immigratie, inclusief veranderingen in het beleid ten aanzien van illegale binnenkomst en verblijf. Ook is er aandacht voor de stand van zaken met betrekking tot de 'Regeling afwikkeling nalatenschap oude Vreemdelingenwet'. De paragraaf begint met de relevante engagementen uit het Pact.

4.9.1. Europese Pact Immigratie en Asiel

De relevante engagementen in het Pact voor dit onderdeel betreffen:

Engagement II(a) alleen individuele gevallen regulariseren

Bij brief van 18 november 2009⁷⁹ heeft de staatssecretaris van Justitie de Tweede Kamer een update gegeven over de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de "Regeling afwikkeling nalatenschap oude Vreemdelingenwet". Met deze regeling werd onder voorwaarden een verblijfsvergunning verstrekt aan (voormalige) asielzoekers die vóór invoering van de huidige Vreemdelingenwet (1 april 2001) een aanvraag hadden ingediend en nog geen rechtmatig verblijf genoten.

Standaard beleid is dat slechts in individuele gevallen wordt overgegaan tot regularisatie. Ook de "Regeling afwikkeling nalatenschap oude Vreemdelingenwet" kende een individuele toets. In het Annual Policy Report 2007 is uitgebreid ingegaan op deze regeling.

De vraag of het regularisatiebeleid in Nederland is gewijzigd als gevolg van de economische crisis kan ontkennend worden beantwoord.

Engagement II(g) streng aanpakken van diegenen die illegale vreemdelingen uitbuiten, door middel van afschrikkende sancties

In 2009 zijn er geen beleidswijzigingen of -initiatieven geweest op dit terrein.

Nederland kent een vraaggestuurd arbeidsmigratiebeleid. Op grond van de Wet arbeid vreemdelingen (Wav) is het een werkgever verboden een vreemdeling (derdelander) in Nederland arbeid te laten verrichten zonder tewerkstellingsvergunning (twv).⁸⁰ In Nederland geldt een overgangsregime voor het vrij werknemersverkeer voor Roemenen en Bulgaren. Voor werknemers uit deze lidstaten is nog een twv noodzakelijk. Voor kennismigranten is geen twv vereist, zij vallen niet onder de Wav, maar onder de per 1 oktober 2004 ingevoerde Kennismigranten-regeling.

Vanaf 1 januari 2005 wordt de Wav bestuursrechtelijk gehandhaafd (voor die datum gold het strafrecht).⁸¹ Een werkgever die een vreemdeling tewerkstelt zonder twv krijgt een boete van € 8000 per illegale vreemdeling (particulieren € 4000).

De Wav wordt gehandhaafd door de Arbeidsinspectie (AI). Daartoe verricht de AI jaarlijks met circa 200 inspecteurs ongeveer 10.000 inspecties. Deze inspecties gebeuren op basis van een risico-analyse en met name in risico-sectoren. Het percentage gecontroleerde bedrijven waarbij overtredingen worden

---

⁷⁸Wijzigingsbesluit Nationaliteiten d.d. 19 oktober 2009 (WBN 2009/4) (Stcrt. d.d. 28 oktober 2009)

⁷⁹ *Kamerstukken II* 2009/10, 31 018 nr. 54 (Brief)

⁸⁰De belangrijkste weigeringsgrond voor een twv is de beschikbaarheid van voldoende prioriteitgenietend aanbod, dus arbeidsaanbod uit Nederland of uit andere EU/EER-landen.

⁸¹Wet van 2 december 2004 tot wijziging van de Wet arbeid vreemdelingen in verband met invoering van bestuursrechtelijke handhaving (Wet bestuurlijke boete arbeid vreemdelingen).

geconstateerd neemt daarbij sinds enkele jaren aanzienlijk af, van 23% in 2006 naar 16% in 2008.⁸² Deze daling wordt vooral toegeschreven aan de introductie van de bestuurlijke boete, de beëindiging van een overgangsregime van het werknemersverkeer in mei 2007 voor werknemers uit lidstaten die in 2004 zijn toegetreden tot de EU en een verhoogde inspectiedruk.

Naast repressieve handhaving geeft de Nederlandse overheid werkgevers voorlichting, zodat ze niet onbedoeld de regelgeving overtreden. Indien illegale tewerkstelling samengaat met arbeidsgerelateerde uitbuiting, worden zaken overgedragen aan het OM.

4.9.2. Bijkomende/aanvullende ontwikkelingen

Uitbreiding bevoegdheden vreemdelingtoezicht

Naar aanleiding van een toezegging tijdens het Algemeen Overleg met de Tweede Kamer op 8 oktober 2008 over de reactie op het onderzoek 'Illegaal verblijf in Nederland' van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatie Centrum, heeft de staatssecretaris van Justitie de Tweede Kamer, mede namens de minister van Justitie, op 27 maart 2009 geïnformeerd over de voorgenomen verruiming van de bevoegdheden in het kader van het vreemdelingtoezicht.⁸³

Om de politie en de Koninklijke Marechaussee hun taken met betrekking tot de identificatie van vreemdelingen efficiënter en doelmatiger uit te laten oefenen, acht het kabinet een drietal wetswijzigingen noodzakelijk. Hieronder volgt een korte toelichting op de voorgenomen wetswijzigingen.

Binnentreden woning

Illegaal in Nederland verblijvende vreemdelingen weten dat zij een verhoogd risico op snelle verwijdering lopen als zij documenten waarmee hun identiteit zou kunnen worden vastgesteld, op zak hebben, aldus het kabinet. Dat zou immers hun identificatie en uitzetting kunnen vergemakkelijken en bespoedigen. Het kabinet acht het daarom nodig een bevoegdheid te creëren om als de vreemdeling staande wordt gehouden in een woning waar rechtmatig is binnen getreden, zonder toestemming van de vreemdeling, de woning te kunnen doorzoeken naar identiteitsdocumenten ten behoeve van het identiteitsonderzoek en voorbereiding van vertrek. De Vreemdelingenwet 2000 (Vw2000) zal hiertoe worden aangepast.

Binnentreden woonruimte behorende bij onderneming

Uit ervaring van de politie blijkt verder dat het met enige regelmaat voorkomt dat bij controles in aan ondernemingen grenzende ruimtes dan wel ruimtes in de onderneming zelf, deze blijken te worden gebruikt als woonruimte door de in de onderneming werkende personen. Er is op grond van de Vw 2000 geen bevoegdheid te zoeken naar identiteitsdocumenten als de vreemdeling werkend is staande gehouden in de onderneming. Het kabinet vindt dit een onwenselijke situatie. In het wetsvoorstel dat door het kabinet wordt voorbereid, wordt tevens de mogelijkheid opgenomen dat de woonruimte behorend bij de onderneming waar de niet rechtmatig verblijvende vreemdeling werkend wordt aangetroffen, kan worden doorzocht naar identiteitsdocumenten. Dit kan zonder toestemming van de bewoner, indien een redelijk vermoeden bestaat dat de vreemdeling die ruimte gebruikt als woonruimte.

Onderzoek gedurende vreemdelingenbewaring

Als een vreemdeling is overgebracht voor verhoor en is opgehouden voor onderzoek naar identiteit, nationaliteit en verblijfsrechtelijke positie, mogen verschillende onderzoekshandelingen ter vaststelling van de identiteit van de vreemdeling worden verricht. Hieronder valt ook het 'uitlezen' van (digitale) gegevensdragers, zoals gsm's. Ten aanzien van de vreemdelingenbewaring bestaat een dergelijke expliciete wettelijke bevoegdheid niet. Om buiten twijfel te stellen dat ook in deze gevallen onderzoek mogelijk is, zal het kabinet op dit punt eveneens een wijziging van de Vw 2000 voorstellen.

---

⁸²Arbeidsinspectie. Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Jaarverslag Arbeidsinspectie 2008. *Veilig, gezond en legaal aan het werk*.

⁸³Kamerstukken II 2008/09, 19 637, nr. 1260 (Brief)

Met de voorgenomen wetswijzigingen wordt een effectievere en efficiëntere uitvoering van het vreemdelingen toezicht en het terugkeerbeleid nagestreefd, aldus het kabinet.

4.10. Maatregelen tegen mensenhandel

De bestrijding van mensenhandel en -smokkel is een prioriteit van de Nederlandse politie- en justitiediensten.

4.10.1. Europese Pact Immigratie en Asiel

Het relevante engagement in het Pact voor dit onderdeel betreft:

Engagement II(e) samenwerking met de landen van herkomst en doorreis, in het bijzonder om mensenhandel te bestrijden en de bedreigde bevolkingsgroepen beter te informeren

Sinds 2000 heeft Nederland een Nationaal Rapporteur Mensenhandel⁸⁴. Uit de *Zevende Rapportage Nationaal Rapporteur Mensenhandel*⁸⁵ is gebleken dat in 2008 in Nederland in totaal 215 strafzaken mensenhandel bij het OM stonden geregistreerd. Dat betreft echter ook zaken uit voorgaande jaren. Niet is af te leiden hoeveel handelaren in 2008 zijn gearresteerd. Dit heeft ook te maken met het feit dat de cijfers zien op 'zaken' en niet op 'personen'. Bovendien is sprake van een beperkte beschikbaarheid van de cijfers van het jaar 2008. Het aantal veroordelingen (in eerste aanleg) voor mensenhandel ligt in 2008 op 79.

Voor wat betreft de samenwerking met landen van herkomst kan het volgende worden gemeld. In juli 2009 is een bilateraal project ter versterking van opsporing en vervolging in Nigeria van start gegaan. De leiding van het Nigeriaanse agentschap voor de bestrijding van mensenhandel (NAPTIP) bezocht Nederland in de week van 13 juli 2009 om het samenwerkingsproject te starten. Het project voorziet in een reeks intensieve trainingen zowel voor NAPTIP-personeel als voor het personeel van een aantal andere betrokken Nigeriaanse instanties. Een Nederlandse delegatie onder leiding van het Expertisecentrum Mensenhandel Mensensmokkel heeft in oktober 2009 een studiebezoek gebracht aan Nigeria. Aansluitend heeft een NAPTIP delegatie van 15 tot 28 november een study visit gebracht aan Nederland. Vanaf januari 2010 zullen intensieve trainingen in Nigeria worden verzorgd. Gelet op de overeenkomsten tussen het Britse en het Nigeriaanse rechtsstelsel wordt bij sommige onderdelen van het project ook de Britse Public Prosecution Service betrokken.⁸⁶

4.10.2. Bijkomende/aanvullende ontwikkelingen

De B9-regeling (Hoofdstuk B9 van de Vreemdelingencirculaire 2000) stelt het vreemdelingen die (mogelijk) slachtoffers of getuigen zijn van mensenhandel, in staat om gedurende de opsporing en vervolging tijdelijk legaal in Nederland te verblijven en zo ter beschikking te blijven van politie en OM.

Tijdens het Algemeen Overleg met de Tweede Kamer inzake mensenhandel in november 2008, is aangegeven dat de bedenkijd voor (mogelijke) slachtoffers van mensenhandel die via Schiphol, binnenkomen wordt verruimd. Bij besluit van 14 april 2009 is dit mogelijk gemaakt. Met deze wijziging zullen de (mogelijke) slachtoffers die op Schiphol worden gesignaleerd door de KMar en ten aanzien van

---

⁸⁴De taak van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel is te rapporteren over de aard en omvang van mensenhandel in Nederland en over de effecten van het beleid op dit terrein. De rapportages bevatten informatie over relevante wet- en regelgeving, preventie, opsporing en vervolging van mensenhandelaren en hulpverlening aan slachtoffers. Tevens worden daarin aanbevelingen gedaan ter verbetering van de aanpak van mensenhandel. (Op 10 november 2009 ontleend aan www.bnrm.nl)

⁸⁵Bureau Nationaal Rapporteur Mensenhandel (2009). *Zevende Rapportage Nationaal Rapporteur Mensenhandel*. Op 10 november 2009 ontleend aan www.bnrm.nl

⁸⁶Task Force Aanpak Mensenhandel Voortgangsrapportage Stand van zaken september 2009

wie er voldoende indicatie is van mensenhandel een rustperiode krijgen aangeboden van maximaal 3 maanden om na te denken over het al dan niet verlenen van medewerking/ doen van aangifte.⁸⁷

Rapporten 'Uitgebuit en in de bak' en 'De mens beschermd en de handel bestreden'

Op 13 januari 2009 is door Bonded labour in the Netherlands (BLinN) het rapport 'Uitgebuit en in de bak' aangeboden.⁸⁸ BLinN geeft als voornaamst conclusie dat signalering van slachtoffers in vreemdelingenbewaring moet worden verbeterd. Tevens constateert BLinN dat slachtoffers van mensenhandel nooit in vreemdelingenbewaring mogen worden gesteld.

Het kabinet heeft bij brief van 29 april 2009 een reactie gegeven op de bevindingen en aanbevelingen die door BLinN gedaan zijn.⁸⁹ In deze reactie wordt tevens ingegaan op de aanbevelingen uit het advies van 10 februari 2009 van de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ) 'De mens beschermd en de handel bestreden'.⁹⁰

In de reactie op het rapport van BLin laat het kabinet weten dat hoewel sinds 2005 veel maatregelen zijn genomen om de signalering van slachtoffers te verbeteren, dit aspect de blijvende aandacht heeft van het kabinet. De ACVZ geeft als advies dat de huidige koppeling tussen de verblijfsvergunning, en daarmee opvang en begeleiding, en het doen van aangifte moet worden losgelaten. Het kabinet vindt dit mede met het oog op de strafrechtelijke aanpak van het fenomeen mensenhandel in zijn algemeenheid niet wenselijk.

Het kabinet laat in de reactie verder weten dat de aanpak van mensenhandel een nationaal speerpunt vormt. Het kabinet steunt onder andere de aanbeveling om voordat ongedocumenteerde vreemdelingen in bewaring worden gesteld standaard te beoordelen of er sprake is van mensenhandel.

Kritiek op SAT

In de vorige editie van dit rapport werd melding gemaakt van de pilot met zogenaamde Snelle Actie Teams (SAT's) in Nigeria. In 2009 kwam er kritiek op deze werkwijze.

'Met het inzetten van snelle actieteams (SAT's) wordt het probleem van mensenhandel niet bij de bron aangepakt. Integendeel. Het wordt mensenhandelaren alleen moeilijker gemaakt om hun slachtoffers via Nederland te laten reizen. Men voorkomt hiermee niet dat minderjarigen slachtoffer van mensenhandel worden'.⁹¹ Dat schrijft de organisatie Defence for Children / ECPAT (End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking of Children for Sexual Purposes) in een reactie van 31 maart 2009 op het ACVZ-advies 'De mens beschermd en de handel bestreden'.

Defence for Children stelt dat de ACVZ terecht kritisch is over de effectiviteit van de 'pilot SAT's'. Met het inzetten van die snelle actieteams in Nigeria probeert staatssecretaris van Justitie Albayrak te verhinderen dat mensenhandelaren hun slachtoffers naar Nederland brengen. Defence for Children reageert hiermee ook op een interview van de staatssecretaris van Justitie in NRC Handelsblad van 21 maart 2009 over slachtoffers van mensenhandel.⁹²

Karin Kloosterboer van UNICEF schreef samen met Carla van Os en Theo Noten van Defence for Children een ingezonden brief naar aanleiding van de uitlatingen van Albayrak in NRC Handelsblad.⁹³ Daarin betogen ze ook dat ze het niet eens zijn met het standpunt van de staatssecretaris dat het belang van een kind een zo snel mogelijke terugkeer naar het land van herkomst is. 'Uit het onderzoek blijkt echter dat dit een te eenvoudige gedachte is. De slachtoffers worden dan dikwijls opnieuw uitgebuit, in een nieuwe branche of via een andere route. Bovendien is er de kans dat het kind terugkeert naar de bron van het probleem: de ouders die het kind "verkoch" hebben. Een standaardoplossing is er niet.'

---

⁸⁷Besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 14 april 2009, nr. 2009/8, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, *Stcrt.* nr. 78

⁸⁸http://www.humanistischverbond.nl/doc/actueel/uitgebuit_en_in_de_bak.pdf

⁸⁹*Kamerstukken II* 2008/09, 28 638, nr. 41 (Brief)

⁹⁰<http://www.acvz.org/publicaties/Advies-ACVZ-NR28-2009.pdf>

⁹¹<http://www.defenceforchildren.nl/p/1/1578/mo45-mc52>

⁹²NRC, (2009, 21 maart), *Bendes hinderen is niet lastig*

⁹³NRC, (2009, 28 maart), *Albayraks onbegrijpelijke aanpak van mensenhandel*

4.11. Terugkeer

4.11.1. Europese Pact Immigratie en Asiel

De relevante engagementen in het Pact voor dit onderdeel betreffen:

Engagement II(b) op communautair of bilateraal niveau overnameovereenkomsten sluiten

Nederland sluit behalve in EU- verband ook in Benelux-verband terug- en overnameovereenkomsten. Indien dit laatste het geval is, wordt gelijktijdig met de overeenkomst een uitvoeringsprotocol gesloten dat hiermee een onlosmakelijk geheel vormt. In geval er op Europees niveau een terug- en overnameovereenkomst is gesloten, wordt vervolgens in Benelux-verband onderhandeld over een uitvoeringsprotocol. Uitvoeringsprotocollen werden afgesloten met Albanië en Rusland. Onderhandelingen zijn gaande dan wel worden gestart met Bosnië-Herzegovina, Macedonië, Moldavië, Montenegro, Oekraïne, Pakistan, Servië en Sri Lanka. Voor Hong Kong en Macau werd geen uitvoeringsprotocol afgesloten.⁹⁴

Op 3 juni 2009 heeft te Brussel de ondertekening plaatsgevonden van de Overeenkomst tussen de Benelux-Staten en de Republiek Armenië betreffende de overname van onregelmatig verblijvende personen. Een gelijksoortig verdrag is laatstelijk gesloten met Macedonië (30 mei 2006) en met Bosnië-Herzegovina (19 juli 2006). Voor deze laatste twee landen bestaat inmiddels ook een EU-overeenkomst⁹⁵

Engagement II(f) de vrijwillige terugkeer stimuleren door middel van het verlenen van hulp, en elkaar hierover informeren

In het EMN rapport *Gefaciliteerde terugkeer- en herintegratieprogramma's in Nederland* van oktober 2009 wordt uitvoerig ingegaan op dit engagement.⁹⁶

Zo wordt in het rapport melding gemaakt van het feit dat 'naast de al langer bestaande terugkeervoorzieningen als *Return and Emigration of Aliens from the Netherlands (REAN-regeling)* en de Remigratiewet, die beide voorzien in een vergoeding voor de reis-en transportkosten en de uitkering van een geldbedrag, programma's en projecten tot stand zijn gekomen die aanvullende hulp kunnen bieden aan terugkeerders. Deze projecten zien vaak toe op specifieke doelgroepen, zoals alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's), slachtoffers van mensenhandel of mensen met gezondheidsproblemen. Het inzicht is ontstaan dat deze groepen (eventueel naast een geldbedrag) vaak andere hulp bij terugkeer nodig hebben zoals scholing, opvang of hulp bij het vinden van onderdak en werk. Een voorbeeld van een dergelijk terugkeerproject is het IOM-project *Return Initiative Irregular Migrants (RIIM)*, voortgezet in 2009 in het project Assisted Voluntary Return-Native Counsellors (AVR-NC) waarin door het werken met native counsellors moeilijke doelgroepen als illegalen, daklozen en/of verslaafden worden bereikt. In Nederland zijn veel overheids- en maatschappelijke organisaties actief in het faciliteren van terugkeer

In het bovengenoemde EMN rapport wordt verder melding gemaakt van de oprichting van het Platform voor Duurzame Terugkeer. Dit Platform waarin tien organisaties een gezamenlijk frontoffice willen oprichten dat kan doorverwijzen naar de organisatie die het beste hulp kan bieden en dat terugkeertrajecten beter op elkaar kan afstemmen, is opgericht om meer eenheid te krijgen in de verschillende terugkeerinitiatieven. De staatssecretaris van Justitie heeft in een algemeen overleg op 2 april 2009⁹⁷ de Kamer geïnformeerd dat zij bestudeert op welke wijze de projecten van het Platform Duurzame Terugkeer kunnen worden ondersteund.

---

⁹⁴ *Gefaciliteerde terugkeer- en herintegratieprogramma's in Nederland*. EMN oktober 2009.

⁹⁵ http://www.minbuza.nl/nl/Onderwerpen/Verdragen/Actueel/Nieuwsberichten_2009/ (geraadpleegd op 10 november 2009)

⁹⁶ *Gefaciliteerde terugkeer- en herintegratieprogramma's in Nederland*. EMN oktober 2009

⁹⁷ *Kamerstukken II* 2008/09, 19 637, nr. 1266.

Om te stimuleren dat toegelaten migranten een duidelijke keuze maken voor een toekomst voor henzelf en hun kinderen in Nederland en daar ook in investeren heeft het kabinet overigens plannen de hierboven genoemde Remigratiewet in te perken.⁹⁸

4.11.2. Bijkomende/aanvullende ontwikkelingen

Stand van zaken omtrent terugkeer

Op 14 april 2009 heeft het kabinet aan de Tweede Kamer verslag gedaan over de stand van zaken omtrent terugkeermaatregelen.⁹⁹ In deze brief werd ook een reactie gegeven op het jaarverslag van de Commissie Integraal Toezicht Terugkeer (CITT).¹⁰⁰

Het onderwerp terugkeer dient een prominente plaats in het vreemdelingenbeleid in te nemen volgens het kabinet. Het heeft naar eigen zeggen daarom geïnvesteerd in een kabinetsbrede aanpak van de terugkeerproblematiek en nieuwe maatregelen genomen. Genoemd worden de verdere inrichting en professionalisering van de Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V). Ook de investeringen op strategisch en operationeel niveau in de relaties met de belangrijke landen van herkomst dragen volgens het kabinet bij aan vergroting van de effectiviteit van het terugkeerbeleid, een en ander in samenspraak met in het bijzonder de ministers van Buitenlandse Zaken en voor Ontwikkelingssamenwerking.

Volgens het kabinet heeft dit vruchten afgeworpen. Zo wordt in de brief melding gemaakt van een toename van het aantal personen dat aantoonbaar uit Nederland vertrekt via de vertrekprocedure van de DT&V. Ook is er een stijging waarneembaar van het aantal migranten dat met ondersteuning van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) zelfstandig uit Nederland is vertrokken. Het kabinet geeft, zo blijkt uit de brief, hoge prioriteit aan het vertrek van vreemdelingen met een criminele achtergrond.

Het kabinet heeft zich gecommitteerd aan het verbeteren van de mogelijkheden om vreemdelingen te doen terugkeren en zet hiertoe in op vijf terreinen:

- versterking van de samenwerking met de landen van herkomst op het terrein van terugkeer;
- verbetering van de samenwerking met lokale overheden en maatschappelijke organisaties op het terrein van terugkeer;
- effectievere benadering van de individuele vreemdeling om hem/haar te bewegen tot vertrek;
- versterking van de mogelijkheden van de betrokken ketenpartners om effectief aan de terugkeer van vreemdelingen te werken;
- hoge prioriteit voor de aanpak van criminele vreemdelingen.

Jaarverslag Commissie Integraal Toezicht en Terugkeer

De commissie constateert in haar hierboven genoemde jaarverslag over 2008 dat het merendeel van de aanbevelingen van de CITT en van de Commissie van Toezicht Uitzettingen KMar over 2007 is overgenomen en daar waar dit (nog) niet is gebeurd, is aangegeven waarom, of is nader onderzoek toegezegd door de verantwoordelijke bewindslieden.

De commissie spreekt haar waardering uit voor de wijze waarop op uitvoeringsniveau invulling wordt gegeven aan het terugkeerproces. Met name heeft de commissie respect voor de escorts van de Koninklijke Marechaussee, die vaak onder belastende omstandigheden hun taak moeten verrichten. Op een aantal punten wil het echter niet vloten in de uitvoering van het uitzettingsproces. Dat blijkt onder meer uit het hoge aantal annuleringen van vluchten, welke annuleringen tot op de dag van het vertrek kunnen plaatsvinden.

---

⁹⁸ *Kamerstukken II* 2009/10, 31 268 nr. 25 (Brief met bijlagen)

⁹⁹ *Kamerstukken II* 2008/09, 19 637, nr. 1263 (Brief)

¹⁰⁰ <http://www.commissieterugkeer.nl/>

Kritische rapport over vreemdelingenbewaring

In de vorige editie is melding gemaakt van een aantal kritische rapporten over vreemdelingenbewaring. Een rapport dat toen onvermeld is gebleven is het rapport van de Committee on civil liberties, justice and home affairs van het Europese parlement. Rapporteur was Simon Busuttil.¹⁰¹

Op 9 maart 2009 heeft het kabinet een reactie gegeven op dit rapport.¹⁰² Het kabinet merkt in zijn reactie op dat het merendeel van de conclusies en aanbevelingen van dat rapport in lijn ligt met conclusies en aanbevelingen uit eerdere rapporten van Amnesty International en de Raad voor de Strafrechttoepassing en jeugdbescherming. Deze rapporten en kabinetsreacties zijn in het Annual Policy Report 2008 besproken.

In reactie op de kritische geluiden in het rapport van Busuttil over de omstandigheden op de detentieboten meldt het kabinet dat de boten in Rotterdam inmiddels buiten gebruik zijn. Met betrekking tot de aanbeveling omtrent aparte detentiefaciliteiten voor vrouwen heeft het kabinet opgemerkt dat er in Zeist een aparte vleugel is bestemd voor de onderbrenging van vrouwen. Ook in het detentiecentrum Schiphol zijn gescheiden verblijfsruimten. Het uitzetcentrum Zestienhoven kent een aparte afdeling aldus het kabinet.

Rapporteur Busuttil heeft ook de aanbeveling gedaan dat personen, zolang zij zich met de overheid in een leeftijdsgeschil bevinden, als minderjarige moeten worden beschouwd en als minderjarigen in bewaring moeten worden gesteld. Het kabinet laat in de reactie weten dat met betrekking tot alleenstaande minderjarige altijd zeer terughoudend wordt omgegaan met het gebruik van vrijheidsontnemende maatregelen. Echter, in gevallen waarin twijfel bestaat omtrent de minderjarigheid van betrokkene kan wel een vrijheidsontnemende maatregel worden opgelegd in een grenslogies. Dit is noodzakelijk teneinde te voorkomen dat volwassen vreemdelingen zich onrechtmatig toegang kunnen verschaffen tot Nederlands grondgebied door zich voor te doen als minderjarigen.

4.12. Externe betrekkingen / algehele aanpak

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de inspanningen van Nederland op het gebied van integratie van het migratie- en ontwikkelingsbeleid.

4.12.1. Europese Pact Immigratie en Asiel

De relevante engagementen in het Pact voor dit onderdeel betreffen:

Engagement V(a) sluiten van communautaire of bilaterale overeenkomsten met de landen van herkomst en doorreis, die bepalingen bevatten zowel over legale migratie en illegale immigratie als over ontwikkeling

Op het gebied van dit engagement zijn geen feitelijke activiteiten te melden.

Engagement V(b) bieden van mogelijkheden van legale immigratie aan de onderdanen van de partnerlanden ten oosten en ten zuiden van Europa

Met betrekking tot dit engagement kan worden opgemerkt dat voor onderdanen van partnerlanden ten oosten en ten zuiden van Europa op dit moment geen afzonderlijke mogelijkheden van legale immigratie worden geboden. Uiteraard kunnen zij wel gebruik maken van de algemene mogelijkheden om legaal naar Nederland te migreren.

---

¹⁰¹Europees Parlement, Committee on civil liberties, justice and home affairs op 19 januari 20110 ontleend aan http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dv/741/741496/741496en.pdf

¹⁰²Kamerstukken II 2008/09, 29 344, nr. 71 (Brief)

Engagement V(c) samenwerking met de landen van herkomst en doorreis teneinde illegale immigratie te ontmoedigen of te bestrijden

Voor dit engagement wordt verwezen naar paragraaf 3.1.1. meer in het bijzonder het engagement III(f) 'intensiveren van de samenwerking met de landen van herkomst en doorreis om de controle aan de buitengrenzen te verscherpen'.

Engagement V(d) betere integratie van het migratie- en het ontwikkelingsbeleid

Op 4 juli 2008 heeft het kabinet de notitie *Internationale migratie en ontwikkeling* aangeboden aan de Tweede Kamer.¹⁰³ In deze beleidsnotitie is onder andere een pilot circulaire migratie aangekondigd. Inmiddels is bij brief van de minister van Buitenlandse Zaken van 20 november 2009¹⁰⁴ melding gemaakt van de voortgang van deze pilot.

Voor de pilot komt een kleine groep middelbaar geschoolde arbeidsmigranten uit Indonesië en Zuid-Afrika (uit elk land maximaal 80 personen) maximaal twee jaar in Nederland werken en leren ('learning on the job'). De migranten zullen reguliere arbeid gaan verrichten in beroepen waarvoor op dit moment tekorten bestaan op de Nederlandse arbeidsmarkt.

Terugkeer is volgens het kabinet essentieel voor het succes van de pilot. Centraal in de aanpak van terugkeer en reïntegratie staat het ontwikkelen van nieuwe competenties en vaardigheden die circulaire migranten in het land van herkomst niet kunnen leren en die zij bij terugkomst te gelde kunnen maken. Daarnaast is er ondersteuning in het thuisland in de vorm van een breed en werkbaar economisch en sociaal netwerk, in combinatie met investeringsmogelijkheden, training en reïntegratieondersteuning (arbeidsbemiddeling of ondersteuning bij het opzetten van een eigen bedrijf).

Met de in Nederland opgedane werkervaring kunnen de migranten na terugkeer hun professionele positie verbeteren of een eigen bedrijf opstarten en zo bijdragen aan duurzame ontwikkeling van hun land van herkomst. De potentie op lange termijn zit in armoedebestrijding door capaciteitsopbouw en het tegengaan van brain drain.

In notitie *Internationale migratie en ontwikkeling* wordt ook vermeld dat Nederland sinds 2004 organisaties steunt die projecten uitvoeren op het terrein van het tijdelijk uitzenden van migranten in Nederland naar het ontwikkelingsland waar zij oorspronkelijk vandaan komen, door middel van het verstrekken van subsidies. Een voorbeeld van een project dat al enige tijd loopt is het MIDA Ghana Health Project. Dit Project maakt het mogelijk voor Ghanese in Nederland en andere EU-landen, werkzaam in de gezondheidssector, om hun vaardigheden, kennis en andere vormen van kapitaal over te dragen aan de Ghanese gezondheidssector via tijdelijke terugkeerprogramma's. Daarnaast krijgen Ghanese de mogelijkheid om trainingstrajecten in Nederland te volgen.

Het kabinet ziet het bevorderen van circulaire migratie als een instrument om vorm te geven aan het versterken van de positieve bijdrage van migranten en migratie aan ontwikkeling. Daarnaast is het een middel om de migratiesamenwerking met andere landen te verbreden. Door middel van de twee vormen van circulaire migratie, tijdelijke arbeidsmigratie naar Nederland en tijdelijke uitzending vanuit Nederland naar het land van herkomst, kan brain gain worden bevorderd.

Engagement V(e) propageren van maatregelen van gezamenlijke ontwikkeling, steun verlenen aan instrumenten die overmaking van het spaargeld van migranten bevorderen

Een voorbeeld van steun verlenen aan instrumenten die overmaking van het spaargeld van migranten bevorderen is de introductie van de website www.geldnaarhuis.nl. Op deze website van de stichting IntEnt kunnen migranten vergelijken bij welke financiële instelling ze het beste uit zijn wanneer ze geld willen overmaken naar hun thuisland. Deze website heeft als doel transparantie te bieden in de kosten en mogelijkheden voor particuliere geldovermakingen naar het buitenland, remittances. Aan de zes landen waarover de site al gegevens verstrekke, zijn er in 2009 28 toegevoegd, waaronder Afghanistan, Irak, Roemenië, Kaap Verdië en China. Daarmee richt de site zich nu op het overgrote deel van de migranten in Nederland. De website wordt ondersteund door het ministerie van Buitenlandse zaken.

¹⁰³ *Kamerstukken II 2007/08*, 30 573, nr. 11 (Brief)

¹⁰⁴ *Kamerstukken II 2009/10*, 30 573, nr. 52 (Brief)

Meer transparantie betekent dat er meer concurrentie kan ontstaan waardoor de kosten omlaag zouden kunnen gaan en er dus meer geld aankomt op de plaats van bestemming.¹⁰⁵

4.13. Overige beleidsgebieden/-onderwerpen

Nieuwe werkwijze rond TBC onderzoek

Bij besluit van 20 januari 2009 is de werkwijze rond het TBC onderzoek aangepast.¹⁰⁶ In de oude situatie gold dat pas nadat de vreemdeling het TBC onderzoek had ondergaan en de originele TBC-verklaring door de IND was ontvangen de vergunning kon worden verleend. Deze werkwijze vertraagde de afgifte van de verblijfsvergunning. Met de nieuwe werkwijze kan reeds op grond van de bereidheid van de vreemdeling om een medisch onderzoek te ondergaan, hetgeen blijkt uit de ondertekening van een daartoe strekkende verklaring op het TBC formulier, tot afgifte van de verblijfsvergunning worden overgegaan. Uiteraard nadat is gebleken dat ook aan de overige geldende voorwaarden wordt voldaan.

---

¹⁰⁵ http://www.geldnaarhuis.nl/pages/page_nieuwsbericht.aspx (geraadpleegd op 16 november 2009)

¹⁰⁶ Besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 12 februari 2009, nr. 2009/3, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, *Stcrt.* nr. 29

5. Implementatie van Europese regelgeving

In dit hoofdstuk worden de ontwikkelingen weergegeven in de Nederlandse wet- en regelgeving die op grond van de implementatie van Europese regelgeving hebben plaatsgevonden binnen de referentieperiode.

5.1. Voortgang in implementatie

Begin 2009 waren alle richtlijnen die geïmplementeerd moesten worden, ook daadwerkelijk geïmplementeerd. Van een aantal meer recente richtlijnen is gestart met de voorbereidingen voor implementatie.

5.1.1. Immigratie

Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven (Pb EU, L 348/98)

- Uiterste implementatiedatum: 24 december 2010 (voor artikel 13, lid 4 24 december 2011).
- Status: Wetsvoorstel in voorbereiding¹⁰⁷

Een wetsvoorstel ter implementatie van deze richtlijn is in voorbereiding.

Richtlijn nr. 2009/50/EG van de Raad van 25 mei 2009 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op een hooggekwalificeerde baan (Pb EU, L 155/17)

- Uiterste implementatiedatum: 19 juni 2011.

Er is nog geen wetsvoorstel bekend gemaakt voor de implementatie van deze richtlijn. Wel is in het voorstel tot wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 en enkele andere wetten in verband met de versterking van de positie van de referent in het reguliere vreemdelingenrecht en versnelling van de vreemdelingenrechtelijke procedure (Wet modern migratiebeleid), eerder al behandeld in paragraaf 3.4, al geanticipeerd op de implementatie van de richtlijn¹⁰⁸.

Ook is de voorgestelde beslistermijn in het voorstel tot wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 in verband met nationale visa en enkele andere onderwerpen gewijzigd van drie maanden naar 90 dagen, in overeenstemming met de beslistermijn in de richtlijn.¹⁰⁹

Richtlijn 2009/52/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 tot vaststelling van minimumnormen inzake sancties en maatregelen tegen werkgevers van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen (Pb EU, L 168/24)

- Uiterste implementatiedatum: 20 juli 2011
- Status: Wetsvoorstel in voorbereiding¹¹⁰

Een wetsvoorstel ter implementatie van deze richtlijn is in voorbereiding.

---

¹⁰⁷ *Kamerstukken II 2009/10*, 21 109, nr. 3 (Brief)

¹⁰⁸ *Kamerstukken II 2009/10*, 32 052, nr. 3 (MvT).

¹⁰⁹ *Kamerstukken II 2009/10*, 31 549, nr. 7 (Tweede nota van wijziging).

¹¹⁰ *Kamerstukken II 2009/10*, 32 144, nr. 1 (Brief).

5.1.2. Schengen/ SIS

Zwitserland en Schengen

Met ingang van 12 december 2008 past Zwitserland het Schengenacquis toe en zijn grenscontroles met andere Schengenlanden opgeheven. Tevens is de verordening 343/2003 (opvolger van de Overeenkomst van Dublin) met ingang van 12 december 2008 ook op Zwitserland van toepassing. Met ingang van 29 maart 2009 worden ook grenscontroles opgeheven voor het luchtverkeer met Zwitserland.

Dit heeft geleid tot een aanpassing van de Vreemdelingen-circulaire op 28 januari 2009.¹¹¹

5.2. Ervaringen met implementatie

Met de al geïmplementeerde Europese regelgeving is inmiddels de nodige ervaring opgedaan. In 2008 heeft een aantal onderwerpen ten aanzien van Europese verdragen, wet- en regelgeving over migratie en asiel de aandacht getrokken.

Richtlijn nr. 2004/83/EG van de Raad van 29 april 2004 inzake minimumnormen voor de erkenning van onderdanen van derde landen en staatlozen als vluchteling of als persoon die anderszins internationale bescherming behoeft, en de inhoud van de verleende bescherming (PbEU 2004, L 304/12).

Richtlijn 2004/83/EG (hierna: de Kwalificatierichtlijn) is op 25 april 2008 geïmplementeerd. In de richtlijn zijn onder andere de criteria opgenomen waaraan moet worden voldaan om de verlening van een verblijfsvergunning op grond van artikel 29, eerste lid, onder a of b, van de Vreemdelingenwet 2000 te kunnen weigeren of een op één van deze toelatingsgronden verleende verblijfsvergunning te kunnen intrekken. Op grond van de Richtlijn kan aan een Verdragsvluchteling een verblijfsvergunning asiel worden geweigerd dan wel ingetrokken als hij onherroepelijk is veroordeeld voor een bijzonder ernstig misdrijf én een gevaar vormt voor de gemeenschap. Het gaat hier om een facultatieve bepaling, waarbij dus ruimte bestaat voor een individuele afweging.

Voor een vreemdeling ten aanzien van wie bij terugkeer een reëel risico bestaat op een behandeling in de zin van artikel 29, eerste lid, onder b, van de Vreemdelingenwet 2000 geldt dat – voor zover thans van belang – de verblijfsvergunning asiel dient te worden geweigerd als er ernstige redenen zijn om aan te nemen dat de vreemdeling een ernstig misdrijf heeft gepleegd. Om dezelfde reden dient een reeds verleende verblijfsvergunning te worden ingetrokken. In dit geval gaat het om een imperatieve bepaling, waarbij dus geen ruimte is voor een individuele afweging.

Ten behoeve van de uitvoeringspraktijk zijn in 2009 de in de richtlijn gebezigde kwalificaties ‘bijzonder ernstig misdrijf’ en ‘ernstig misdrijf’ nader uitgewerkt. Dit gebeurt middels een wijzigingsbesluit van de Vreemdelingen-circulaire van de staatssecretaris van Justitie van 2 maart 2009¹¹²

Volgens het wijzigingsbesluit is sprake van een bijzonder ernstig misdrijf als:

- de vreemdeling bij onherroepelijk rechterlijk vonnis is veroordeeld tot een gevangenisstraf, of aan hem een vrijheidsbenemende maatregel is opgelegd;
- het onvoorwaardelijk ten uitvoer te leggen gedeelte van de straffen of maatregelen in totaal ten minste 24 maanden bedraagt; en
- ten minste één van de veroordelingen betrekking heeft op een misdrijf dat naar zijn aard een gevaar voor de gemeenschap oplevert, zoals drugs-, zeden- en geweldsmisdrijven, brandstichting,

---

¹¹¹Besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 28 januari 2009, nr. 2009/4, houdende wijziging van de Vreemdelingen-circulaire 2000, *Stcr.* 2256

¹¹²Besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 2 maart 2009, nr. 2009/5, houdende wijziging van de Vreemdelingen-circulaire. *Stcr.* nr. 57

mensenhandel, illegale handel in wapens, munitie en explosieven en illegale handel in menselijke organen en weefsels.

Er is sprake van een ernstig misdrijf als:

- de vreemdeling is veroordeeld tot een gevangenisstraf, of aan hem een vrijheidsbenemende maatregel is opgelegd;
- het onvoorwaardelijk ten uitvoer te leggen gedeelte van de straffen of maatregelen in totaal ten minste 18 maanden bedraagt; en
- ten minste één van de veroordelingen betrekking heeft op een misdrijf dat naar zijn aard een gevaar voor de gemeenschap oplevert, zoals drugs-, zeden- en geweldsmisdrijven, brandstichting, mensenhandel, illegale handel in wapens, munitie en explosieven en illegale handel in menselijke organen en weefsels.

Artikel 15, onder c, van de richtlijn

In de vorige editie van dit rapport is al de nodige aandacht geschonken aan de discussie in Nederland over de reikwijdte van artikel 15 van de richtlijn. De kernvraag daarbij is of artikel 15, onder c, van de richtlijn aanvullende bescherming aan vreemdelingen bedoelt te bieden ten opzichte van de al bestaande bescherming op grond van artikel 3 EVRM. Daarmee zou de richtlijn een nieuwe grond voor vergunningverlening bevatten, en dus verder gaan dan artikel 29, eerste lid, onder b, van de Nederlandse Vreemdelingenwet.

Op 17 februari 2009 heeft het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen (hierna: het Hof) – in de procedure van de echtgenoten Elgafaji tegen de staatssecretaris van Justitie – een arrest gewezen betreffende een verzoek om een prejudiciële beslissing van de Nederlandse Raad van State.¹¹³ Het Hof heeft onder andere overwogen dat artikel 15, onderdeel b, van de richtlijn in wezen overeenstemt met artikel 3 EVRM, dat de inhoud van artikel 15, onderdeel c, van de richtlijn verschilt van die van artikel 3 EVRM en dat de uitlegging van artikel 15, onderdeel c, dan ook autonoom moet geschieden, maar met eerbiediging van de grondrechten zoals deze door het EVRM worden gewaarborgd. Voorts heeft het Hof overwogen dat de uitlegging van artikel 15, onderdeel c, van de richtlijn dit artikelonderdeel een eigen werkingssfeer kan bezorgen.

Op 25 mei 2009 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) uitspraak gedaan in de individuele zaak die ten grondslag lag aan het arrest van het Hof.¹¹⁴ Een van de overwegingen luidt dat de materiële werkingssfeer van artikel 15, onder c, van de Kwalificatierichtlijn volgens de in het arrest van het Hof van 17 februari 2009 gegeven uitleg niet breder is dan die van artikel 3 van het EVRM. Artikel 29, eerste lid, onder b, van de Vreemdelingenwet ziet daarom reeds op de bescherming die artikel 15, onder c, van de Kwalificatierichtlijn beoogt te bieden, aldus de Afdeling.

Desondanks is bij voorstel van wet, gepubliceerd op 8 juli 2009, voorgesteld om de onderdelen a en c van artikel 15 van de Kwalificatierichtlijn in de Vw 2000 te implementeren. In het licht van de overwegingen in het arrest van het Hof lijkt de eerder gekozen implementatie op het niveau van het Vb 2000 als verduidelijking van de bestaande toelatingsgrond in artikel 29, eerste lid, onder b, Vw 2000 minder passend. Benadrukt wordt opnieuw dat van een inhoudelijke wijziging met de nu voorgestelde wijze van implementatie geen sprake is. In gevallen waarin sprake is van een situatie als bedoeld in artikel 15, onderdelen a en c, van de richtlijn, kan ook nu al een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd worden verleend.¹¹⁵

Dublin: overdracht van asielzoekers aan Griekenland

In de vorige editie van het Annual Policy Report is al ingegaan op het debat ten aanzien van de overdracht van asielzoekers van Nederland aan Griekenland in het kader van de Dublin II-verordening. Ook in 2009 is er in het parlement de nodige aandacht geschonken aan dit onderwerp, onder andere ten

---

¹¹³ AbRvS, 12 oktober 2007, nr. 200702174/1.

¹¹⁴ De weergave van deze Afdelingsuitspraak is gebaseerd op de analyse daarvan in de brief van de staatssecretaris van Justitie aan de Tweede Kamer van 29 juni 2009 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2008-2009, 19 637, nr. 1292)

¹¹⁵ Memorie van toelichting bij Voorstel van wet Wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 in verband met het aanpassen van de asielprocedure, gepubliceerd op 8 juli 2009 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2008-2009, 31 994, nr. 2)

gevolg van een aantal beslissingen van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM). In een aantal individuele zaken heeft dit Hof in 2009 namelijk een interim-measure opgelegd aan Nederland, waarmee de overdracht van de asielzoeker wordt opgeschort “until further notice”. Het kabinet blijft echter van mening dat opschorting van de overdrachten aan Griekenland niet aan de orde is, zeker omdat het Hof in een aantal zaken het verzoek om een interim measure ook heeft afgewezen.¹¹⁶

Gezinshereniging: het gebruik van gemeenschapsrecht door gezinsmigranten uit derde landen (de Europaroute)

In december 2009 maakte de staatssecretaris van Justitie in een brief aan de Tweede Kamer de resultaten bekend van een onderzoek naar het gebruik van gemeenschapsrecht door gezinsmigranten uit derde landen.¹¹⁷ Het onderzoek is uitgevoerd door het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van het Ministerie van Justitie (WODC) en de IND.¹¹⁸ Uit het onderzoek blijkt dat gezinsmigratie op grond van het gemeenschapsrecht in driekwart van de gevallen plaatsvindt met een in Nederland wonende onderdaan van een andere EU-lidstaat (met name Duitsers, Engelsen en Portugezen). Het gebruik van gemeenschapsrecht voor gezinsmigratie is sterk toegenomen tussen 2005 en 2008. Alhoewel er in het rapport geen harde uitspraken worden gedaan over de frequentie van misbruik van het gemeenschapsrecht, heeft het onderzoek wel indicaties opgeleverd dat hiervan sprake zou kunnen zijn in een aantal gevallen. Dit is met name het geval bij de referenten uit andere EU-lidstaten. Indicaties daarbij zijn de relatief vaak voorkomende opvallende combinaties van nationaliteiten, de relatief korte duur van relaties voorafgaand aan de aanvraag en het doorlopen van meerdere procedures voorafgaand aan de aanvraag.

Naar aanleiding hiervan heeft de staatssecretaris van Justitie in haar brief een aantal maatregelen aangekondigd. Zo zal er vaker onderzoek naar schijnrelaties worden gedaan bij aanvragen om toetsing aan het gemeenschapsrecht. Ook is in januari 2009 al in het beleid vastgelegd dat bij een aanvraag om toetsing aan het gemeenschapsrecht bij niet-huwelijkse relaties van EU-burgers voortaan moet niet meer kan worden volstaan met een schriftelijke verklaring dat er sprake was van een duurzame relatie. Er wordt pas uitgegaan van het bestaan van een duurzame relatie als de partners ten minste zes maanden hebben samengewoond of als uit de relatie een kind is geboren. Ook betere registratie en het een strengere controle van de relatie bij consulaire huwelijken¹¹⁹ behoort tot het pakket aan maatregelen. Ook benadrukt de staatssecretaris het belang van samenwerking met andere Europese lidstaten en van het maken van afspraken op Europees niveau over registratie en notificatie over het gebruik van de Europaroute.

---

¹¹⁶ *Kamervragen II 2008/09*, nr. 3129 (Antwoord).

¹¹⁷ *Kamerstukken II 2009/10*, nr. 32 175, nr. 6 (Brief).

¹¹⁸ Schreijenberg, A., Klaver, J.F.I., Soethout, J. E., Lodder, G.G., Vleugel, M.J. (2009) *Gemeenschapsrecht en gezinsmigratie: Het gebruik van het gemeenschapsrecht oor gezinsmigranten uit derde landen*. Amsterdam/Den Haag: WODC; Regioplan Beleidsonderzoek; Instituut voor Immigratierecht, Universiteit Leiden; IND Informatie- en analysecentrum.

¹¹⁹ Een huwelijk dat is afgesloten op een ambassade of consulaat van het land van herkomst van een van de echtgenoten, waarbij geen van beiden (mede) de Nederlandse nationaliteit bezit.

Bijlage I: Methodologie, termen en definities

Informatie over de totstandkoming van wet- en regelgeving en over parlementaire debatten is afkomstig uit de officiële bronnen. De volgende documenttypes zijn daarbij geraadpleegd:

- Kamerstukken van de Eerste en Tweede Kamer;
- Handelingen van de Eerste en Tweede Kamer;
- Officiële publicaties van wet en regelgeving in het Tractatenblad, Staatsblad en de Staatscourant.

Al deze documenten zijn te vinden in de database met officiële publicaties op de website www.overheid.nl. Deze website wordt verzorgd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Om informatie te krijgen over organisaties en hun standpunten is veelal de website van die organisaties geraadpleegd. Ook publicaties van verschillende organisaties met betrekking tot asiel en migratie zijn veelal op hun website verkregen. Ook de websites van politieke partijen zijn bezocht om hun standpunten ten aanzien van asiel en migratie te inventariseren.

Ook om inzicht te verkrijgen in het publieke debat, is vooral gebruikgemaakt van het internet. Met behulp van de internetsites van de grote landelijke dagbladen en van de nieuws- en actualiteitenprogramma's op de nationale televisie (zowel van publieke als commerciële omroepen) is onderzocht welke asiel- en migratiegerelateerde onderwerpen veel aandacht in de media hebben gekregen. Een belangrijke bron van informatie over de maatschappelijke debatten vormen de wekelijkse Nieuwsberichten Migratierecht.nl, een digitale uitgave van de Sdu Uitgevers. Naast een algemene inventarisatie van asiel- en migratiegerelateerde onderwerpen, is ook gekeken naar de media-aandacht voor specifieke onderwerpen die in het parlementaire debat aan de orde zijn gekomen.

Het doel van het Annual Policy Report is het weergeven van alle belangrijke ontwikkelingen op het gebied van migratie en asiel. Om deze doelstelling te bereiken, zijn voor het begrip 'belangrijke ontwikkelingen' een aantal criteria gehanteerd. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen wijzigingen in wet- en regelgeving enerzijds en politieke en maatschappelijke debatten anderzijds.

Criteria voor het belang van wijzigingen in wet- en regelgeving

In het Annual Policy Report wordt ernaar gestreefd een zo volledig mogelijk overzicht te geven van de (voorgenomen) wijzigingen in wet- en regelgeving op de verschillende beleidsterreinen die in dit rapport aan de orde komen. Alle (voorgenomen) wijzigingen die een daadwerkelijke inhoudelijke aanpassing van deze wet- en regelgeving inhouden, worden opgenomen in het rapport. Alleen minimale wijzigingen worden niet meegenomen (denk daarbij bijvoorbeeld aan de jaarlijkse verhoging van bepaalde inkomensvereisten).

Criteria voor het belang van politieke en maatschappelijke debatten

Ten aanzien van de politieke en maatschappelijke debatten en ontwikkelingen wordt geen volledigheid nagestreefd. Het doel van het Annual Policy Report is om een indruk te geven van de belangrijkste onderwerpen van discussie op het gebied van asiel en migratie in Nederland. De volgende criteria zijn gebruikt om een selectie te maken. Om opgenomen te worden in het Annual Policy Report, dient een politiek en maatschappelijk debat minstens aan de volgende cumulatieve voorwaarden te voldoen:

- Het onderwerp is aan de orde gesteld in het parlement.
- Het onderwerp is gedurende langere periode 'in het nieuws' geweest. Er moet dan in meerdere nieuwsmedia over gerapporteerd zijn.

Implementatie van Europese wet- en regelgeving

Het Annual Policy Report geeft een compleet overzicht van ontwikkelingen ten aanzien van de implementatie van Europese wet- en regelgeving op het gebied van asiel en migratie. Daarom worden alle ontwikkelingen op dit gebied opgenomen in het rapport.

Bijlage II: overzicht implementatie EU-richtlijnen

Stand van zaken Implementatie EU-wetgeving per 31 december 2009

EU-wetgeving	Overeenkomstige nationale wet- en regelgeving (status)
Richtlijn 2001/51/EG (Schengen Uitvoeringsovereenkomst)	<p><i>Uiterste implementatiedatum 10 februari 2003</i> <i>Status: geïmplementeerd per 15 september 2004</i> <i>Vreemdelingenwet 2000</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Wet van 13 mei 2004 tot aanpassing van de Vreemdelingenwet 2000 aan richtlijn 2001/51/EG van de Raad van de Europese Unie van 28 juni 2001 tot aanvulling van het bepaalde in artikel 26 van de Overeenkomst ter uitvoering van het Akkoord van Schengen van 14 juni 1985.</i>
Richtlijn 2001/55/EG (Tijdelijke bescherming onthemden)	<p><i>Uiterste implementatiedatum: 31 december 2002</i> <i>Status: geïmplementeerd per 15 februari 2005</i> <i>Vreemdelingenwet 2000, het Vreemdelingenbesluit 2000 en Voorschrift Vreemdelingen 2000</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Wet van 16 december 2004 tot wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 ter implementatie van richtlijn nr. 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequentie van de opvang van deze personen (PbEG L212), Stb. 2004, 691.</i> – <i>Besluit van 12 januari 2005 tot wijziging van het Vreemdelingenbesluit 2000 ter implementatie van richtlijn nr. 2001/55/EG, Stb. 2005, 25.</i> – <i>Regeling van de Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie van 24 februari 2005 houdende wijziging van het Voorschrift Vreemdelingen 2000 (tweeëndertigste wijziging), Stcrt. 53, p. 17.</i>
Richtlijn 2003/9/EG (Opvang asielzoekers)	<p><i>Uiterste implementatiedatum: 6 februari 2005</i> <i>Status: geïmplementeerd per 3 februari 2005</i> <i>Regeling verstrekkingen asielzoekers en andere categorieën vreemdelingen 2005</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Regeling verstrekkingen asielzoekers en andere categorieën vreemdelingen 2005, Stcrt. 2005 24, p. 17.</i>
Richtlijn 2003/86/EG (Gezinshereniging)	<p><i>Uiterste implementatiedatum: 3 oktober 2005</i> <i>Status: geïmplementeerd per 1 november 2004</i> <i>Vreemdelingenbesluit 2000</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Besluit van 29 september 2004 tot wijziging van het Vreemdelingenbesluit 2000 in verband met de implementatie van de Richtlijn 2003/86/EG, Stb. 2004, 496.</i>
Richtlijn 2003/109/EG (Langdurig ingezetenen derdelanders)	<p><i>Uiterste implementatiedatum: 23 januari 2006.</i> <i>Status: geïmplementeerd per 1 december 2006.</i> <i>Vreemdelingenwet 2000, Vreemdelingenbesluit 2000, Voorschrift Vreemdelingen 2000, Vreemdelingencirculaire 2000, Uitvoeringsregels Wet arbeid vreemdelingen en de Handleiding voor de toepassing op de Rijkswet op het Nederlanderschap.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Wet van 23 november 2006 tot wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 ter implementatie van de richtlijn nr. 2003/109/EG van de Raad van de Europese Unie van 25 november 2003 betreffende de status van langdurig ingezetenen onderdanen van derde landen (PbEU 2004, L16). Stb. 2006, 584.</i> – <i>Besluit van 23 november 2006 tot wijziging van het Vreemdelingenbesluit 2000 in verband met de implementatie van richtlijn nr. 2003/109/EG, Stb. 2006, 585.</i> – <i>Regeling van de Minister van Justitie van 7 januari 2007 houdende wijziging van het Voorschrift Vreemdelingen 2000 (zesenvijftigste wijziging) Stcrt. 11, p. 6.</i> – <i>Besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 16 april 2007, nr. 2007/04, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, Stcrt. 78, p. 11.</i> – <i>Regeling van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 21 december 2006, Directie Arbeidsmarkt tot wijziging van de Uitvoeringsregels Wet arbeid vreemdelingen behorende bij het Delegation- en Uitvoeringsbesluit Wet arbeid vreemdelingen, Stcrt. 1, p. 10.</i> – <i>Tussentijds Bericht Nationaliteiten (TBN 2007/5) van de Minister van Justitie, Stcrt. 67, p. 7.</i>

Richtlijn 2003/110/EG (Verwijdering door de lucht)	<p><i>Uiterste implementatiedatum: 6 december 2005</i> <i>Status: geïmplementeerd per 22 december 2005</i> <i>Vreemdelingencirculaire 2000</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Besluit van de Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie van 8 december 2005, nummer 2005/59, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, Stcrt. 247, p. 35.</i>
Richtlijn 2004/38/EG (Vrij verkeer Unieburgers en hun familieleden)	<p><i>Uiterste implementatiedatum: 30 april 2006</i> <i>Status: geïmplementeerd per 29 april 2006</i> <i>Wet werk en bijstand, Wet studiefinanciering 2000, Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten, Vreemdelingenwet 2000, Vreemdelingenbesluit 2000, Handleiding voor de toepassing op de Rijkswet op het Nederlanderschap</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Wet van 7 juli 2006 tot wijziging van de Wet werk en bijstand, van de Wet studiefinanciering 2000, van de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten en van de Vreemdelingenwet 2000 in verband met de totstandkoming van richtlijn 2004/38/EG betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden, alsmede goedkeuring van een daarmee samenhangend voorbehoud bij het Europees verdrag inzake sociale en medische bijstand, Stb. 2006, 373.</i> – <i>Besluit van 24 april 2006, houdende wijziging van het Vreemdelingenbesluit 2000 in verband met de implementatie van Richtlijn 2004/38/EG, Stb. 2006, 215.</i> – <i>Tussentijds Bericht Nationaliteiten 2006/3, Stcrt. 109, p. 25.</i>
Richtlijn 2004/81/EG (Mensenhandel)	<p><i>Uiterste implementatiedatum: 6 augustus 2006</i> <i>Status: geïmplementeerd per 1 februari 2006</i> <i>Geen aanpassingen in wet- en regelgeving</i></p>
Richtlijn 2004/82/EG (Passagiersgegevens)	<p><i>Uiterlijke implementatiedatum: 5 september 2006</i> <i>Status: geïmplementeerd per 1 september 2007</i> <i>Vreemdelingenwet 2000, Vreemdelingenbesluit 2000, Voorschrift Vreemdelingen 2000 en Vreemdelingencirculaire 2000</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Wet van 9 juli 2007 tot aanpassing van de Vreemdelingenwet 2000 aan richtlijn nr. 2004/82/EG van de Raad van 29 april 2004 betreffende de verplichting voor vervoerders om passagiersgegevens door te geven (PbEU L 261). Stb. 2007, 252.</i> – <i>Besluit van 27 juli 2007 tot aanpassing van het Vreemdelingenbesluit 2000 aan richtlijn nr. 2004/82/EG, Stb. 2007, 283.</i> – <i>Regeling van de Minister van Justitie van 16 augustus 2007 houdende wijziging Voorschrift Vreemdelingen 2000 (vijfenzestigste wijziging) Stcrt. 163, p. 9.</i> – <i>Besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 25 september 2007, nummer 2007/27, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, Stcrt. 194, p. 10.</i>
Richtlijn 2004/83/EG (Kwalificatierichtlijn)	<p><i>Uiterste implementatiedatum: 10 oktober 2006.</i> <i>Status: geïmplementeerd per 25 april 2008.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Wet van 3 april 2008 tot wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 ter implementatie van richtlijn 2004/83/EG van de Raad van 29 april 2004 betreffende minimumnormen voor de erkenning en de status van onderdanen van derde landen en staatlozen als vluchteling of als persoon die anderszins internationale bescherming behoeft, en de inhoud van de verleende bescherming (PbEU L 304) Stb. 2008, 115.</i> – <i>Besluit van 9 april 2008 tot wijziging van het Vreemdelingenbesluit 2000 en het Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg ter implementatie van richtlijn 2004/83/EG van de Raad van 29 april 2004 betreffende minimumnormen voor de erkenning en de status van onderdanen van derde landen en staatlozen als vluchteling of als persoon die anderszins internationale bescherming behoeft, en de inhoud van de verleende bescherming (PbEU L 304), Stb. 2008, 116.</i> – <i>Regeling van de Staatssecretaris van Justitie van 8 mei 2008 houdende wijziging van het Voorschrift Vreemdelingen 2000 (tachtigste wijziging), Stcrt. 97, p. 16.</i> – <i>Besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 10 november 2008, nummer 2008/27, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, Stcrt. 728.</i>

Richtlijn 2004/114/EG (Studentenrichtlijn)	<p><i>Uiterste implementatiedatum: 12 januari 2007</i> <i>Status: geïmplementeerd per 11 november 2006</i> <i>Vreemdelingenbesluit 2000, Voorschrift Vreemdelingen 2000 en Vreemdelingencirculaire 2000.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Besluit van 2 oktober 2006 tot wijziging van het Vreemdelingenbesluit 2000 ter implementatie van de Richtlijn 2004/114/EG, Stb. 2006, 458.</i> – <i>Besluit van de Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie van 26 april 2006 houdende wijziging van het Voorschrift Vreemdelingen 2000 (zesenveertigste wijziging), Stcrt. 84, p. 15.</i> – <i>Besluit van de Minister van Justitie van 3 januari 2007, nummer 2007/01, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, Stcrt. 38, p. 7.</i>
Richtlijn 2005/71/EG (Onderzoekersrichtlijn)	<p><i>Uiterste implementatiedatum: 12 oktober 2007.</i> <i>Status: geïmplementeerd per 12 oktober 2007.</i> <i>Vreemdelingenbesluit 2000, Besluit uitvoering Wet arbeid vreemdelingen, Besluit inburgering, Voorschrift vreemdelingen 2000 en Vreemdelingencirculaire 2000.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Besluit van 26 september 2007 tot wijziging van het Vreemdelingenbesluit 2000, het Besluit uitvoering Wet arbeid vreemdelingen en het Besluit inburgering in verband met de implementatie van Richtlijn 2005/71/EG, Stb. 2007, 366.</i> – <i>Regeling van de Staatssecretaris van Justitie van 16 oktober 2007 houdende wijziging van het Voorschrift Vreemdelingen 2000 (eenenzeventigste wijziging), Stcrt. 202, p. 24.</i> – <i>Besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 21 januari 2008, nr. 2008/07, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, Stcrt. nr. 21, p. 9.</i>
Richtlijn 2005/85/EG (Vluchtelingenstatus)	<p><i>Uiterste implementatiedatum: 1 december 2007.</i> <i>Status: geïmplementeerd per 19 december 2007.</i> <i>Vreemdelingenwet 2000, Vreemdelingenbesluit 2000, Voorschrift Vreemdelingen 2000 en Vreemdelingencirculaire 2000.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Wet van 15 november 2007 tot wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 ter implementatie van richtlijn nr. 2005/85/EG van de Raad van 1 december 2005 betreffende minimumnormen voor de procedures in lidstaten voor de toekenning of intrekking van de vluchtelingenstatus (PbEU L 32), Stb. 2007, 450.</i> – <i>Besluit van 29 november 2007 tot aanpassing van het Vreemdelingenbesluit 2000 aan richtlijn nr. 2005/85/EG, Stb. 2007, 484.</i> – <i>Regeling van de Staatssecretaris van Justitie van 7 december 2007 houdende wijziging van het Voorschrift Vreemdelingen 2000 (drieënzeventigste wijziging), Stcrt. 240, p. 9.</i> – <i>Besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 7 december 2007, nr. 2007/38, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, Stcrt. 240, p. 10.</i>
Richtlijn 2008/115/EG (terugkeerrichtlijn)	<p><i>Uiterste implementatiedatum: 24 december 2010. Voor artikel 13, lid 4 24 december 2011</i> <i>Status: Wetsvoorstel in voorbereiding¹²⁰</i></p>
Richtlijn 2009/50/EG (blue card)	<p><i>Uiterste implementatiedatum: 19 juni 2011</i> <i>Status: Wetsvoorstel in voorbereiding</i></p>
Richtlijn 2009/52/EG (bestrijding illegale arbeid)	<p><i>Uiterste implementatiedatum: 20 juli 2011</i></p>

¹²⁰ Kamerstukken II 2009/10, 21 109, nr. 3 (Brief)

Bibliografie

- Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ) (2006) *Categoriaal beschermingsbeleid, een 'noodzaak'*. Den Haag ook te raadplegen via www.acvz.org
- ACVZ. (2009) *Briefadvies: Vervolgstudie categoriaal beschermingsbeleid*. Op 10 februari 2010 ontleend aan www.acvz.org
- Arbeidsinspectie. Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Jaarverslag Arbeidsinspectie 2008. *Veilig, gezond en legaal aan het werk*.
- Boom, J. de (e.a.) (2008) *Oost-Europeanen in Nederland; een verkenning van de maatschappelijke positie van migranten uit Oost-Europa en voormalig Joegoslavië*. Rotterdam: Risbo.
- Bureau Nationaal Rapporteur Mensenhandel (2009). *Zevende Rapportage Nationaal Rapporteur Mensenhandel*. Op 10 november 2009 ontleend aan www.bnrm.nl
- De Nationale ombudsman. (2007) *Factsheet individuele ambtsberichten in asielzaken*. Op 2 maart 2007 ontleend aan www.ombudsman.nl.
- Europees Migratie Netwerk (EMN) (2009) *Annual Policy Report 2008*. Rijswijk: IND, Nationaal contactpunt voor het Europees Migratienetwerk
- EMN (2009) *Gefaciliteerde terugkeer- en herintegratieprogramma's in Nederland*. Rijswijk: IND, Nationaal contactpunt voor het Europees Migratienetwerk
- Europese Parlement, Committee on civil liberties, justice and home affairs op 19 januari 2010 ontleend aan http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dv/741/741496
- General Directors Immigration Services Conference (GDISC). *Progress report on the GDISC Pilot Project on Particular Pressures*. Op 8 februari 2010 ontleend aan www.gdisc.org
- IND (2009) *Klantdienstwijzer*. Op 16 november 2009 ontleend aan <http://www.indklantdienstwijzer.nl/>
- Ministerie van Algemene Zaken. (2007) *Samen werken, samen leven: Beleidsprogramma Kabinet Balkenende IV 2007-2011*, Den Haag: Ministerie van Algemene Zaken.
- Ministerie van Justitie (2007) *Wat doet Justitie: Taken*. Op 12 april 2007 ontleend aan www.justitie.nl.
- Ministerie van Buitenlandse Zaken. *Verdragen*. Op 10 mei 2009 ontleend aan http://www.minbuza.nl/nl/Onderwerpen/Verdragen/Actueel/Nieuwsberichten_2009
- Nicolaas, H., 2009, *Bevolkingsprognose 2008–2050: veronderstellingen over immigratie*. Bevolkingstrends 57(1), blz. 23–33.
- NRC Handelsblad. (2009, 22 juli), *Allochtoon is voor PVV een kostenpost; Fritsma: Wat kost immigratie?*
- NRC Handelsblad, 12 december 2009, *Jonge asielzoeker snel naar huis; Zekerheid over goede opvang in eigen land van herkomst moeilijk te krijgen*.
- NRC Handelsblad, (2009, 21 maart), *Bendes hinderen is niet lastig*.
- NRC handelsblad, (2009, 28 maart), *Albayraks onbegrijpelijke aanpak van mensenhandel*
- Openbaar Ministerie (2009) Task Force Aanpak Mensenhandel. *Voortgangrapportage stand van zaken september 2009*. Op 10 november 2009 ontleend aan www.om.nl/publish/pages/103119/rapport_mensenhandel.pdf
- Raad van Europa, Rapporteur voor de mensenrechten, (2009), *Report by the Commissioner for Human Rights, Mr Thomas Hammarberg on his visit to the Netherlands*. Ook te raadplegen via <https://wcd.coe.int/>
- Rijksvoorlichtingsdienst (RVD). (2007) *Begrippenlijst: Ministeries (departementen)*. Op 8 november 2007 ontleend aan www.regering.nl/Begrippenlijst/M/Ministeries_departementen;
- RVD. (2007) *Kabinet Balkenende IV: Portefeuilleverdeling*. Op 8 november 2007 ontleend aan www.regering.nl.
- Schreijenberg, A., Klaver, J.F.I., Soethout, J. E., Lodder, G.G., Vleugel, M.J. (2009) *Gemeenschapsrecht en gezinsmigratie: Het gebruik van het gemeenschapsrecht oor gezinsmigranten uit derde landen*. Amsterdam/Den Haag: WODC; Regioplan Beleidsonderzoek; Instituut voor Immigratierecht, Universiteit Leiden; IND Informatie- en analysecentrum.
- Sociaal en Cultureel Planbureau. (2009) *Jaarrapport Integratie 2009*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Trouw. (2009, 23 juli) *PVV-voorstel stuit op veel principiële verzet; Kosten- batenanalyse allochtonen 'schaadt solidariteit'*
- Verenigde Naties, Mensenrechtencomité (2009), *Consideration of reports submitted by states parties under article 40 of the covenant* ook te raadplegen via <http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrc/docs/co/CCPR.C.NLD.CO.4.pdf>
- Vluchtelingenwerk Nederland. (2009) *Integratiebarometer 2009*. Amsterdam: Vluchtelingenwerk

Nederland.

Vluchtelingenwerk (2009) *Bescherming kinderen gaat voor terugkeer*. Op 9 februari 2010 ontleend aan www.vluchtelingenwerk.nl

Vluchtelingenwerk (2009) *Afschaffing categoriaal beschermingsbeleid onverantwoord*. Op 9 februari 2010 ontleend aan www.vluchtelingenwerk.nl

Weltevrede, A.M., J. de Boom, S. Rezai, L. Zuiderwijk, G. Engbersen (2009) *Arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa; een profielschets van recente arbeidsmigranten uit de MOE-landen*. Rotterdam: Risbo.

Jurisprudentie

- EHRM, 11 januari 2007, nr. 1948/04 (Salah Sheekh/Nederland)

Kamerstukken Tweede Kamer

- Kamerstukken II 2005/06, 30 315, nrs. 1-2
- Kamerstukken II 2006/07, 29 544, nr. 99 (Brief)
- Kamerstukken II 2006/07, 30 891, nr. 7 (Brief).
- Kamerstukken II 2007/08, 19 637, nr. 1217 (Brief)
- Kamerstukken II 2007/08, 29 544, nr. 149 (Brief)
- Kamerstukken II 2007/08, 30 573, nr. 11 (Brief)
- Kamerstukken II 2007/08, 31 268, nr. 8 (Brief met bijlage)
- Kamerstukken II 2008/09, 19 637, nr. 1260 (Brief)
- Kamerstukken II 2008/09, 19 637, nr. 1263 (Brief)
- Kamerstukken II 2008/09, 19 637, nr. 1266.
- Kamerstukken II 2008/09, 26 695, nr. 61 (Brief met bijlagen)
- Kamerstukken II 2008/09, 28 638, nr. 41 (Brief)
- Kamerstukken II 2008/09, 28 719, nr. 60 (Brief met bijlagen)
- Kamerstukken II 2008/09, 29 344, nr. 71 (Brief)
- Kamerstukken II 2008/09, 29 544, nr. 149 en 189 (Brief met bijlagen)
- Kamerstukken II 2008/09, 30 315, nr. 8 (Brief met bijlagen)
- Kamerstukken II 2008/09, 30 573, nr. 43 (Brief met bijlage)
- Kamerstukken II 2008/09, 30 573 nr. 45 (Brief)
- Kamerstukken II 2008/09, 31 143, nr. 38 (Brief)
- Kamerstukken II 2008/09, 31 143, nr. 67
- Kamerstukken II 2008/09, 31 268, nr. 13 (Brief met bijlage)
- Kamerstukken II 2008/09, 31 475, nr. A6 (brief met bijlagen)
- Kamerstukken II 2008/09, 31 700 V nr. 95 Brief)
- Kamerstukken II 2009/10, 19 637, nr. 1314 (Brief)
- Kamerstukken II 2009/10, 21 109, nr. 3 (Brief)
- Kamerstukken II 2009/10, 26 283, nr. 52 (Brief met bijlagen)
- Kamerstukken II 2009/10, 27 062, nr. 64 (Brief)
- Kamerstukken II 2009/10, 29 407, nr. 103 (Brief)
- Kamerstukken II 2009/10, 30 573, nr. 52 (Brief)
- Kamerstukken II 2009/10, 30 846, nr. 16 (Brief met bijlagen)
- Kamerstukken II 2009/10, 31 018, nr. 54 (Brief)
- Kamerstukken II 2009/10, 31 268, nr. 25 (Brief met bijlagen)
- Kamerstukken II 2009/10, 31 549, nr. 7 (Tweede nota van wijziging).
- Kamerstukken II 2009/10, 32 052, nr. 3 (MvT).
- Kamerstukken II 2009/10, 32 123 VI, nr. 11 (Brief met bijlage)
- Kamerstukken II 2009/10, 32 144, nr. 1 (Brief).
- Kamerstukken II 2009/10, 32 175, nr. 1 (Brief)

Handelingen Tweede Kamer

- Handelingen II 2008/09, nr. 109, p. 8741-8774.
- Handelingen II 2008/09, nr. 4, p. 3565-3566

Wetsvoorstellen

- Wetsvoorstel tot wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 in verband met het aanpassen van de asielprocedure Kamerstukken II 2008/09, 31 994, nr. 1-4

- Wetsvoorstel Wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 en enkele andere wetten in verband met de versterking van de positie van de referent in het reguliere vreemdelingenrecht en versnelling van de vreemdelingenrechtelijke procedure (Wet modern migratiebeleid); Kamerstukken II, 2008/09, 32 052, nr. 1-4

Staatscourant

- Besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 12 februari 2009, nr. 2009/3, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, Stcrt. nr. 29
- Besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 14 april 2009, nr. 2009/8, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, Stcrt. nr. 78
- Besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 2 juli 2009, nr. 2009/16, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, Stcrt. 11449
- Besluit van de Minister van Justitie van 24 juli 2009, nr. 2009/18, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, Stcrt. nr. 12691
- Besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 30 juli 2007, nr. 2007/19, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, Stcrt. nr. 148 p. 5.
- Besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 19 oktober 2009, nr. 2009/23, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, Stcrt. nr. 16242
- Besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 26 november 2009, nr. 2009/28, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, Stcrt. nr. 18618
- Besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 16 december 2009, nr. 2009/30, houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000, Stcrt. nr. 20192
- Implementatie richtlijn 2001/40/EG betreffende de onderlinge erkenning van verwijderingsbesluiten, Stcrt. 25 oktober 2002, nr. 206 p. 10
- Tussentijds Bericht Nationaliteiten (TBN 2008/8), Stcrt. nr. 233
- Tussentijds Bericht Nationaliteiten (TBN 2009/1), Stcrt. nr. 2248
- Tussentijds Bericht Nationaliteiten (TBN 2009/2), Stcrt. nr. 32
- Wijzigingsbesluit Nationaliteiten d.d. 19 oktober 2009 (WBN 2009/4) (Stcrt. d.d. 28 oktober 2009)

Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND),
Stafdirectie Uitvoeringsbeleid (SUB),
IND Informatie- en Analysecentrum (INDIAC),
Nederlands nationaal contactpunt voor het Europees migratienetwerk (EMN)

Maart 2010